

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

16673 *Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

ÍNDEX

Preàmbul.

Títol I. Disposicions generals.

Article 1. Objecte de la llei.

Article 2. Àmbit d'aplicació dels títols I a IX i dels articles 89 a 94.

Article 3. Dades de les persones difuntes.

Títol II. Principis de protecció de dades.

Article 4. Exactitud de les dades.

Article 5. Deure de confidencialitat.

Article 6. Tractament basat en el consentiment de l'afectat.

Article 7. Consentiment dels menors d'edat.

Article 8. Tractament de dades per obligació legal, interès públic o exercici de poders públics.

Article 9. Categories especials de dades.

Article 10. Tractament de dades de naturalesa penal.

Títol III. Drets de les persones.

Capítol I. Transparència i informació.

Article 11. Transparència i informació a l'afectat.

Capítol II. Exercici dels drets.

Article 12. Disposicions generals sobre exercici dels drets.

Article 13. Dret d'accés.

Article 14. Dret de rectificació.

Article 15. Dret de supressió.

Article 16. Dret a la limitació del tractament.

Article 17. Dret a la portabilitat.

Article 18. Dret d'oposició.

Títol IV. Disposicions aplicables a tractaments concrets.

Article 19. Tractament de dades de contacte, d'empresaris individuals i de professionals liberals.

Article 20. Sistemes d'informació creditícia.

Article 21. Tractaments relacionats amb la realització de determinades operacions mercantils.

Article 22. Tractaments amb finalitats de videovigilància.

Article 23. Sistemes d'exclusió publicitària.

Article 24. Sistemes d'informació de denúncies internes.

Article 25. Tractament de dades en l'àmbit de la funció estadística pública.

Article 26. Tractament de dades amb finalitats d'arxiu en interès públic per part de les administracions públiques.

Article 27. Tractament de dades relatives a infraccions i sancions administratives.

Títol V. Responsable i encarregat del tractament.

Capítol I. Disposicions generals. Mesures de responsabilitat activa.

Article 28. Obligacions generals del responsable i encarregat del tractament.

Article 29. Supòsits de coresponsabilitat en el tractament.

Article 30. Representants dels responsables o encarregats del tractament no establerts a la Unió Europea.

Article 31. Registre de les activitats de tractament.

Article 32. Bloqueig de les dades.

Capítol II. Encarregat del tractament.

Article 33. Encarregat del tractament.

Capítol III. Delegat de protecció de dades.

Article 34. Designació d'un delegat de protecció de dades.

Article 35. Qualificació del delegat de protecció de dades.

Article 36. Posició del delegat de protecció de dades.

Article 37. Intervenció del delegat de protecció de dades en cas de reclamació davant les autoritats de protecció de dades.

Capítol IV. Codis de conducta i certificació.

Article 38. Codis de conducta.

Article 39. Acreditació d'institucions de certificació.

Títol VI. Transferències internacionals de dades.

Article 40. Règim de les transferències internacionals de dades.

Article 41. Supòsits d'adopció per part de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Article 42. Supòsits sotmesos a una autorització prèvia de les autoritats de protecció de dades.

Article 43. Supòsits sotmesos a la informació prèvia a l'autoritat de protecció de dades competent.

Títol VII. Autoritats de protecció de dades.

Capítol I. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Secció 1a. Disposicions generals.

Article 44. Disposicions generals.

Article 45. Règim jurídic.

Article 46. Règim econòmic pressupostari i de personal.

Article 47. Funcions i potestats de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Article 48. La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Article 49. El Consell Consultiu de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

- Article 50. Publicitat.
- Secció 2a Potestats d'investigació i plans d'auditoria preventiva.
- Article 51. Àmbit i personal competent.
- Article 52. Deure de col·laboració.
- Article 53. Abast de l'activitat d'investigació.
- Article 54. Plans d'auditoria.
- Secció 3a Altres potestats de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.
- Article 55. Potestats de regulació. Circulars de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.
- Article 56. Acció exterior.
- Capítol II. Autoritats autonòmiques de protecció de dades.
- Secció 1a. Disposicions generals.
- Article 57. Autoritats autonòmiques de protecció de dades.
- Article 58. Cooperació institucional.
- Article 59. Tractaments contraris al Reglament (UE) 2016/679.
- Secció 2a Coordinació en el marc dels procediments establerts al Reglament (UE) 2016/679.
- Article 60. Coordinació en cas d'emissió d'un dictamen per part del Comitè Europeu de Protecció de Dades.
- Article 61. Intervenció en cas de tractaments transfronterers.
- Article 62. Coordinació en cas de resolució de conflictes per part del Comitè Europeu de Protecció de Dades.
- Títol VIII. Procediments en cas d'una possible vulneració de la normativa de protecció de dades.
- Article 63. Règim jurídic.
- Article 64. Forma d'iniciació del procediment i durada.
- Article 65. Admissió a tràmit de les reclamacions.
- Article 66. Determinació de l'abast territorial.
- Article 67. Actuacions prèvies d'investigació.
- Article 68. Acord d'inici del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora.
- Article 69. Mesures provisionals i de garantia dels drets.
- Títol IX. Règim sancionador.
- Article 70. Subjectes responsables.
- Article 71. Infraccions.
- Article 72. Infraccions considerades molt greus.
- Article 73. Infraccions considerades greus.
- Article 74. Infraccions considerades lleus.
- Article 75. Interrupció de la prescripció de la infracció.
- Article 76. Sancions i mesures correctives.
- Article 77. Règim aplicable a determinades categories de responsables o encarregats del tractament.
- Article 78. Prescripció de les sancions.
- Títol X. Garantia dels drets digitals.
- Article 79. Els drets en l'era digital.
- Article 80. Dret a la neutralitat d'Internet.

- Article 81. Dret d'accés universal a Internet.
 - Article 82. Dret a la seguretat digital.
 - Article 83. Dret a l'educació digital.
 - Article 84. Protecció dels menors a Internet.
 - Article 85. Dret de rectificació a Internet.
 - Article 86. Dret a l'actualització d'informacions en mitjans de comunicació digitals.
 - Article 87. Dret a la intimitat i ús de dispositius digitals en l'àmbit laboral.
 - Article 88. Dret a la desconexió digital en l'àmbit laboral.
 - Article 89. Dret a la intimitat davant de l'ús de dispositius de videovigilància i de gravació de sons al lloc de treball.
 - Article 90. Dret a la intimitat davant de la utilització de sistemes de geolocalització en l'àmbit laboral.
 - Article 91. Drets digitals en la negociació col·lectiva.
 - Article 92. Protecció de dades dels menors a Internet.
 - Article 93. Dret a l'oblit en cerques d'Internet.
 - Article 94. Dret a l'oblit en serveis de xarxes socials i serveis equivalents.
 - Article 95. Dret de portabilitat en serveis de xarxes socials i serveis equivalents.
 - Article 96. Dret al testament digital.
 - Article 97. Polítiques d'impuls dels drets digitals.
- Disposició addicional primera. Mesures de seguretat en l'àmbit del sector públic.
- Disposició addicional segona. Protecció de dades i transparència i accés a la informació pública.
- Disposició addicional tercera. Càmput de terminis.
- Disposició addicional quarta. Procediment en relació amb les competències que atribueixin a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades altres lleis.
- Disposició addicional cinquena. Autorització judicial en relació amb decisions de la Comissió Europea en matèria de transferència internacional de dades.
- Disposició addicional sisena. Incorporació de deutes a sistemes d'informació creditícia.
- Disposició addicional setena. Identificació dels interessats en les notificacions per mitjà d'anuncis i publicacions d'actes administratius.
- Disposició addicional vuitena. Potestat de verificació de les administracions públiques.
- Disposició addicional novena. Tractament de dades personals en relació amb la notificació d'incidents de seguretat.
- Disposició addicional desena. Comunicacions de dades per part dels subjectes que enumera l'article 77.1.
- Disposició addicional onzena. Privacitat en les comunicacions electròniques.
- Disposició addicional dotzena. Disposicions específiques aplicables als tractaments dels registres de personal del sector públic.
- Disposició addicional tretzena. Transferències internacionals de dades tributàries.
- Disposició addicional catorzena. Normes dictades en desplegament de l'article 13 de la Directiva 95/46/CE.
- Disposició addicional quinzena. Requeriment d'informació per part de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.
- Disposició addicional setzena. Pràctiques agressives en matèria de protecció de dades.
- Disposició addicional dissetena. Tractaments de dades de salut.
- Disposició addicional divuitena. Criteris de seguretat.
- Disposició addicional dinovena. Drets dels menors davant d'Internet.
- Disposició addicional vintena. Especialitats del règim jurídic de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.
- Disposició addicional vint-i-unena. Educació digital.
- Disposició addicional vint-i-dosena. Accés als arxius públics i eclesiàstics.

Disposició transitòria primera. Estatut de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.
Disposició transitòria segona. Codis tipus inscrits en les autoritats de protecció de dades de conformitat amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

Disposició transitòria tercera. Règim transitori dels procediments.

Disposició transitòria quarta. Tractaments sotmesos a la Directiva (UE) 2016/680.

Disposició transitòria cinquena. Contractes d'encarregat del tractament.

Disposició transitòria sisena. Reutilització amb finalitats de recerca en matèria de salut i biomèdica de dades personals recollides abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Disposició derogatòria única. Derogació normativa.

Disposició final primera. Naturalesa d'aquesta llei.

Disposició final segona. Títol competencial.

Disposició final tercera. Modificació de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general.

Disposició final quarta. Modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial.

Disposició final cinquena. Modificació de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat.

Disposició final sisena. Modificació de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Disposició final setena. Modificació de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.

Disposició final vuitena. Modificació de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats.

Disposició final novena. Modificació de la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica.

Disposició final desena. Modificació de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

Disposició final onzena. Modificació de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Disposició final dotzena. Modificació de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Disposició final tretzena. Modificació del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors.

Disposició final catorzena. Modificació del text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic.

Disposició final quinzena. Desplegament normatiu.

Disposició final setzena. Entrada en vigor.

PREÀMBUL

I

La protecció de les persones físiques en relació amb el tractament de dades personals és un dret fonamental protegit a l'article 18.4 de la Constitució espanyola. D'aquesta manera, la nostra Constitució va ser pionera en el reconeixement del dret fonamental a la protecció de dades personals quan va disposar que «la llei limitarà l'ús de la informàtica per garantir l'honor i la intimitat personal i familiar dels ciutadans i el ple exercici dels seus drets». Es feia així ressò dels treballs duts a terme des de finals de la dècada de 1960 en el Consell d'Europa i de les poques disposicions legals adoptades en països del nostre entorn.

El Tribunal Constitucional va assenyalar en la Sentència 94/1998, de 4 de maig, que ens trobem davant d'un dret fonamental a la protecció de dades pel qual es garanteix a la persona el control sobre les seves dades, qualssevol dades personals, i sobre el seu ús i

destinació, per evitar el tràfic il·lícit d'aquestes o lesiu per a la dignitat i els drets dels afectats; d'aquesta manera, el dret a la protecció de dades es configura com una facultat del ciutadà per oposar-se al fet que determinades dades personals s'usin per a finalitats diferents a aquella que en va justificar l'obtenció. Per la seva banda, en la Sentència 292/2000, de 30 de novembre, el considera com un dret autònom i independent que consisteix en un poder de disposició i de control sobre les dades personals que faculta la persona per decidir quines d'aquestes dades vol proporcionar a un tercer, sigui l'Estat o un particular, o quines pot aquest tercer obtenir, i que també permet a l'individu saber qui posseeix aquestes dades personals i per a què, amb la possibilitat d'oposar-se a aquesta possessió o ús.

En l'àmbit legislatiu, la concreció i el desplegament del dret fonamental de protecció de les persones físiques en relació amb el tractament de dades personals va tenir lloc en els seus orígens mitjançant l'aprovació de la Llei orgànica 5/1992, de 29 d'octubre, reguladora del tractament automatitzat de dades personals, coneguda com a LORTAD. La Llei orgànica 5/1992 va ser reemplaçada per la Llei orgànica 15/1999, de 5 de desembre, de protecció de dades personals, a fi de transposar al nostre dret la Directiva 95/46/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 d'octubre de 1995, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades. Aquesta Llei orgànica va suposar una segona fita en l'evolució de la regulació del dret fonamental a la protecció de dades a Espanya i es va complementar amb una cada vegada més abundant jurisprudència procedent dels òrgans de la jurisdicció contenciosa administrativa.

D'altra banda, també es recull a l'article 8 de la Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea i a l'article 16.1 del Tractat de funcionament de la Unió Europea. Anteriorment, en l'àmbit europeu, s'havia adoptat la Directiva 95/46/CE esmentada, l'objecte de la qual era procurar que la garantia del dret a la protecció de dades personals no suposés un obstacle a la lliure circulació de les dades en el si de la Unió, i establia així un espai comú de garantia del dret que, alhora, assegurés que en cas de transferència internacional de les dades el seu tractament al país de destinació estigués protegit per salvaguardes adequades a les previstes en la mateixa Directiva.

II

En els últims anys de la dècada passada es van intensificar els impulsos que tendien a aconseguir una regulació més uniforme del dret fonamental a la protecció de dades en el marc d'una societat cada vegada més globalitzada. Així, es van adoptar en diferents instàncies internacionals propostes per a la reforma del marc vigent. I en aquest marc la Comissió va llançar el 4 de novembre de 2010 la seva comunicació titulada «Un enfocament global de la protecció de les dades personals a la Unió Europea», que constitueix el germen de la reforma posterior del marc de la Unió Europea. Al mateix temps, el Tribunal de Justícia de la Unió ha adoptat al llarg dels últims anys una jurisprudència que resulta fonamental en la seva interpretació.

L'última fita en aquesta evolució va tenir lloc amb l'adopció del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de les seves dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades), així com de la Directiva (UE) 2016/680 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals per part de les autoritats competents per a finalitats de prevenció, investigació, detecció o enjudiciament d'infraccions penals o d'execució de sancions penals, i a la lliure circulació d'aquestes dades i per la qual es deroga la Decisió marc 2008/977/JAI del Consell.

III

El Reglament general de protecció de dades pretén amb la seva eficàcia directa superar els obstacles que van impedir la finalitat harmonitzadora de la Directiva 95/46/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 d'octubre de 1995, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades. La transposició de la Directiva per part dels estats membres s'ha plasmat en un mosaic normatiu amb perfils irregulars en el conjunt de la Unió Europea, la qual cosa, en últim extrem, ha conduït al fet que hi hagi diferències apreciables en la protecció dels drets dels ciutadans.

Així mateix, s'atenen noves circumstàncies, principalment l'augment dels fluxos transfronterers de dades personals com a conseqüència del funcionament del mercat interior, els reptes plantejats per la ràpida evolució tecnològica i la globalització, que ha fet que les dades personals siguin el recurs fonamental de la societat de la informació. El caràcter central de la informació personal té aspectes positius, perquè permet nous i millors serveis, productes o troballes científiques. Però té també riscos, atès que les informacions sobre els individus es multipliquen exponencialment, són més accessibles, per part de més actors, i cada cop són més fàcils de processar mentre que és més difícil el control de la seva destinació i ús.

El Reglament general de protecció de dades suposa la revisió de les bases legals del model europeu de protecció de dades més enllà d'una mera actualització de la normativa vigent. Reforça la seguretat jurídica i la transparència alhora que permet que les seves normes siguin especificades o restringides pel dret dels estats membres en la mesura en què sigui necessari per raons de coherència i perquè les disposicions nacionals siguin comprensibles per als seus destinataris. Així, el Reglament general de protecció de dades conté un bon nombre d'habilitacions, i també imposicions, als estats membres, a fi de regular determinades matèries, i permet fins i tot en el considerant 8, i a diferència del que constitueix un principi general del dret de la Unió Europea, que, quan les seves normes hagin de ser especificades, interpretades o, excepcionalment, restringides pel dret dels estats membres, aquests tinguin la possibilitat d'incorporar al dret nacional previsions contingudes específicament en el reglament, en la mesura en què sigui necessari per raons de coherència i comprensió.

En aquest punt s'ha de subratllar que no s'exclou cap intervenció del dret intern en els àmbits concernits pels reglaments europeus. Al contrari, aquesta intervenció pot ser procedent, fins i tot necessària, tant per a la depuració de l'ordenament nacional com per al desplegament o el complement del reglament de què es tracti. Així, el principi de seguretat jurídica, en el seu vessant positiu, obliga els estats membres a integrar l'ordenament europeu en l'intern d'una manera prou clara i pública com per permetre el seu coneixement ple tant per part dels operadors jurídics com dels mateixos ciutadans, mentre que, en el seu vessant negatiu, implica l'obligació per als estats d'eliminar situacions d'incertesa derivades de l'existència de normes en el dret nacional incompatibles amb l'europeu. D'aquest segon vessant s'infereix l'obligació consegüent de depurar l'ordenament jurídic. En definitiva, el principi de seguretat jurídica obliga al fet que la normativa interna que sigui incompatible amb el dret de la Unió Europea quedi definitivament eliminada «mitjançant disposicions internes de caràcter obligatori que tinguin el mateix valor jurídic que les disposicions internes que s'hagin de modificar» (sentències del Tribunal de Justícia de 23 de febrer de 2006, afer Comissió vs. Espanya; de 13 de juliol de 2000, afer Comissió vs. França; i de 15 d'octubre de 1986, afer Comissió vs. Itàlia). Finalment, els reglaments, malgrat la seva característica d'aplicabilitat directa, en la pràctica poden exigir altres normes internes complementàries per fer-ne plenament efectiva l'aplicació. En aquest sentit, més que d'incorporació caldria parlar de «desplegament» o complement del dret de la Unió Europea.

L'adaptació al Reglament general de protecció de dades, que és aplicable a partir del 25 de maig de 2018, segons estableix el seu article 99, requereix, en suma, l'elaboració d'una nova llei orgànica que substitueixi l'actual. En aquesta tasca s'han preservat els principis de bona regulació, atès que es tracta d'una norma necessària per a l'adaptació de

l'ordenament espanyol a la disposició europea esmentada i proporcional a aquest objectiu, atès que la seva raó última és procurar seguretat jurídica.

IV

Internet, d'altra banda, s'ha convertit en una realitat omnipresent tant en la nostra vida personal com col·lectiva. Una gran part de la nostra activitat professional, econòmica i privada es du a terme a la xarxa i adquireix una importància fonamental tant per a la comunicació humana com per al desenvolupament de la nostra vida en societat. Ja als anys noranta, i conscients de l'impacte que produiria Internet a les nostres vides, els pioners de la xarxa van proposar elaborar una declaració dels drets de l'home i del ciutadà a Internet.

Avui identifiquem amb força claredat els riscos i les oportunitats que el món de les xarxes ofereix a la ciutadania. Correspon als poders públics impulsar polítiques que facin efectius els drets de la ciutadania a Internet amb la promoció de la igualtat dels ciutadans i dels grups en què s'integren per fer possible el ple exercici dels drets fonamentals en la realitat digital. La transformació digital de la nostra societat ja és una realitat en el nostre desenvolupament present i futur tant en l'àmbit social com econòmic. En aquest context, països del nostre entorn ja han aprovat normativa que reforça els drets digitals de la ciutadania.

Els constituents de 1978 ja van intuir l'enorme impacte que els avenços tecnològics provocarien en la nostra societat i, en particular, en el gaudi dels drets fonamentals. Una desitjable futura reforma de la Constitució hauria d'incloure entre les seves prioritats l'actualització de la Constitució a l'era digital i, específicament, hauria d'eleva a rang constitucional una nova generació de drets digitals. Però, mentre no s'empregui aquest repte, el legislador ha d'abordar el reconeixement d'un sistema de garantia dels drets digitals que, inequívocament, té el seu ancoratge en el manament que imposa l'apartat quart de l'article 18 de la Constitució espanyola i que, en alguns casos, ja ha perfilat la jurisprudència ordinària, constitucional i europea.

V

Aquesta Llei orgànica consta de noranta-set articles estructurats en deu títols, vint-i-dues disposicions addicionals, sis disposicions transitòries, una disposició derogatòria i setze disposicions finals.

El títol I, relatiu a les disposicions generals, comença regulant l'objecte de la Llei orgànica, que és, de conformitat amb el que s'ha indicat, doble. Així, en primer lloc, es pretén aconseguir l'adaptació de l'ordenament jurídic espanyol al Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i el Consell, de 27 d'abril de 2016, Reglament general de protecció de dades, i completar-ne les disposicions. Alhora, estableix que el dret fonamental de les persones físiques a la protecció de dades personals, emparat per l'article 18.4 de la Constitució, s'ha d'exercir d'acord amb el que estableixen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica. Les comunitats autònomes tenen competències de desplegament normatiu i execució del dret fonamental a la protecció de dades personals en el seu àmbit d'activitat i a les autoritats autonòmiques de protecció de dades que es creïn els correspon contribuir a garantir aquest dret fonamental de la ciutadania. En segon lloc, és també objecte de la llei garantir els drets digitals de la ciutadania, a l'empara del que disposa l'article 18.4 de la Constitució.

Destaca la innovadora regulació de les dades referides a les persones difuntes, atès que, després d'excloure de l'àmbit d'aplicació de la llei el seu tractament, es permet que les persones vinculades al difunt per raons familiars o de fet o els seus hereus puguin sol·licitar l'accés a aquelles, així com la seva rectificació o supressió, si s'escau amb subjecció a les instruccions del difunt. També exclou de l'àmbit d'aplicació els tractaments que es regeixin per disposicions específiques, en referència, entre d'altres, a la normativa que transposi la Directiva (UE) 2016/680 esmentada, i es preveu en la disposició transitòria

quarta l'aplicació a aquests tractaments de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, fins que s'aprovi la normativa esmentada.

Al títol II, «Principis de protecció de dades», s'estableix que als efectes del Reglament (UE) 2016/679 no són imputables al responsable del tractament, sempre que aquest hagi adoptat totes les mesures raonables perquè se suprimeixin o rectifiquin sense dilació, la inexactitud de les dades obtingudes directament de l'afectat, quan hagi rebut les dades d'un altre responsable en virtut de l'exercici per part de l'afectat del dret a la portabilitat, o quan el responsable els obtingui del mediador o intermediari quan les normes aplicables al sector d'activitat a què pertanyi el responsable del tractament estableixin la possibilitat d'intervenció d'un intermediari o mediador o quan les dades s'hagin obtingut d'un registre públic. També es recull expressament el deure de confidencialitat, el tractament de dades emparat per la llei, les categories especials de dades i el tractament de dades de naturalesa penal, s'al·ludeix específicament al consentiment, que ha de procedir d'una declaració o d'una clara acció afirmativa de l'afectat, amb exclusió del que es coneixia com a «consentiment tàcit», s'indica que el consentiment de l'afectat per a una pluralitat de finalitats cal que consti de manera específica i inequívoca que s'atorga per a totes, i es manté en catorze anys l'edat a partir de la qual el menor pot prestar el seu consentiment.

Es regulen així mateix les possibles habilitacions legals per al tractament fonamentades en el compliment d'una obligació legal exigible al responsable, en els termes que preveu el Reglament (UE) 2016/679, quan així ho prevegi una norma de dret de la Unió Europea o una llei, que pot determinar les condicions generals del tractament i els tipus de dades objecte d'aquest així com les cessions que siguin procedents com a conseqüència del compliment de l'obligació legal. Aquest és el cas, per exemple, de les bases de dades regulades per llei i gestionades per autoritats públiques que responen a objectius específics de control de riscos i solvència, supervisió i inspecció del tipus de la Central d'Informació de Riscos del Banc d'Espanya que regula la Llei 44/2002, de 22 de novembre, de mesures de reforma del sistema financer, o de les dades, els documents i les informacions de caràcter reservat que constin en poder de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions de conformitat amb el que preveu la Llei 20/2015, de 14 de juliol, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores.

Es poden igualment imposar condicions especials al tractament, com ara l'adopció de mesures addicionals de seguretat o altres, quan això derivi de l'exercici de potestats públiques o del compliment d'una obligació legal i només es pot considerar fonamentat en el compliment d'una missió duta a terme en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable, en els termes que preveu el reglament europeu, quan derivi d'una competència atribuïda per la llei. I es manté la prohibició de consentir tractaments amb la finalitat principal d'emmagatzemar informació identificativa de determinades categories de dades especialment protegides, la qual cosa no impedeix que aquestes puguin ser objecte de tractament en els altres supòsits que preveu el Reglament (UE) 2016/679. Així, per exemple, la prestació del consentiment no dona cobertura a la creació de «l·listes negres» de sindicalistes, si bé les dades d'afiliació sindical poden ser tractades per l'empresari per fer possible l'exercici dels drets dels treballadors a l'empara de l'article 9.2.b) del Reglament (UE) 2016/679 o pels mateixos sindicats en els termes de l'article 9.2.d) de la mateixa norma europea.

També en relació amb el tractament de categories especials de dades, l'article 9.2 consagra el principi de reserva de llei per a la seva habilitació en els supòsits que preveu el Reglament (UE) 2016/679. Aquesta previsió no només comprèn les disposicions que es puguin adoptar en el futur, sinó que permet exceptuar-ne les diferents habilitacions legals existents actualment, tal com indica específicament, respecte de la legislació sanitària i asseguradora, la disposició addicional dissetena. El Reglament general de protecció de dades no afecta aquestes habilitacions, que segueixen plenament vigents, i permet fins i tot portar-ne a terme una interpretació extensiva, com succeeix, en particular, pel que fa a l'abast del consentiment de l'afectat o l'ús de les seves dades sense consentiment en l'àmbit de la recerca biomèdica. A aquest efecte, l'apartat 2 de la disposició addicional dissetena introdueix una sèrie de previsions encaminades a garantir l'exercici adequat de

la recerca en matèria de salut, i en particular la biomèdica, i pondera els indubtables beneficis que aquesta aporta a la societat amb les degudes garanties del dret fonamental a la protecció de dades.

El títol III, dedicat als drets de les persones, adapta al dret espanyol el principi de transparència en el tractament del reglament europeu, que regula el dret dels afectats a ser informats sobre el tractament i recull la denominada «informació per capes» ja generalment acceptada en àmbits com el de la videovigilància o la instal·lació de dispositius d'emmagatzematge massiu de dades (com ara les «cookies»), amb l'obligació de facilitar a l'afectat la informació bàsica, si bé amb la indicació d'una adreça electrònica o un altre mitjà que permeti accedir de manera senzilla i immediata a la resta d'informació.

Es fa ús en aquest títol de l'habilitació que permet el considerant 8 del Reglament (UE) 2016/679 per complementar el seu règim, amb la garantia de l'estructura sistemàtica adequada del text. A continuació, la Llei orgànica preveu els drets d'accés, de rectificació, de supressió, d'oposició, el dret a la limitació del tractament i el dret a la portabilitat.

En el títol IV es recullen «Disposicions aplicables a tractaments concrets», i s'incorpora una sèrie de supòsits que en cap cas s'ha de considerar exhaustiva de tots els tractaments lícits. Dins d'aquests cal apreciar, en primer lloc, aquells respecte dels quals el legislador estableix una presumpció *iuris tantum* de prevalença de l'interès legítim del responsable quan es portin a terme amb una sèrie de requisits, la qual cosa no exclou la licitud d'aquest tipus de tractaments quan no es compleixen estrictament les condicions que preveu el text, si bé en aquest cas el responsable ha de portar a terme la ponderació exigible legalment, atès que no es presumeix la prevalença del seu interès legítim. Juntament amb aquests supòsits se'n recullen d'altres, com ara la videovigilància, els fitxers d'exclusió publicitària o els sistemes de denúncies internes en què la licitud del tractament prové de l'existència d'un interès públic, en els termes que estableix l'article 6.1.e) del Reglament (UE) 2016/679. Finalment, es fa referència en aquest títol a la licitud d'altres tractaments regulats en el capítol IX del Reglament, com els relacionats amb la funció estadística o amb finalitats d'arxiu d'interès general. En tot cas, el fet que el legislador es refereixi a la licitud dels tractaments no enerva l'obligació dels responsables d'adoptar totes les mesures de responsabilitat activa que estableixen el capítol IV del reglament europeu i el títol V d'aquesta Llei orgànica.

El títol V es refereix al responsable i a l'encarregat del tractament. Cal tenir en compte que la novetat més gran que presenta el Reglament (UE) 2016/679 és l'evolució d'un model basat, fonamentalment, en el control del compliment a un altre que descansa en el principi de responsabilitat activa, la qual cosa exigeix una valoració prèvia per part del responsable o de l'encarregat del tractament del risc que pugui generar el tractament de les dades personals per, a partir d'aquesta valoració, adoptar les mesures que escaiguin. Amb la finalitat d'aclarir aquestes novetats, la Llei orgànica manté la mateixa denominació del capítol IV del Reglament i divideix l'articulat en quatre capítols dedicats, respectivament, a les mesures generals de responsabilitat activa, al règim de l'encarregat del tractament, a la figura del delegat de protecció de dades i als mecanismes d'autoregulació i certificació. La figura del delegat de protecció de dades adquireix una importància destacada en el Reglament (UE) 2016/679 i així ho recull la Llei orgànica, que parteix del principi que pot tenir un caràcter obligatori o voluntari, estar o no integrat en l'organització del responsable o encarregat i ser tant una persona física com una persona jurídica. La designació del delegat de protecció de dades s'ha de comunicar a l'autoritat de protecció de dades competent. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha de mantenir una relació pública i actualitzada dels delegats de protecció de dades, accessible per a qualsevol persona. Els coneixements en la matèria es poden acreditar mitjançant esquemes de certificació. Així mateix, no se'l pot remoure, excepte en els supòsits de dol o negligència greu. Cal destacar que el delegat de protecció de dades permet configurar un mitjà per a la resolució amistosa de reclamacions, atès que l'interessat pot reproduir davant seu la reclamació que no atengui el responsable o encarregat del tractament.

El títol VI, relatiu a les transferències internacionals de dades, adapta el que preveu el Reglament (UE) 2016/679 i es refereix a les especialitats relacionades amb els procediments a través dels quals les autoritats de protecció de dades poden aprovar models contractuals o normes corporatives vinculants, supòsits d'autorització d'una determinada transferència, o informació prèvia.

El títol VII es dedica a les autoritats de protecció de dades, que seguint el manament del Reglament (UE) 2016/679 s'han d'establir per llei nacional. Mantenint l'esquema que s'havia recollit en els seus antecedents normatius, la Llei orgànica regula el règim de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i reflecteix l'existència de les autoritats autonòmiques de protecció de dades i la cooperació necessària entre les autoritats de control. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades es configura com una autoritat administrativa independent d'acord amb la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, que es relaciona amb el Govern a través del Ministeri de Justícia.

El títol VIII regula els «Procediments en cas de possible vulneració de la normativa de protecció de dades». El Reglament (UE) 2016/679 estableix un sistema innovador i complex, i evoluciona cap a un model de «finestreta única» en què hi ha una autoritat de control principal i altres autoritats interessades. També s'estableix un procediment de cooperació entre autoritats dels estats membres i, en cas de discrepància, es preveu la decisió vinculant del Comitè Europeu de Protecció de Dades. En conseqüència, amb caràcter previ a la tramitació de qualsevol procediment, és necessari determinar si el tractament té caràcter transfronterer o no i, en cas que el tingui, quina autoritat de protecció de dades s'ha de considerar principal.

La regulació es limita a delimitar el règim jurídic; la iniciació dels procediments, amb la possibilitat que l'Agència Espanyola de Protecció de Dades trameti la reclamació al delegat de protecció de dades o als òrgans o entitats que tinguin a càrrec seu la resolució extrajudicial de conflictes de conformitat amb el que s'estableixi en un codi de conducta; la inadmissió de les reclamacions; les actuacions prèvies d'investigació; les mesures provisionals, entre les quals destaca l'ordre de bloqueig de les dades; i el termini de tramitació dels procediments i, si s'escau, la seva suspensió. Les especialitats del procediment es remeten al desplegament reglamentari.

El títol IX, que preveu el règim sancionador, parteix del fet que el Reglament (UE) 2016/679 estableix un sistema de sancions o actuacions correctives que permet un ampli marge d'apreciació. En aquest marc, la Llei orgànica descriu les conductes típiques i estableix la distinció entre infraccions molt greus, greus i lleus, prenent en consideració la diferenciació que el Reglament general de protecció de dades estableix quan fixa la quantia de les sancions. La categorització de les infraccions s'introdueix només a l'efecte de determinar els terminis de prescripció, i la descripció de les conductes típiques té com a únic objecte l'enumeració de manera exemplificativa d'alguns dels actes sancionables que s'han d'entendre inclosos dins dels tipus generals que estableix la norma europea. La Llei orgànica regula els supòsits d'interrupció de la prescripció a partir de l'exigència constitucional del coneixement dels fets que s'imputen a la persona, però tenint en compte la problemàtica derivada dels procediments establerts en el reglament europeu, en funció del fet que el procediment el tramiti exclusivament l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o que s'acudeixi al procediment coordinat de l'article 60 del Reglament general de protecció de dades.

El Reglament (UE) 2016/679 estableix amplis marges per a la determinació de la quantia de les sancions. La Llei orgànica aprofita la clàusula residual de l'article 83.2 de la norma europea, referida als factors agreujants o atenuants, per aclarir que entre els elements a tenir en compte es poden incloure els que ja apareixien a l'article 45.4 i 5 de la Llei orgànica 15/1999, i que ja coneixen els operadors jurídic.

Finalment, el títol X d'aquesta llei emprèn la tasca de reconèixer i garantir un elenc de drets digitals dels ciutadans de conformitat amb el manament que estableix la Constitució. En particular, són objecte de regulació els drets i llibertats predicables a l'entorn d'Internet com la neutralitat de la xarxa i l'accés universal o els drets a la seguretat i l'educació digital així com els drets a l'oblit, a la portabilitat i al testament digital. Ocupa un lloc rellevant el

reconeixement del dret a la desconexió digital en el marc del dret a la intimitat en l'ús de dispositius digitals en l'àmbit laboral i la protecció dels menors a Internet. Finalment, és destacable la garantia de la llibertat d'expressió i el dret a l'aclariment d'informacions en mitjans de comunicació digitals.

Les disposicions addicionals es refereixen a qüestions com les mesures de seguretat en l'àmbit del sector públic, la protecció de dades i la transparència i accés a la informació pública, el còmput de terminis, l'autorització judicial en matèria de transferències internacionals de dades, la protecció davant de pràctiques abusives que puguin dur a terme certs operadors, o els tractaments de dades de salut, entre d'altres.

De conformitat amb la disposició addicional catorzena, la normativa relativa a les excepcions i les limitacions en l'exercici dels drets que hagi entrat en vigor abans de la data d'aplicació del reglament europeu i en particular els articles 23 i 24 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, segueix vigent mentre no sigui expressament modificada, substituïda o derogada. La pervivència d'aquesta normativa suposa la continuïtat de les excepcions i les limitacions que conté fins que es produeixi la seva reforma o abrogació, si bé referida als drets tal com es regulen al Reglament (UE) 2016/679 i en aquesta Llei orgànica. Així, per exemple, en virtut de la disposició addicional esmentada, les administracions tributàries responsables dels fitxers de dades amb transcendència tributària a què es refereix l'article 95 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària, poden denegar, en relació amb aquestes dades, l'exercici dels drets a què es refereixen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679, quan aquest obstaculitzi les actuacions administratives que tendeixen a assegurar el compliment de les obligacions tributàries i, en tot cas, quan l'afectat estigui sent objecte d'actuacions inspectores.

Les disposicions transitòries estan dedicades, entre altres qüestions, a l'estatut de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, el règim transitori dels procediments o els tractaments sotmesos a la Directiva (UE) 2016/680. Es recull una disposició derogatòria i, a continuació, figuren les disposicions finals sobre els preceptes amb caràcter de llei ordinària, el títol competencial i l'entrada en vigor.

Així mateix, s'introdueixen les modificacions necessàries de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, i la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, la Llei orgànica, 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica, i la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Finalment, i en relació amb la garantia dels drets digitals, també s'introdueixen modificacions a la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, així com al text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors i al text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic.

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte de la llei.*

Aquesta Llei orgànica té per objecte:

a) Adaptar l'ordenament jurídic espanyol al Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i el Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de les seves dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades, i completar-ne les disposicions.

El dret fonamental de les persones físiques a la protecció de dades personals, emparat per l'article 18.4 de la Constitució, s'exerceix d'acord amb el que estableixen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica.

b) Garantir els drets digitals de la ciutadania de conformitat amb el manament que estableix l'article 18.4 de la Constitució.

Article 2. Àmbit d'aplicació dels títols I a IX i dels articles 89 a 94.

1. El que disposen els títols I a IX i els articles 89 a 94 d'aquesta Llei orgànica s'aplica a qualsevol tractament totalment o parcialment automatitzat de dades personals, així com al tractament no automatitzat de dades personals contingudes o destinades a ser incloses en un fitxer.

2. Aquesta Llei orgànica no és aplicable:

a) Als tractaments que exclou de l'àmbit d'aplicació del Reglament general de protecció de dades el seu article 2.2, sense perjudici del que disposen els apartats 3 i 4 d'aquest article.

b) Als tractaments de dades de persones difuntes, sense perjudici del que estableix l'article 3.

c) Als tractaments sotmesos a la normativa sobre protecció de matèries classificades.

3. Els tractaments als quals no sigui directament aplicable el Reglament (UE) 2016/679 perquè afecten activitats no compreses en l'àmbit d'aplicació del dret de la Unió Europea es regeixen pel que disposa la seva legislació específica si n'hi ha i supletòriament pel que estableixen el Reglament esmentat i aquesta Llei orgànica. Estan en aquesta situació, entre d'altres, els tractaments duts a terme a l'empara de la legislació orgànica del règim electoral general, els tractaments duts a terme en l'àmbit d'institucions penitenciàries i els tractaments derivats del Registre Civil, els registres de la propietat i mercantils.

4. El tractament de dades dut a terme en ocasió de la tramitació per part dels òrgans judicials dels processos de què siguin competents, així com l'efectuat dins de la gestió de l'oficina judicial, es regeixen pel que disposen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica, sense perjudici de les disposicions de la Llei orgànica 6/1985, d'1 juliol, del poder judicial, que li siguin aplicables.

Article 3. Dades de les persones difuntes.

1. Les persones vinculades al difunt per raons familiars o de fet així com els seus hereus es poden dirigir al responsable o encarregat del tractament amb l'objecte de sol·licitar l'accés a les dades personals d'aquell i, si s'escau, la seva rectificació o supressió.

Com a excepció, les persones a què es refereix el paràgraf anterior no poden accedir a les dades del causant, ni sol·licitar-ne la rectificació o la supressió, quan la persona difunta ho hagi prohibit expressament o així ho estableixi una llei. Aquesta prohibició no afecta el dret dels hereus a accedir a les dades de caràcter patrimonial del causant.

2. Les persones o institucions a les quals el difunt hagi designat expressament per a això poden sol·licitar també, d'acord amb les instruccions rebudes, l'accés a les dades personals d'aquest i, si s'escau, la seva rectificació o supressió.

Mitjançant un reial decret s'han d'establir els requisits i les condicions per acreditar la validesa i la vigència d'aquests manaments i instruccions i, si s'escau, el seu registre.

3. En cas de defunció de menors, aquestes facultats les poden exercir també els seus representants legals o, en el marc de les seves competències, el Ministeri Fiscal, que pot actuar d'ofici o a instància de qualsevol persona física o jurídica interessada.

En cas de defunció de persones amb discapacitat, aquestes facultats també les poden exercir, a més de les persones que assenyala el paràgraf anterior, els qui hagin estat designats per a l'exercici de funcions de suport, si aquestes facultats s'entenen compreses en les mesures de suport prestades pel designat.

TÍTOL II

Principis de protecció de dades

Article 4. *Exactitud de les dades.*

1. De conformitat amb l'article 5.1.d) del Reglament (UE) 2016/679 les dades han de ser exactes i, si és necessari, actualitzades.

2. Als efectes que preveu l'article 5.1.d) del Reglament (UE) 2016/679, no és imputable al responsable del tractament, sempre que aquest hagi adoptat totes les mesures raonables perquè se suprimeixin o rectifiquin sense dilació, la inexactitud de les dades personals, respecte a les finalitats per a les quals es tracten, quan les dades inexactes:

- a) Les hagi obtingut el responsable directament de l'afectat.
- b) Les hagi obtingut el responsable d'un mediador o intermediari en cas que les normes aplicables al sector d'activitat a què pertanyi el responsable del tractament estableixin la possibilitat d'intervenció d'un intermediari o mediador que reculli en nom propi les dades dels afectats per transmetre-les al responsable. El mediador o intermediari assumeix les responsabilitats que es puguin derivar en el supòsit de la comunicació al responsable de dades que no es corresponguin amb les que hagi facilitat l'afectat.
- c) Les sotmeti a tractament el responsable per haver-les rebut d'un altre responsable en virtut de l'exercici per part de l'afectat del dret a la portabilitat de conformitat amb l'article 20 del Reglament (UE) 2016/679 i el que preveu aquesta Llei orgànica.
- d) Les obtingui el responsable d'un registre públic.

Article 5. *Deure de confidencialitat.*

1. Els responsables i encarregats del tractament de dades així com totes les persones que intervinguin en qualsevol fase d'aquest estan subjectes al deure de confidencialitat a què es refereix l'article 5.1.f) del Reglament (UE) 2016/679.

2. L'obligació general que assenyala l'apartat anterior és complementària dels deures de secret professional de conformitat amb la seva normativa aplicable.

3. Les obligacions que estableixen els apartats anteriors es mantenen encara que hagi finalitzat la relació de l'obligat amb el responsable o encarregat del tractament.

Article 6. *Tractament basat en el consentiment de l'afectat.*

1. De conformitat amb el que disposa l'article 4.11 del Reglament (UE) 2016/679, s'entén per consentiment de l'afectat qualsevol manifestació de voluntat lliure, específica, informada i inequívoca per la qual aquest accepta, ja sigui mitjançant una declaració o una clara acció afirmativa, el tractament de dades personals que li concerneixen.

2. Quan es pretengui fonamentar el tractament de les dades en el consentiment de l'afectat per a una pluralitat de finalitats és necessari que consti de manera específica i inequívoca que aquest consentiment s'atorga per a totes.

3. No es pot supeditar l'execució del contracte al fet que l'afectat consenti el tractament de les dades personals per a finalitats que no tinguin relació amb el manteniment, el desenvolupament o el control de la relació contractual.

Article 7. *Consentiment dels menors d'edat.*

1. El tractament de les dades personals d'un menor d'edat únicament es pot fonamentar en el seu consentiment quan sigui més gran de catorze anys.

S'exceptuen els supòsits en què la llei exigeixi l'assistència dels titulars de la pàtria potestat o tutela per dur a terme l'acte o el negoci jurídic en el context del qual se sol·licita el consentiment per al tractament.

2. El tractament de les dades dels menors de catorze anys, fonamentat en el consentiment, només és lícit si consta el del titular de la pàtria potestat o tutela, amb l'abast que determinin els titulars de la pàtria potestat o tutela.

Article 8. Tractament de dades per obligació legal, interès públic o exercici de poders públics.

1. El tractament de dades personals només es pot considerar fonamentat en el compliment d'una obligació legal exigible al responsable, en els termes que preveu l'article 6.1.c) del Reglament (UE) 2016/679, quan així ho prevegi una norma de dret de la Unió Europea o una norma amb rang de llei, que pot determinar les condicions generals del tractament i els tipus de dades objecte d'aquest així com les cessions que escaiguin com a conseqüència del compliment de l'obligació legal. Aquesta norma pot imposar igualment condicions especials al tractament, com ara l'adopció de mesures addicionals de seguretat o d'altres establertes al capítol IV del Reglament (UE) 2016/679.

2. El tractament de dades personals només es pot considerar fonamentat en el compliment d'una missió duta a terme en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable, en els termes que preveu l'article 6.1 e) del Reglament (UE) 2016/679, quan derivi d'una competència atribuïda per una norma amb rang de llei.

Article 9. Categories especials de dades.

1. Als efectes de l'article 9.2.a) del Reglament (UE) 2016/679, a fi d'evitar situacions discriminatòries, el mer consentiment de l'afectat no és suficient per aixecar la prohibició del tractament de dades la finalitat principal del qual sigui identificar la seva ideologia, afiliació sindical, religió, orientació sexual, creences o origen racial o ètnic.

El que disposa el paràgraf anterior no impedeix el tractament de les dades esmentades a l'empara de la resta de supòsits que preveu l'article 9.2 del Reglament (UE) 2016/679, quan així escaigui.

2. Els tractaments de dades que preveuen les lletres g), h) i i) de l'article 9.2 del Reglament (UE) 2016/679 fonamentats en el dret espanyol han d'estar emparats en una norma amb rang de llei, que pot establir requisits addicionals relatius a la seva seguretat i confidencialitat.

En particular, aquesta norma pot emparar el tractament de dades en l'àmbit de la salut quan així ho exigeixi la gestió dels sistemes i els serveis d'assistència sanitària i social, pública i privada, o l'execució d'un contracte d'assegurança del qual l'afectat sigui part.

Article 10. Tractament de dades de naturalesa penal.

1. El tractament de dades personals relatives a condemnes i infraccions penals, així com a procediments i mesures cautelars i de seguretat connexes, per a finalitats diferents de les de prevenció, investigació, detecció o enjudiciament d'infraccions penals o d'execució de sancions penals, només es pot portar a terme quan estigui emparat en una norma de dret de la Unió, en aquesta llei orgànica o en altres normes de rang legal.

2. El registre complet de les dades referides a condemnes i infraccions penals, així com a procediments i mesures cautelars i de seguretat connexes a què es refereix l'article 10 del Reglament (UE) 2016/679, es pot dur a terme de conformitat amb el que estableix la regulació del sistema de registres administratius de suport a l'Administració de justícia.

3. Fora dels supòsits que assenyalen els apartats anteriors, els tractaments de dades referides a condemnes i infraccions penals, així com a procediments i mesures cautelars i de seguretat connexes, només són possibles quan els portin a terme advocats i procuradors i tinguin per objecte recollir la informació facilitada pels seus clients per a l'exercici de les seves funcions.

TÍTOL III

Drets de les persones

CAPÍTOL I

Transparència i informació

Article 11. *Transparència i informació a l'afectat.*

1. Quan les dades personals s'obtinguin de l'afectat el responsable del tractament pot donar compliment al deure d'informació que estableix l'article 13 del Reglament (UE) 2016/679 facilitant a l'afectat la informació bàsica a què es refereix l'apartat següent i indicant-li una adreça electrònica o un altre mitjà que li permeti accedir de manera senzilla i immediata a la resta d'informació.

2. La informació bàsica a què es refereix l'apartat anterior ha de contenir, almenys:

- a) La identitat del responsable del tractament i del seu representant, si s'escau.
- b) La finalitat del tractament.
- c) La possibilitat d'exercir els drets que estableixen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679.

Si les dades obtingudes de l'afectat s'han de tractar per a l'elaboració de perfils, la informació bàsica ha de comprendre així mateix aquesta circumstància. En aquest cas, s'ha d'informar l'afectat del seu dret a oposar-se a l'adopció de decisions individuals automatitzades que produeixin efectes jurídics sobre ell o l'afectin significativament de manera similar, quan es doni aquest dret d'acord amb el que preveu l'article 22 del Reglament (UE) 2016/679.

3. Quan les dades personals no s'hagin obtingut de l'afectat, el responsable pot donar compliment al deure d'informació que estableix l'article 14 del Reglament (UE) 2016/679 facilitant a aquell la informació bàsica que assenyala l'apartat anterior i indicant-li una adreça electrònica o un altre mitjà que li permeti accedir de manera senzilla i immediata a la resta d'informació.

En aquests supòsits, la informació bàsica ha d'incloure també:

- a) Les categories de dades objecte de tractament.
- b) Les fonts de les quals procedeixen les dades.

CAPÍTOL II

Exercici dels drets

Article 12. *Disposicions generals sobre exercici dels drets.*

1. Els drets que reconeixen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679 es poden exercir directament o per mitjà d'un representant legal o un voluntari.

2. El responsable del tractament està obligat a informar l'afectat sobre els mitjans a la seva disposició per exercir els drets que li corresponen. Els mitjans han de ser fàcilment accessibles per a l'afectat. L'exercici del dret no es pot denegar pel sol motiu que l'afectat opti per un altre mitjà.

3. L'encarregat pot tramitar, pel compte del responsable, les sol·licituds d'exercici que formulin els afectats dels seus drets si així ho estableix el contracte o l'acte jurídic que els vinculi.

4. La prova del compliment del deure de respondre a la sol·licitud d'exercici dels seus drets que formuli l'afectat recau sobre el responsable.

5. Quan les lleis aplicables a determinats tractaments estableixin un règim especial que afecti l'exercici dels drets previstos al capítol III del Reglament (UE) 2016/679, cal atènyer-se al que disposen aquelles.

6. En qualsevol cas, els titulars de la pàtria potestat poden exercir en nom dels menors de catorze anys els drets d'accés, rectificació, cancel·lació, oposició o qualsevol altres que els puguin correspondre en el context d'aquesta Llei orgànica.

7. Són gratuïtes les actuacions que porti a terme el responsable del tractament per atendre les sol·licituds d'exercici d'aquests drets, sense perjudici del que disposen els articles 12.5 i 15.3 del Reglament (UE) 2016/679 i els apartats 3 i 4 de l'article 13 d'aquesta Llei orgànica.

Article 13. *Dret d'accés.*

1. El dret d'accés de l'afectat s'ha d'exercir d'acord amb el que estableix l'article 15 del Reglament (UE) 2016/679.

Quan el responsable tracti una gran quantitat de dades relatives a l'afectat i aquest exerceixi el seu dret d'accés sense especificar si es refereix a totes o a una part de les dades, el responsable li pot sol·licitar, abans de facilitar la informació, que l'afectat especifiqui les dades o les activitats de tractament a què es refereix la sol·licitud.

2. El dret d'accés s'entén atorgat si el responsable del tractament facilita a l'afectat un sistema d'accés remot, directe i segur a les dades personals que garanteixi, de manera permanent, l'accés a la seva totalitat. A aquest efecte, la comunicació del responsable a l'afectat de la manera com aquest pot accedir al sistema esmentat és suficient per tenir per atesa la sol·licitud d'exercici del dret.

No obstant això, l'interessat pot sol·licitar del responsable la informació referida als extrems previstos a l'article 15.1 del Reglament (UE) 2016/679 que no s'inclouï en el sistema d'accés remot.

3. Als efectes establerts a l'article 12.5 del Reglament (UE) 2016/679 es pot considerar repetitiu l'exercici del dret d'accés més d'una vegada durant el termini de sis mesos, tret que hi hagi una causa legítima per fer-ho.

4. Quan l'afectat triï un mitjà diferent al que se li ofereix que suposi un cost desproporcionat, la sol·licitud s'ha de considerar excessiva, per la qual cosa l'afectat esmentat ha d'assumir l'excés de costos que la seva tria comporti. En aquest cas, només és exigible al responsable del tractament la satisfacció del dret d'accés sense dilacions indegudes.

Article 14. *Dret de rectificació.*

En exercir el dret de rectificació reconegut a l'article 16 del Reglament (UE) 2016/679, l'afectat ha d'indicar en la seva sol·licitud a quines dades es refereix i quina correcció s'hi ha de fer. Hi ha d'adjuntar, quan sigui necessari, la documentació justificativa de la inexactitud o el caràcter incomplet de les dades objecte de tractament.

Article 15. *Dret de supressió.*

1. El dret de supressió s'ha d'exercir d'acord amb el que estableix l'article 17 del Reglament (UE) 2016/679.

2. Quan la supressió derivi de l'exercici del dret d'oposició d'acord amb l'article 21.2 del Reglament (UE) 2016/679, el responsable pot conservar les dades identificatives de l'afectat necessàries amb la finalitat d'impedir tractaments futurs per a finalitats de màrqueting directe.

Article 16. *Dret a la limitació del tractament.*

1. El dret a la limitació del tractament s'ha d'exercir d'acord amb el que estableix l'article 18 del Reglament (UE) 2016/679.

2. El fet que el tractament de les dades personals estigui limitat ha de constar clarament en els sistemes d'informació del responsable.

Article 17. *Dret a la portabilitat.*

El dret a la portabilitat s'ha d'exercir d'acord amb el que estableix l'article 20 del Reglament (UE) 2016/679.

Article 18. *Dret d'oposició.*

El dret d'oposició, així com els drets relacionats amb les decisions individuals automatitzades, inclosa la realització de perfils, s'han d'exercir d'acord amb el que estableixen, respectivament, els articles 21 i 22 del Reglament (UE) 2016/679.

TÍTOL IV

Disposicions aplicables a tractaments concrets

Article 19. *Tractament de dades de contacte, d'empresaris individuals i de professionals liberals.*

1. Tret que hi hagi una prova en contra, es presumeix emparat en el que disposa l'article 6.1.f) del Reglament (UE) 2016/679 el tractament de les dades de contacte i si s'escau les relatives a la funció o el lloc que exerceixin les persones físiques que prestin serveis en una persona jurídica sempre que es compleixin els requisits següents:

- a) Que el tractament es refereixi únicament a les dades necessàries per a la seva localització professional.
- b) Que la finalitat del tractament sigui únicament mantenir relacions de qualsevol índole amb la persona jurídica en què l'afectat presti els seus serveis.

2. La mateixa presumpció opera per al tractament de les dades relatives als empresaris individuals i als professionals liberals, quan es refereixin a ells únicament en aquesta condició i no es tractin per entaular-hi una relació com a persones físiques.

3. Els responsables o encarregats del tractament a què es refereix l'article 77.1 d'aquesta Llei orgànica poden tractar també les dades que esmenten els dos apartats anteriors quan això es derivi d'una obligació legal o sigui necessari per a l'exercici de les seves competències.

Article 20. *Sistemes d'informació creditícia.*

1. Tret que hi hagi una prova en contra, es presumeix lícit el tractament de dades personals relatives a l'incompliment d'obligacions dineràries, financeres o de crèdit per sistemes comuns d'informació creditícia quan es compleixin els requisits següents:

- a) Que les dades les hagi facilitat el creditor o qui actuï pel seu compte o interès.
- b) Que les dades es refereixin a deutes certs, vençuts i exigibles, l'existència o la quantia dels quals no hagi estat objecte d'una reclamació administrativa o judicial per part del deutor o mitjançant un procediment alternatiu de resolució de disputes vinculant entre les parts.
- c) Que el creditor hagi informat l'afectat en el contracte o en el moment de requerir el pagament sobre la possibilitat d'inclusió en els sistemes esmentats, amb indicació d'aquells en què participi.

L'entitat que mantingui el sistema d'informació creditícia amb dades relatives a l'incompliment d'obligacions dineràries, financeres o de crèdit ha de notificar a l'afectat la inclusió d'aquestes dades i l'ha d'informar sobre la possibilitat d'exercir els drets que

estableixen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679 dins dels trenta dies següents a la notificació del deute al sistema, termini durant el qual les dades han de quedar bloquejades.

d) Que les dades únicament es mantinguin en el sistema mentre persisteixi l'incompliment, amb el límit màxim de cinc anys des de la data de venciment de l'obligació dinerària, financera o de crèdit.

e) Que les dades referides a un deutor determinat només es puguin consultar quan qui consulti el sistema mantingui una relació contractual amb l'afectat que impliqui l'abonament d'una quantia pecuniària o aquest li hagi sol·licitat la signatura d'un contracte que suposi un finançament, un pagament ajornat o una facturació periòdica, com succeeix, entre altres supòsits, en els que preveu la legislació de contractes de crèdit al consum i de contractes de crèdit immobiliari.

Quan s'hagi exercit davant el sistema el dret a la limitació del tractament de les dades impugnant-ne l'exactitud de conformitat amb el que preveu l'article 18.1.a) del Reglament (UE) 2016/679, el sistema ha d'informar els qui el puguin consultar d'acord amb el paràgraf anterior sobre la mera existència d'aquesta circumstància, sense facilitar les dades concretes respecte de les quals s'hagi exercit el dret, mentre es resol sobre la sol·licitud de l'afectat.

f) Que, en cas que es denegui la sol·licitud de signatura del contracte, o en cas que aquest no s'arribi a signar, com a conseqüència de la consulta efectuada, qui hagi consultat el sistema informi l'afectat del resultat de la consulta.

2. Les entitats que mantinguin el sistema i les creditors, respecte del tractament de les dades referides als seus deutors, tenen la condició de corresponsables del tractament de les dades, i és aplicable el que estableix l'article 26 del Reglament (UE) 2016/679.

Correspon al creditor garantir que concorren els requisits exigits per a la inclusió en el sistema del deute, i respon de la seva inexistència o inexactitud.

3. La presumpció a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article no empara els supòsits en què la informació creditícia sigui associada per l'entitat que mantingui el sistema a informacions addicionals a les que preveu l'apartat esmentat, relacionades amb el deutor i obtingudes d'altres fonts, a fi de perfilar-lo, en particular mitjançant l'aplicació de tècniques de qualificació creditícia.

Article 21. *Tractaments relacionats amb la realització de determinades operacions mercantils.*

1. Tret que hi hagi una prova en contra, es presumeixen lícits els tractaments de dades, inclosa la seva comunicació amb caràcter previ, que es puguin derivar de l'execució de qualsevol operació de modificació estructural de societats o l'aportació o transmissió de negoci o de branca d'activitat empresarial, sempre que els tractaments siguin necessaris per al bon fi de l'operació i garanteixin, quan escaigui, la continuïtat en la prestació dels serveis.

2. En cas que l'operació no s'arribi a concloure, l'entitat cessionària ha de suprimir immediatament les dades, sense que sigui aplicable l'obligació de bloqueig que preveu aquesta Llei orgànica.

Article 22. *Tractaments amb finalitats de videovigilància.*

1. Les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, poden dur a terme el tractament d'imatges a través de sistemes de càmeres o videocàmeres amb la finalitat de preservar la seguretat de les persones i béns, així com de les seves instal·lacions.

2. Només es poden captar imatges de la via pública en la mesura en què sigui imprescindible per a la finalitat que esmenta l'apartat anterior.

No obstant això, és possible la captació de la via pública en una extensió superior quan sigui necessari per garantir la seguretat de béns o instal·lacions estratègics o

d'infraestructures vinculades al transport, sense que en cap cas pugui suposar la captació d'imatges de l'interior d'un domicili privat.

3. Les dades s'han de suprimir en el termini màxim d'un mes des de la seva captació, excepte quan s'hagin de conservar per acreditar la comissió d'actes que atemptin contra la integritat de persones, béns o instal·lacions. En aquest cas, les imatges s'han de posar a disposició de l'autoritat competent en un termini màxim de setanta-dues hores des que es tingui coneixement de l'existència de la gravació.

No és aplicable a aquests tractaments l'obligació de bloqueig que preveu l'article 32 d'aquesta Llei orgànica.

4. El deure d'informació que preveu l'article 12 del Reglament (UE) 2016/679 s'entén complert mitjançant la col·locació d'un dispositiu informatiu en un lloc prou visible amb la identificació, almenys, de l'existència del tractament, la identitat del responsable i la possibilitat d'exercir els drets que preveuen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679. També es pot incloure en el dispositiu informatiu un codi de connexió o una adreça d'Internet amb aquesta informació.

En tot cas, el responsable del tractament ha de mantenir a disposició dels afectats la informació a què es refereix el Reglament esmentat.

5. A l'empara de l'article 2.2.c) del Reglament (UE) 2016/679, es considera exclòs del seu àmbit d'aplicació el tractament per part d'una persona física d'imatges que només captin l'interior del seu propi domicili.

Aquesta exclusió no comprèn el tractament que dugui a terme una entitat de seguretat privada que hagi estat contractada per a la vigilància d'un domicili i tingui accés a les imatges.

6. El tractament de les dades personals procedents de les imatges i els sons obtinguts mitjançant la utilització de càmeres i videocàmeres per part de les forces i cossos de seguretat i els òrgans competents per a la vigilància i el control als centres penitenciaris i per al control, la regulació, la vigilància i la disciplina del trànsit es regeix per la legislació de transposició de la Directiva (UE) 2016/680, quan el tractament tingui finalitats de prevenció, investigació, detecció o enjudiciament d'infraccions penals o d'execució de sancions penals, incloses la protecció i la prevenció davant de les amenaces contra la seguretat pública. Fora d'aquests supòsits, aquest tractament es regeix per la seva legislació específica i supletòriament pel Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica.

7. El que regula aquest article s'entén sense perjudici del que preveuen la Llei 5/2014, de 4 d'abril, de seguretat privada i les seves disposicions de desplegament.

8. El tractament per part de l'ocupador de dades obtingudes a través de sistemes de càmeres o videocàmeres se sotmet al que disposa l'article 89 d'aquesta Llei orgànica.

Article 23. *Sistemes d'exclusió publicitària.*

1. És lícit el tractament de dades personals que tingui per objecte evitar l'enviament de comunicacions comercials als qui hagin manifestat la seva negativa o oposició a rebre-les.

A aquest efecte, es poden crear sistemes d'informació, generals o sectorials, en què només s'han d'incloure les dades imprescindibles per identificar els afectats. Aquests sistemes també poden incloure serveis de preferència, mitjançant els quals els afectats limitin la recepció de comunicacions comercials a les procedents de determinades empreses.

2. Les entitats responsables dels sistemes d'exclusió publicitària han de comunicar a l'autoritat de control competent la seva creació, el seu caràcter general o sectorial, així com la manera com els afectats s'hi poden incorporar i, si s'escau, fer valer les seves preferències.

L'autoritat de control competent ha de fer pública en la seva seu electrònica una relació dels sistemes d'aquesta naturalesa que se li comuniquin, i hi ha d'incorporar la informació que esmenta el paràgraf anterior. A aquest efecte, l'autoritat de control competent a la qual

s'hagi comunicat la creació del sistema ho ha de fer saber a la resta d'autoritats de control perquè totes ho publiquin.

3. Quan un afectat manifesti a un responsable el seu desig que les seves dades no siguin tractades per a la tramesa de comunicacions comercials, aquest l'ha d'informar dels sistemes d'exclusió publicitària existents, i es pot remetre a la informació publicada per l'autoritat de control competent.

4. Els qui pretenguin dur a terme comunicacions de màrqueting directe, prèviament han de consultar els sistemes d'exclusió publicitària que puguin afectar la seva actuació, i han d'excloure del tractament les dades dels afectats que hagin manifestat la seva oposició o negativa a aquest. A aquests efectes, per considerar complerta l'obligació anterior és suficient la consulta dels sistemes d'exclusió inclosos en la relació publicada per l'autoritat de control competent.

No és necessari fer la consulta a què es refereix el paràgraf anterior quan l'afectat hagi prestat, de conformitat amb el que disposa aquesta Llei orgànica, el seu consentiment per rebre la comunicació a qui pretengui fer-la.

Article 24. *Sistemes d'informació de denúncies internes.*

1. És lícita la creació i el manteniment de sistemes d'informació a través dels quals es pugui posar en coneixement d'una entitat de dret privat, fins i tot anònimament, la comissió en el seu si o en l'actuació de tercers que facin contractes amb aquesta d'actes o conductes que puguin ser contraris a la normativa general o sectorial que li sigui aplicable. Els ocupadors i els tercers han de ser informats sobre l'existència d'aquests sistemes d'informació.

2. L'accés a les dades contingudes en aquests sistemes queda limitat exclusivament als qui, incardinats o no en el si de l'entitat, exerceixin les funcions de control intern i de compliment, o als encarregats del tractament que es designin eventualment a aquest efecte. No obstant això, és lícit l'accés per part d'altres persones, o fins i tot la seva comunicació a tercers, quan sigui necessari per a l'adopció de mesures disciplinàries o per a la tramitació dels procediments judicials que, si s'escau, siguin procedents.

Sense perjudici de la notificació a l'autoritat competent de fets constitutius d'un il·lícit penal o administratiu, només quan pugui escaure l'adopció de mesures disciplinàries contra un treballador, es permet aquest accés al personal amb funcions de gestió i control de recursos humans.

3. S'han d'adoptar les mesures necessàries per preservar la identitat i garantir la confidencialitat de les dades corresponents a les persones afectades per la informació subministrada, especialment la de la persona que hagi posat els fets en coneixement de l'entitat, en cas que s'hagi identificat.

4. Les dades de qui formuli la comunicació i dels ocupadors i tercers s'han de conservar en el sistema de denúncies únicament durant el temps imprescindible per decidir sobre la procedència d'iniciar una investigació sobre els fets denunciats.

En tot cas, transcorreguts tres mesos des de la introducció de les dades, s'han de suprimir del sistema de denúncies, tret que la finalitat de la conservació sigui deixar evidència del funcionament del model de prevenció de la comissió de delictes per part de la persona jurídica. Les denúncies a les quals no s'hagi donat curs només poden constar de forma anonimitzada, sense que sigui aplicable l'obligació de bloqueig que preveu l'article 32 d'aquesta Llei orgànica.

Transcorregut el termini que esmenta el paràgraf anterior, les dades es poden seguir tractant, per part de l'òrgan al qual correspongui, de conformitat amb l'apartat 2 d'aquest article, la investigació dels fets denunciats, i no s'han de conservar en el sistema d'informació de denúncies internes.

5. Els principis dels apartats anteriors són aplicables als sistemes de denúncies internes que es puguin crear en les administracions públiques.

Article 25. Tractament de dades en l'àmbit de la funció estadística pública.

1. El tractament de dades personals que duguin a terme els organismes que tinguin atribuïdes les competències relacionades amb l'exercici de la funció estadística pública s'ha de sotmetre al que disposa la seva legislació específica, així com el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica.

2. La comunicació de les dades als òrgans competents en matèria estadística només s'entén emparada a l'article 6.1 e) del Reglament (UE) 2016/679 en els casos en què l'estadística per a la qual es requereixi la informació l'exigeixi una norma de dret de la Unió Europea o estigui inclosa en els instruments de programació estadística previstos legalment.

De conformitat amb el que disposa l'article 11.2 de la Llei 12/1989, de 9 de maig, de la funció estadística pública, són d'aportació estrictament voluntària i, en conseqüència, només es poden recollir amb el consentiment previ exprés dels afectats les dades a què es refereixen els articles 9 i 10 del Reglament (UE) 2016/679.

3. Els organismes competents per a l'exercici de la funció estadística pública poden denegar les sol·licituds d'exercici per part dels afectats dels drets que estableixen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679 quan les dades estiguin emparades per les garanties del secret estadístic previstes en la legislació estatal o autonòmica.

Article 26. Tractament de dades amb finalitats d'arxiu en interès públic per part de les administracions públiques.

És lícit el tractament per part de les administracions públiques de dades amb finalitats d'arxiu en interès públic, que s'ha de sotmetre al que disposen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica amb les especialitats que es deriven del que preveuen la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, el Reial decret 1708/2011, de 18 de novembre, pel qual s'estableix el Sistema Espanyol d'Arxius i es regula el Sistema d'Arxius de l'Administració General de l'Estat i dels seus organismes públics i el seu règim d'accés, així com la legislació autonòmica que sigui aplicable.

Article 27. Tractament de dades relatives a infraccions i sancions administratives.

1. Als efectes de l'article 86 del Reglament (UE) 2016/679, el tractament de dades relatives a infraccions i sancions administratives, inclòs el manteniment de registres relacionats amb aquestes, exigeix:

a) Que els responsables d'aquests tractaments siguin els òrgans competents per a la instrucció del procediment sancionador, per a la declaració de les infraccions o la imposició de les sancions.

b) Que el tractament es limiti a les dades estrictament necessàries per a la finalitat que aquell persegueix.

2. Quan no es compleixi alguna de les condicions que preveu l'apartat anterior, els tractaments de dades referides a infraccions i sancions administratives han de tenir el consentiment de l'interessat o els ha d'autoritzar una norma amb rang de llei, en la qual s'han de regular, si s'escau, garanties addicionals per als drets i les llibertats dels afectats.

3. Fora dels supòsits que assenyalen els apartats anteriors, els tractaments de dades referides a infraccions i sancions administratives només són possibles quan els duguin a terme advocats i procuradors i tinguin per objecte recollir la informació facilitada pels seus clients per a l'exercici de les seves funcions.

TÍTOL V

Responsable i encarregat del tractament

CAPÍTOL I

Disposicions generals. Mesures de responsabilitat activa

Article 28. *Obligacions generals del responsable i encarregat del tractament.*

1. Els responsables i encarregats, tenint en compte els elements que enumeren els articles 24 i 25 del Reglament (UE) 2016/679, han de determinar les mesures tècniques i organitzatives apropiades que han d'aplicar a fi de garantir i acreditar que el tractament és conforme al Reglament esmentat, a aquesta Llei orgànica, les seves normes de desplegament i la legislació sectorial aplicable. En particular han de valorar si escau fer l'avaluació d'impacte en la protecció de dades i la consulta prèvia a què es refereix la secció 3 del capítol IV del Reglament esmentat.

2. Per a l'adopció de les mesures a què es refereix l'apartat anterior els responsables i encarregats del tractament han de tenir en compte, en particular, els riscos superiors que es poden produir en els supòsits següents:

a) Quan el tractament pugui generar situacions de discriminació, usurpació d'identitat o frau, pèrdues financeres, dany per a la reputació, pèrdua de confidencialitat de dades subjectes al secret professional, reversió no autoritzada de la pseudonimització o qualsevol altre perjudici econòmic, moral o social significatiu per als afectats.

b) Quan el tractament pugui privar els afectats dels seus drets i llibertats o els pugui impedir l'exercici del control sobre les seves dades personals.

c) Quan es produeixi el tractament no merament incidental o accessori de les categories especials de dades a què es refereixen els articles 9 i 10 del Reglament (UE) 2016/679 i 9 i 10 d'aquesta Llei orgànica o de les dades relacionades amb la comissió d'infraccions administratives.

d) Quan el tractament impliqui una avaluació d'aspectes personals dels afectats amb la finalitat de crear o utilitzar perfils personals d'aquests, en particular mitjançant l'anàlisi o la predicció d'aspectes referits al seu rendiment a la feina, la seva situació econòmica, la seva salut, les seves preferències o interessos personals, la seva fiabilitat o comportament, la seva solvència financera, la seva localització o els seus moviments.

e) Quan es dugui a terme el tractament de dades de grups d'afectats en una situació d'especial vulnerabilitat i, en particular, de menors d'edat i persones amb discapacitat.

f) Quan es produeixi un tractament massiu que impliqui un gran nombre d'afectats o comporti la recollida d'una gran quantitat de dades personals.

g) Quan les dades personals hagin de ser objecte d'una transferència, amb caràcter habitual, a tercers estats o organitzacions internacionals respecte dels quals no s'hagi declarat un nivell adequat de protecció.

h) Qualsevol altres que segons el parer del responsable o de l'encarregat puguin tenir rellevància i en particular els previstos en codis de conducta i estàndards definits per esquemes de certificació.

Article 29. *Supòsits de corresponsabilitat en el tractament.*

La determinació de les responsabilitats a què es refereix l'article 26.1 del Reglament (UE) 2016/679 s'ha de fer atenent a les activitats que efectivament dugui a terme cadascun dels corresponsables del tractament.

Article 30. Representants dels responsables o encarregats del tractament no establerts a la Unió Europea.

1. En els supòsits en què el Reglament (UE) 2016/679 sigui aplicable a un responsable o encarregat del tractament no establert a la Unió Europea en virtut del que disposa el seu article 3.2 i el tractament es refereixi a afectats que siguin a Espanya, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, les autoritats autonòmiques de protecció de dades poden imposar al representant, solidàriament amb el responsable o encarregat del tractament, les mesures que estableix el Reglament (UE) 2016/679.

Aquesta exigència s'entén sense perjudici de la responsabilitat que si s'escau pugui correspondre al responsable o a l'encarregat del tractament i de l'exercici per part del representant de l'acció de repetició davant de qui escaigui.

2. Així mateix, en cas d'exigència de responsabilitat en els termes que preveu l'article 82 del Reglament (UE) 2016/679, els responsables, encarregats i representants responen solidàriament dels danys i perjudicis causats.

Article 31. Registre de les activitats de tractament.

1. Els responsables i encarregats del tractament o, si s'escau, els seus representants han de mantenir el registre d'activitats de tractament a què es refereix l'article 30 del Reglament (UE) 2016/679, tret que sigui aplicable l'excepció que preveu el seu apartat 5.

El registre, que es pot organitzar entorn de conjunts estructurats de dades, ha d'especificar, segons les seves finalitats, les activitats de tractament dutes a terme i les altres circumstàncies que estableix el Reglament esmentat.

Quan el responsable o l'encarregat del tractament hagin designat un delegat de protecció de dades li han de comunicar qualsevol addició, modificació o exclusió en el contingut del registre.

2. Els subjectes que enumera l'article 77.1 d'aquesta Llei orgànica han de fer públic un inventari de les seves activitats de tractament accessible per mitjans electrònics en què ha de constar la informació que estableix l'article 30 del Reglament (UE) 2016/679 i la seva base legal.

Article 32. Bloqueig de les dades.

1. El responsable del tractament està obligat a bloquejar les dades quan en dugui a terme la rectificació o la supressió.

2. El bloqueig de les dades consisteix en la identificació i la reserva d'aquestes, amb l'adopció de mesures tècniques i organitzatives, per impedir-ne el tractament, inclosa la visualització, excepte per a la posada a disposició de les dades als jutges i tribunals, el Ministeri Fiscal o les administracions públiques competents, en particular de les autoritats de protecció de dades, per a l'exigència de possibles responsabilitats derivades del tractament i només pel termini de prescripció d'aquestes.

Transcorregut aquest termini s'han de destruir les dades.

3. Les dades bloquejades no es poden tractar per a cap finalitat diferent de la que assenyala l'apartat anterior.

4. Quan, per al compliment d'aquesta obligació, la configuració del sistema d'informació no permeti el bloqueig o es requereixi una adaptació que impliqui un esforç desproporcionat, s'ha de fer una còpia segura de la informació de manera que consti una evidència digital, o d'una altra naturalesa, que permeti acreditar l'autenticitat d'aquella, la data del bloqueig i la no manipulació de les dades durant aquest.

5. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades, dins de l'àmbit de les seves competències respectives, poden fixar excepcions a l'obligació de bloqueig que estableix aquest article, en els supòsits en què, atesa la naturalesa de les dades o el fet que es refereixin a un nombre particularment elevat d'afectats, la seva mera conservació, fins i tot bloquejades, pugui generar un risc

elevat per als drets dels afectats, així com en els casos en què la conservació de les dades bloquejades pugui implicar un cost desproporcionat per al responsable del tractament.

CAPÍTOL II

Encarregat del tractament

Article 33. *Encarregat del tractament.*

1. L'accés per part d'un encarregat de tractament a les dades personals que siguin necessàries per a la prestació d'un servei al responsable no es considera una comunicació de dades sempre que es compleixi el que estableixen el Reglament (UE) 2016/679, aquesta Llei orgànica i les seves normes de desplegament.

2. Té la consideració de responsable del tractament i no la d'encarregat qui en el seu nom propi i sense que consti que actua per compte d'altri estableixi relacions amb els afectats encara que hi hagi un contracte o un acte jurídic amb el contingut que fixa l'article 28.3 del Reglament (UE) 2016/679. Aquesta previsió no és aplicable als encàrrecs de tractament efectuats en el marc de la legislació de contractació del sector públic.

Així mateix té la consideració de responsable del tractament qui figuri com a encarregat i utilitzi les dades per a les seves pròpies finalitats.

3. El responsable del tractament ha de determinar si, quan finalitzi la prestació dels serveis de l'encarregat, les dades personals s'han de destruir, s'han de tornar al responsable o s'han de lliurar, si s'escau, a un nou encarregat.

No escau la destrucció de les dades quan hi hagi una previsió legal que obligui a la seva conservació, cas en què s'han de tornar al responsable, que n'ha de garantir la conservació mentre aquesta obligació persisteixi.

4. L'encarregat del tractament pot conservar les dades, degudament bloquejades, mentre es puguin derivar responsabilitats de la seva relació amb el responsable del tractament.

5. En l'àmbit del sector públic es poden atribuir les competències pròpies d'un encarregat del tractament a un determinat òrgan de l'Administració General de l'Estat, l'Administració de les comunitats autònomes, les entitats que integren l'Administració local o els organismes vinculats o que en depenguin mitjançant l'adopció d'una norma reguladora d'aquestes competències, que ha d'incorporar el contingut que exigeix l'article 28.3 del Reglament (UE) 2016/679.

CAPÍTOL III

Delegat de protecció de dades

Article 34. *Designació d'un delegat de protecció de dades.*

1. Els responsables i encarregats del tractament han de designar un delegat de protecció de dades en els supòsits que preveu l'article 37.1 del Reglament (UE) 2016/679 i, en tot cas, quan es tracti de les entitats següents:

- a) Els col·legis professionals i els seus consells generals.
- b) Els centres docents que ofereixin ensenyaments en qualsevol dels nivells que estableix la legislació reguladora del dret a l'educació, així com les universitats públiques i privades.
- c) Les entitats que explotin xarxes i prestin serveis de comunicacions electròniques de conformitat amb el que disposa la seva legislació específica, quan tractin habitualment i sistemàticament dades personals a gran escala.
- d) Els prestadors de serveis de la societat de la informació quan elaborin a gran escala perfils dels usuaris del servei.

- e) Les entitats que inclou l'article 1 de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit.
- f) Els establiments financers de crèdit.
- g) Les entitats asseguradores i reasseguradores.
- h) Les empreses de serveis d'inversió, que regula la legislació del mercat de valors.
- i) Els distribuïdors i comercialitzadors d'energia elèctrica i els distribuïdors i comercialitzadors de gas natural.
- j) Les entitats responsables de fitxers comuns per a l'avaluació de la solvència patrimonial i de crèdit o dels fitxers comuns per a la gestió i la prevenció del frau, inclosos els responsables dels fitxers que regula la legislació de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme.
- k) Les entitats que duen a terme activitats de publicitat i prospecció comercial, incloses les d'investigació comercial i de mercats, quan practiquin tractaments basats en les preferències dels afectats o duguin a terme activitats que impliquin l'elaboració de perfils d'aquests.
- l) Els centres sanitaris obligats legalment al manteniment de les històries clíniques dels pacients.
Se n'exceptuen els professionals de la salut que, tot i estar obligats legalment al manteniment de les històries clíniques dels pacients, exerceixin la seva activitat a títol individual.
- m) Les entitats que tinguin com un dels seus objectes l'emissió d'informes comercials que es puguin referir a persones físiques.
- n) Els operadors que duguin a terme l'activitat de joc a través de canals electrònics, informàtics, telemàtics i interactius, de conformitat amb la normativa de regulació del joc.
- ñ) Les empreses de seguretat privada.
- o) Les federacions esportives quan tractin dades de menors d'edat.

2. Els responsables o encarregats del tractament no inclosos en el paràgraf anterior poden designar de manera voluntària un delegat de protecció de dades, que queda sotmès al règim que estableixen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica.

3. Els responsables i encarregats del tractament han de comunicar en el termini de deu dies a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, a les autoritats autonòmiques de protecció de dades, les designacions, els nomenaments i els cessaments dels delegats de protecció de dades tant en els supòsits en què estiguin obligades a la seva designació com en el cas en què sigui voluntària.

4. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades han de mantenir, en l'àmbit de les seves competències respectives, una llista actualitzada de delegats de protecció de dades que ha de ser accessible per mitjans electrònics.

5. En el compliment de les obligacions d'aquest article els responsables i encarregats del tractament poden establir la dedicació completa o a temps parcial del delegat, entre altres criteris, en funció del volum dels tractaments, la categoria especial de les dades tractades o dels riscos per als drets o llibertats dels interessats.

Article 35. *Qualificació del delegat de protecció de dades.*

El compliment dels requisits que estableix l'article 37.5 del Reglament (UE) 2016/679 per a la designació del delegat de protecció de dades, ja sigui una persona física o jurídica, es pot demostrar, entre altres mitjans, a través de mecanismes voluntaris de certificació que han de tenir particularment en compte l'obtenció d'una titulació universitària que acrediti coneixements especialitzats en el dret i la pràctica en matèria de protecció de dades.

Article 36. Posició del delegat de protecció de dades.

1. El delegat de protecció de dades actua com a interlocutor del responsable o encarregat del tractament davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades. El delegat pot inspeccionar els procediments relacionats amb l'objecte d'aquesta Llei orgànica i emetre recomanacions en l'àmbit de les seves competències.

2. Quan es tracti d'una persona física integrada en l'organització del responsable o encarregat del tractament, el delegat de protecció de dades no pot ser remogut ni sancionat pel responsable o l'encarregat per exercir les seves funcions tret que hi incorri en dol o negligència greu. S'ha de garantir la independència del delegat de protecció de dades dins de l'organització, i s'ha d'evitar qualsevol conflicte d'interessos.

3. En l'exercici de les seves funcions el delegat de protecció de dades ha de tenir accés a les dades personals i els processos de tractament, i el responsable o l'encarregat del tractament no pot oposar a aquest accés l'existència de cap deure de confidencialitat o secret, inclòs el que preveu l'article 5 d'aquesta Llei orgànica.

4. Quan el delegat de protecció de dades aprecii l'existència d'una vulneració rellevant en matèria de protecció de dades ho ha de documentar i ho ha de comunicar immediatament als òrgans d'administració i direcció del responsable o l'encarregat del tractament.

Article 37. Intervenció del delegat de protecció de dades en cas de reclamació davant les autoritats de protecció de dades.

1. Quan el responsable o l'encarregat del tractament hagin designat un delegat de protecció de dades l'afectat, amb caràcter previ a la presentació d'una reclamació contra aquells davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, davant les autoritats autonòmiques de protecció de dades, es pot dirigir al delegat de protecció de dades de l'entitat contra la qual reclami.

En aquest cas, el delegat de protecció de dades ha de comunicar a l'afectat la decisió que s'hagi adoptat en el termini màxim de dos mesos a comptar de la recepció de la reclamació.

2. Quan l'afectat presenti una reclamació davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, davant les autoritats autonòmiques de protecció de dades, aquelles poden remetre la reclamació al delegat de protecció de dades a fi que aquest respongui en el termini d'un mes.

Si transcorregut aquest termini el delegat de protecció de dades no ha comunicat a l'autoritat de protecció de dades competent la resposta donada a la reclamació, aquesta autoritat ha de continuar el procediment d'acord amb el que estableixen el títol VIII d'aquesta Llei orgànica i les seves normes de desplegament.

3. El procediment davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades és el que estableixen el títol VIII d'aquesta Llei orgànica i les seves normes de desplegament. Així mateix, les comunitats autònomes han de regular el procediment corresponent davant les seves autoritats autonòmiques de protecció de dades.

CAPÍTOL IV

Codis de conducta i certificació

Article 38. Codis de conducta.

1. Els codis de conducta que regula la secció 5a del capítol IV del Reglament (UE) 2016/679 són vinculants per als qui s'hi adhereixin.

Aquests codis es poden dotar de mecanismes de resolució extrajudicial de conflictes.

2. Aquests codis els poden promoure, a més de les associacions i organismes a què es refereix l'article 40.2 del Reglament (UE) 2016/679, empreses o grups d'empreses

així com els responsables o encarregats a què es refereix l'article 77.1 d'aquesta Llei orgànica.

Així mateix, els poden promoure els organismes o entitats que assumeixin les funcions de supervisió i resolució extrajudicial de conflictes a què es refereix l'article 41 del Reglament (UE) 2016/679.

Els responsables o encarregats del tractament que s'adhereixin al codi de conducta s'obliguen a sotmetre a l'organisme o entitat de supervisió les reclamacions que els formulin els afectats en relació amb els tractaments de dades incloses en el seu àmbit d'aplicació en cas que considerin que no escau atendre el que se sol·licita en la reclamació, sense perjudici del que disposa l'article 37 d'aquesta Llei orgànica. A més, sense detriment de les competències que atribueix el Reglament (UE) 2016/679 a les autoritats de protecció de dades, voluntàriament i abans de dur a terme el tractament poden sotmetre a l'organisme o entitat de supervisió esmentat la verificació de la conformitat d'aquell amb les matèries subjectes al codi de conducta.

En cas que l'organisme o entitat de supervisió rebutgi o desestimi la reclamació, o si el responsable o encarregat del tractament no sotmet la reclamació a la seva decisió, l'afectat la pot formular davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, les autoritats autonòmiques de protecció de dades.

L'autoritat de protecció de dades competent ha de verificar que els organismes o entitats que promoguin els codis de conducta han dotat aquests codis d'organismes de supervisió que compleixin els requisits que estableix l'article 41.2 del Reglament (UE) 2016/679.

3. Els codis de conducta els han d'aprovar l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, l'autoritat autonòmica de protecció de dades competent.

4. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, les autoritats autonòmiques de protecció de dades han de sotmetre els projectes de codi al mecanisme de coherència que esmenta l'article 63 de Reglament (UE) 2016/679 en els supòsits en què això escaigui segons el seu article 40.7. El procediment queda suspès mentre el Comitè Europeu de Protecció de Dades no emeti el dictamen a què es refereixen els articles 64.1.b) i 65.1.c) del Reglament esmentat.

Quan sigui una autoritat autonòmica de protecció de dades la que sotmeti el projecte de codi al mecanisme de coherència, cal atènyer-se al que disposa l'article 60 d'aquesta Llei orgànica.

5. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades han de mantenir registres dels codis de conducta que aprovin, que han d'estar interconnectats entre si i coordinats amb el registre que gestiona el Comitè Europeu de Protecció de Dades de conformitat amb l'article 40.11 del Reglament esmentat.

El registre ha de ser accessible a través de mitjans electrònics.

6. Mitjançant un reial decret s'han d'establir el contingut del registre i les especialitats del procediment d'aprovació dels codis de conducta.

Article 39. *Acreditació d'institucions de certificació.*

Sense perjudici de les funcions i els poders d'acreditació de l'autoritat de control competent en virtut dels articles 57 i 58 del Reglament (UE) 2016/679, l'acreditació de les institucions de certificació a què es refereix l'article 43.1 del Reglament esmentat la pot dur a terme l'Entitat Nacional d'Acreditació (ENAC), que ha de comunicar a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i a les autoritats de protecció de dades de les comunitats autònomes les concessions, les denegacions o les revocacions de les acreditacions, així com la seva motivació.

TÍTOL VI

Transferències internacionals de dades

Article 40. Règim de les transferències internacionals de dades.

Les transferències internacionals de dades es regeixen pel que disposen el Reglament (UE) 2016/679, aquesta Llei orgànica i les seves normes de desplegament aprovades pel Govern, i les circulars de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i de les autoritats autonòmiques de protecció de dades, en l'àmbit de les seves competències respectives.

En tot cas s'han d'aplicar als tractaments en què consisteixi la mateixa transferència les disposicions contingudes en les normes esmentades, en particular les que regulen els principis de protecció de dades.

Article 41. Supòsits d'adopció per part de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

1. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades poden adoptar, de conformitat amb el que disposa l'article 46.2.c) del Reglament (UE) 2016/679, clàusules contractuals tipus per a la pràctica de transferències internacionals de dades, que s'han de sotmetre prèviament al dictamen del Comitè Europeu de Protecció de Dades que preveu l'article 64 del Reglament esmentat.

2. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades poden aprovar normes corporatives vinculants d'acord amb el que preveu l'article 47 del Reglament (UE) 2016/679.

El procediment s'ha d'iniciar a instància d'una entitat situada a Espanya i té una durada màxima de nou mesos. Queda suspès com a conseqüència de la remissió de l'expedient al Comitè Europeu de Protecció de Dades perquè emeti el dictamen a què es refereix l'article 64.1.f) del Reglament (UE) 2016/679, i continua després de la seva notificació a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o a l'autoritat autonòmica de protecció de dades competent.

Article 42. Supòsits sotmesos a una autorització prèvia de les autoritats de protecció de dades.

1. Les transferències internacionals de dades a països o organitzacions internacionals que no disposin d'una decisió d'adequació aprovada per la Comissió o que no s'emparin en alguna de les garanties que preveuen l'article anterior i l'article 46.2 del Reglament (UE) 2016/679 requereixen una autorització prèvia de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, de les autoritats autonòmiques de protecció de dades, que es pot atorgar en els supòsits següents:

a) Quan la transferència es pretengui fonamentar en l'aportació de garanties adequades amb fonament en clàusules contractuals que no corresponguin a les clàusules tipus que preveu l'article 46.2, lletres c) i d), del Reglament (UE) 2016/679.

b) Quan la transferència la dugui a terme algun dels responsables o encarregats a què es refereix l'article 77.1 d'aquesta Llei orgànica i es fonamenti en disposicions incorporades a acords internacionals no normatius amb altres autoritats o organismes públics de tercers estats, que incorporin drets efectius i exigibles per als afectats, inclosos els memoràndums d'entesa.

El procediment té una durada màxima de sis mesos.

2. L'autorització queda sotmesa a l'emissió per part del Comitè Europeu de Protecció de Dades del dictamen a què es refereixen els articles 64.1.e), 64.1.f) i 65.1.c) del Reglament (UE) 2016/679. La remissió de l'expedient al Comitè esmentat implica la suspensió del procediment fins que el dictamen es notifiqui a l'Agència Espanyola de

Protecció de Dades o, per conducte d'aquesta, a l'autoritat de control competent, si s'escau.

Article 43. *Supòsits sotmesos a la informació prèvia a l'autoritat de protecció de dades competent.*

Els responsables del tractament han d'informar l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o, si s'escau, les autoritats autonòmiques de protecció de dades de qualsevol transferència internacional de dades que pretenguin dur a terme sobre la base de la seva necessitat per a finalitats relacionades amb interessos legítims imperiosos perseguits per aquells i la concurrència de la resta dels requisits que preveu l'últim paràgraf de l'article 49.1 del Reglament (UE) 2016/679. Així mateix, han d'informar els afectats de la transferència i dels interessos legítims imperiosos perseguits.

Aquesta informació s'ha de facilitar amb caràcter previ a la pràctica de la transferència.

El que disposa aquest article no és aplicable a les activitats que duguin a terme les autoritats públiques en l'exercici dels seus poders públics, d'acord amb l'article 49.3 del Reglament (UE) 2016/679.

TÍTOL VII

Autoritats de protecció de dades

CAPÍTOL I

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades

Secció 1a Disposicions generals

Article 44. *Disposicions generals.*

1. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades és una autoritat administrativa independent d'àmbit estatal, de les que preveu la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, amb personalitat jurídica i plena capacitat pública i privada, que actua amb plena independència dels poders públics en l'exercici de les seves funcions.

La seva denominació oficial, de conformitat amb el que estableix l'article 109.3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, és «Agència Espanyola de Protecció de Dades, Autoritat Administrativa Independent».

Es relaciona amb el Govern a través del Ministeri de Justícia.

2. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades té la condició de representant comú de les autoritats de protecció de dades del Regne d'Espanya al Comitè Europeu de Protecció de Dades.

3. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades i el Consell General del Poder Judicial han de col·laborar per a l'exercici adequat de les competències respectives que la Llei orgànica 6/1985, d'1 juliol, del poder judicial, els atribueix en matèria de protecció de dades personals en l'àmbit de l'Administració de justícia.

Article 45. *Règim jurídic.*

1. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades es regeix pel que disposen el Reglament (UE) 2016/679, aquesta Llei orgànica i les seves disposicions de desplegament.

Supletòriament, en el que sigui compatible amb la seva plena independència i sense perjudici del que preveu l'article 63.2 d'aquesta Llei orgànica, es regeix per les normes que esmenta l'article 110.1 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

2. El Govern, a proposta de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, ha d'aprovar el seu estatut mitjançant un reial decret.

Article 46. Règim econòmic pressupostari i de personal.

1. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha d'elaborar i aprovar el seu pressupost i l'ha de trametre al Govern perquè l'integri, amb independència, en els pressupostos generals de l'Estat.

2. El règim de modificacions i de vinculació dels crèdits del seu pressupost és l'establert a l'Estatut de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Correspon a la presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades autoritzar les modificacions pressupostàries que impliquin fins a un tres per cent de la xifra inicial del seu pressupost total de despeses, sempre que no s'incrementin els crèdits per a despeses de personal. La resta de modificacions que no excedeixin un cinc per cent del pressupost les ha d'autoritzar el Ministeri d'Hisenda i, en els altres casos, el Govern.

3. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha de disposar per al compliment de les seves finalitats amb les assignacions que s'estableixin amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat, els béns i valors que constitueixen el seu patrimoni i els ingressos ordinaris i extraordinaris derivats de l'exercici de les seves activitats, inclosos els derivats de l'exercici de les potestats que estableix l'article 58 del Reglament (UE) 2016/679.

4. El resultat positiu dels seus ingressos l'ha de destinar l'Agència Espanyola de Protecció de Dades a la dotació de les seves reserves amb la finalitat de garantir la seva plena independència.

5. El personal al servei de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades és funcionari o laboral i es regeix pel que preveuen el text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, i la resta de normativa reguladora dels funcionaris públics i, si s'escau, per la normativa laboral.

6. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha d'elaborar i aprovar la seva relació de llocs de treball, en el marc dels criteris establerts pel Ministeri d'Hisenda, respectant el límit de despesa de personal establert en el pressupost. En aquesta relació de llocs de treball han de constar, en tot cas, els llocs que hagin d'exercir en exclusiva funcionaris públics, perquè consisteixen en l'exercici de les funcions que impliquen la participació directa o indirecta en l'exercici de potestats públiques i la salvaguarda dels interessos generals de l'Estat i de les administracions públiques.

7. Sense perjudici de les competències atribuïdes al Tribunal de Comptes, la gestió econòmicofinancera de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades està sotmesa al control de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat en els termes que estableix la Llei 47/2003, de 26 de novembre, general pressupostària.

Article 47. Funcions i potestats de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Correspon a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades supervisar l'aplicació d'aquesta Llei orgànica i del Reglament (UE) 2016/679 i, en particular, exercir les funcions que estableix l'article 57 i les potestats que preveuen l'article 58 del mateix Reglament, aquesta Llei orgànica i les seves disposicions de desplegament.

Així mateix, correspon a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades l'acompliment de les funcions i les potestats que li atribueixin altres lleis o normes de dret de la Unió Europea.

Article 48. La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

1. La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades la dirigeix, en té la representació i dicta les seves resolucions, circulars i directrius.

2. La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades està auxiliada per un adjunt en què pot delegar les seves funcions, a excepció de les relacionades amb els procediments que regula el títol VIII d'aquesta Llei orgànica, i que la substitueix en l'exercici d'aquestes en els termes que preveu l'Estatut orgànic de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Tots dos exerceixen les seves funcions amb plena independència i objectivitat i no estan subjectes a cap instrucció en el seu acompliment. Els és aplicable la legislació reguladora de l'exercici de l'alt càrrec de l'Administració General de l'Estat.

3. La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i el seu adjunt els nomena el Govern, a proposta del Ministeri de Justícia, entre persones de competència professional reconeguda, en particular en matèria de protecció de dades.

Dos mesos abans que es produeixi l'expiració del mandat o, en la resta de les causes de cessament, quan s'hagi produït aquest, el Ministeri de Justícia ha d'ordenar la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat» de la convocatòria pública de candidats.

Amb l'avaluació prèvia del mèrit, la capacitat, la competència i la idoneïtat dels candidats, el Govern ha de trametre al Congrés dels Diputats una proposta de presidència i adjunt acompanyada d'un informe justificatiu que, després de dur a terme la audiència preceptiva dels candidats, ha de ratificar la Comissió de Justícia en votació pública per majoria de tres cinquenes parts dels seus membres en primera votació o, si no s'assoleix aquesta, per majoria absoluta en segona votació, que s'ha d'efectuar immediatament després de la primera. En aquest últim supòsit, els vots favorables han de procedir de diputats que pertanyin, almenys, a dos grups parlamentaris diferents.

4. La presidència i l'adjunt de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades els nomena el Consell de Ministres mitjançant un real decret.

5. El mandat de la presidència i de l'adjunt de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades té una durada de cinc anys i es pot renovar per a un altre període de la mateixa durada.

La presidència i l'adjunt només cessen abans de l'expiració del seu mandat, a petició pròpia o per separació acordada pel Consell de Ministres, per:

- a) Incompliment greu de les seves obligacions,
- b) incapacitat sobrevinguda per a l'exercici de la seva funció,
- c) incompatibilitat, o
- d) condemna ferma per un delictes dolós.

En els supòsits que preveuen les lletres a), b) i c) és necessària la ratificació de la separació per les majories parlamentàries que preveu l'apartat 3 d'aquest article.

6. Els actes i les disposicions que dicti la presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades posen fi a la via administrativa, i són recurribles, directament, davant la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Nacional.

Article 49. *El Consell Consultiu de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.*

1. La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades està assessorada per un consell consultiu compost pels membres següents:

- a) Un diputat, proposat pel Congrés dels Diputats.
- b) Un senador, proposat pel Senat.
- c) Un representant designat pel Consell General del Poder Judicial.
- d) Un representant de l'Administració General de l'Estat amb experiència en la matèria, proposat pel ministre de Justícia.
- e) Un representant de cada comunitat autònoma que hagi creat una autoritat de protecció de dades en el seu àmbit territorial, proposat d'acord amb el que estableixi la comunitat autònoma respectiva.
- f) Un expert proposat per la Federació Espanyola de Municipis i Províncies.
- g) Un expert proposat pel Consell de Consumidors i Usuaris.
- h) Dos experts proposats per les organitzacions empresarials.
- i) Un representant dels professionals de la protecció de dades i de la privacitat, proposat per l'associació d'àmbit estatal amb un nombre d'associats més gran.
- j) Un representant dels organismes o entitats de supervisió i resolució extrajudicial de conflictes que preveu el capítol IV del títol V, proposat pel ministre de Justícia.
- k) Un expert proposat per la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles.

l) Un representant de les organitzacions que agrupen els consells generals, superiors i els col·legis professionals d'àmbit estatal de les diferents professions col·legiades, proposat pel ministre de Justícia.

m) Un representant dels professionals de la seguretat de la informació, proposat per l'associació d'àmbit estatal amb un nombre d'associats més gran.

n) Un expert en transparència i accés a la informació pública proposat pel Consell de Transparència i Bon Govern.

ñ) Dos experts proposats per les organitzacions sindicals més representatives.

2. Als efectes de l'apartat anterior, la condició d'expert requereix acreditar coneixements especialitzats en el dret i la pràctica en matèria de protecció de dades mitjançant l'exercici professional o acadèmic.

3. Els membres del Consell Consultiu es nomenen mitjançant una ordre del ministre de Justícia, publicada al «Butlletí Oficial de l'Estat».

4. El Consell Consultiu es reuneix quan així ho disposi la presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i, en tot cas, una vegada al semestre.

5. Les decisions preses pel Consell Consultiu no tenen en cap cas caràcter vinculant.

6. En tot el que no prevegi aquesta Llei orgànica, el règim, les competències i el funcionament del Consell Consultiu són els establerts a l'Estatut orgànic de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Article 50. *Publicitat.*

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha de publicar les resolucions de la seva presidència que declarin que escau o no l'atenció dels drets reconeguts als articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679, les que posin fi als procediments de reclamació, les que arxivin les actuacions prèvies d'investigació, les que sancionin amb una amonestació les entitats a què es refereix l'article 77.1 d'aquesta Llei orgànica, les que imposin mesures cautelars i les altres que disposi el seu Estatut.

Secció 2a Potestats d'investigació i plans d'auditoria preventiva

Article 51. *Àmbit i personal competent.*

1. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha d'exercir la seva activitat d'investigació a través de les actuacions que preveu el títol VIII i dels plans d'auditoria preventives.

2. L'activitat d'investigació l'han de dur a terme els funcionaris de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o funcionaris aliens a aquesta habilitats expressament per la presidència.

3. En els casos d'actuacions conjuntes d'investigació de conformitat amb el que disposa l'article 62 del Reglament (UE) 2016/679, el personal de les autoritats de control d'altres estats membres de la Unió Europea que col·labori amb l'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha d'exercir les seves facultats d'acord amb el que preveu aquesta Llei orgànica i sota l'orientació i en presència del personal d'aquesta.

4. Els funcionaris que duguin a terme activitats d'investigació tenen la consideració d'agents de l'autoritat en l'exercici de les seves funcions, i estan obligats a guardar secret sobre les informacions que coneguin en ocasió d'aquest exercici, fins i tot després d'haver-hi cessat.

Article 52. *Deure de col·laboració.*

1. Les administracions públiques, incloses les tributàries i de la Seguretat Social, i els particulars estan obligats a proporcionar a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades les dades, els informes, els antecedents i els justificants necessaris per dur a terme la seva activitat d'investigació.

Quan la informació contingui dades personals la comunicació d'aquestes dades està emparada pel que disposa l'article 6.1 c) del Reglament (UE) 2016/679.

2. En el marc de les actuacions prèvies d'investigació, quan no hagi pogut fer la identificació per altres mitjans, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot obtenir de les administracions públiques, incloses les tributàries i de la Seguretat Social, les informacions i les dades que siguin imprescindibles amb la finalitat exclusiva d'aconseguir la identificació dels responsables de les conductes que puguin ser constitutives d'una infracció del Reglament (UE) 2016/679 i d'aquesta Llei orgànica.

En el supòsit de les administracions tributàries i de la Seguretat Social, la informació s'ha de limitar a la que sigui necessària per poder identificar inequívocament contra qui s'ha de dirigir l'actuació de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades en els supòsits de creació d'entramats societaris que dificultin el coneixement directe del presumpte responsable de la conducta contrària al Reglament (UE) 2016/679 i a aquesta Llei orgànica.

3. Quan no hagi pogut fer la identificació per altres mitjans, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot obtenir dels operadors que prestin serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic i dels prestadors de serveis de la societat de la informació les dades que constin en el seu poder i que siguin imprescindibles per a la identificació del presumpte responsable de la conducta contrària al Reglament (UE) 2016/679 i a aquesta Llei orgànica quan s'hagi dut a terme mitjançant la utilització d'un servei de la societat de la informació o la pràctica d'una comunicació electrònica. A aquests efectes, les dades que l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot obtenir a l'empara d'aquest apartat són les següents:

a) Quan la conducta s'hagi dut a terme mitjançant la utilització d'un servei de telefonia fixa o mòbil:

1r El número de telèfon d'origen de la trucada en cas que aquest s'hagi ocultat.

2n El nom, el número de document identificatiu i l'adreça de l'abonat o de l'usuari registrat a qui correspongui aquest número de telèfon.

3r La mera confirmació que s'ha dut a terme una trucada específica entre dos números en una determinada data i hora.

b) Quan la conducta s'hagi dut a terme mitjançant la utilització d'un servei de la societat de la informació:

1r La identificació de l'adreça de protocol d'Internet des de la qual s'hagi dut a terme la conducta i la data i hora en què s'hagi efectuat.

2n Si la conducta s'ha dut a terme mitjançant un correu electrònic, la identificació de l'adreça de protocol d'Internet des de la qual es va crear el compte de correu i la data i hora en què es va crear.

3r El nom, el número de document identificatiu i l'adreça de l'abonat o de l'usuari registrat a qui se li hagi assignat l'adreça de protocol d'Internet a què es refereixen els dos paràgrafs anteriors.

Aquestes dades s'han de cedir, amb el requeriment motivat previ de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, exclusivament en el marc d'actuacions d'investigació iniciades com a conseqüència d'una denúncia presentada per un afectat respecte d'una conducta d'una persona jurídica o respecte a la utilització de sistemes que permetin la divulgació sense restriccions de dades personals. En la resta dels supòsits la cessió d'aquestes dades requereix l'obtenció prèvia d'una autorització judicial atorgada de conformitat amb les normes processals quan sigui exigible.

Queden excloses del que preveu aquest apartat les dades de trànsit que els operadors estiguin tractant amb la finalitat exclusiva de donar compliment a les obligacions que preveu la Llei 25/2007, de 18 d'octubre, de conservació de dades relatives a les comunicacions electròniques i a les xarxes públiques de comunicacions, la cessió de les quals només es pot produir d'acord amb el que es disposa en aquella, amb l'autorització

judicial prèvia que hagi sol·licitat algun dels agents facultats a què es refereix l'article 6 de la Llei esmentada.

Article 53. *Abast de l'activitat d'investigació.*

1. Els qui duguin a terme l'activitat d'investigació poden obtenir les informacions necessàries per al compliment de les seves funcions, practicar inspeccions, requerir l'exhibició o l'enviament dels documents i les dades necessaris, examinar-los al lloc on estiguin dipositats o on es duguin a terme els tractaments, obtenir-ne una còpia, inspeccionar els equips físics i lògics i requerir l'execució de tractaments i programes o procediments de gestió i suport del tractament subjectes a investigació.

2. Quan sigui necessari l'accés per part del personal que du a terme l'activitat d'investigació al domicili constitucionalment protegit de l'inspeccionat, cal tenir el seu consentiment o haver obtingut l'autorització judicial corresponent.

3. Quan es tracti d'òrgans judicials o oficines judicials l'exercici de les facultats d'inspecció s'ha d'efectuar a través i per mitjà del Consell General del Poder Judicial.

Article 54. *Plans d'auditoria.*

1. La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot disposar l'execució de plans d'auditoria preventiva, referits als tractaments d'un sector concret d'activitat. Han de tenir per objecte l'anàlisi del compliment de les disposicions del Reglament (UE) 2016/679 i d'aquesta Llei orgànica, a partir de la pràctica d'activitats d'investigació sobre entitats que pertanyen al sector inspeccionat o sobre els responsables objecte de l'auditoria.

2. Com a conseqüència dels plans d'auditoria, la presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot dictar les directrius generals o específiques per a un responsable o encarregat dels tractaments concret necessàries per assegurar la plena adaptació del sector o el responsable al Reglament (UE) 2016/679 i a aquesta Llei orgànica.

En l'elaboració d'aquestes directrius la presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot sol·licitar la col·laboració dels organismes de supervisió dels codis de conducta i de resolució extrajudicial de conflictes, si n'hi ha.

3. Les directrius són de compliment obligat per al sector o el responsable a què es refereixi el pla d'auditoria.

Secció 3a Altres potestats de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades

Article 55. *Potestats de regulació. Circulars de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.*

1. La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot dictar disposicions que fixin els criteris a què ha de respondre l'actuació d'aquesta autoritat en l'aplicació del que disposen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica, que es denominen «Circulars de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades».

2. La seva elaboració s'ha de subjectar al procediment establert a l'Estatut de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, que ha de preveure els informes tècnics i jurídics que siguin necessaris i l'audiència als interessats.

3. Les circulars són obligatòries una vegada publicades al «Butlletí Oficial de l'Estat».

Article 56. *Acció exterior.*

1. Corresponen a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades la titularitat i l'exercici de les funcions relacionades amb l'acció exterior de l'Estat en matèria de protecció de dades.

Així mateix a les comunitats autònomes, a través de les autoritats autonòmiques de protecció de dades, els competeix exercir les funcions com a subjectes de l'acció exterior en el marc de les seves competències de conformitat amb el que disposa la Llei 2/2014,

de 25 de març, de l'acció i del servei exterior de l'Estat, així com subscriure acords internacionals administratius en execució i concreció d'un tractat internacional i acords no normatius amb els òrgans anàlegs d'altres subjectes de dret internacional, no vinculants jurídicament per als qui els subscriuen, sobre matèries de la seva competència en el marc de la Llei 25/2014, de 27 de novembre, de tractats i altres acords internacionals.

2. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades és l'organisme competent per a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals derivat de l'aplicació de qualsevol conveni internacional en què sigui part el Regne d'Espanya que atribueixi a una autoritat nacional de control aquesta competència i el representant comú de les autoritats de protecció de dades al Comitè Europeu de Protecció de Dades, de conformitat amb el que disposa l'article 68.4 del Reglament (UE) 2016/679.

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha d'informar les autoritats autonòmiques de protecció de dades sobre les decisions adoptades en el Comitè Europeu de Protecció de Dades i n'ha de sol·licitar el parer quan es tracti de matèries de la seva competència.

3. Sense perjudici del que disposa l'apartat 1, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades:

a) Ha de participar a reunions i fòrums internacionals d'àmbit diferent al de la Unió Europea que estableixin de comú acord les autoritats de control independents en matèria de protecció de dades.

b) Ha de participar, com a autoritat espanyola, en les organitzacions internacionals competents en matèria de protecció de dades, en els comitès o grups de treball, d'estudi i de col·laboració d'organitzacions internacionals que tractin matèries que afectin el dret fonamental a la protecció de dades personals i en altres fòrums o grups de treball internacionals, en el marc de l'acció exterior de l'Estat.

c) Ha de col·laborar amb autoritats, institucions, organismes i administracions d'altres Estats a fi d'impulsar, promoure i desplegar el dret fonamental a la protecció de dades, en particular en l'àmbit iberoamericà, i pot subscriure acords internacionals administratius i no normatius en la matèria.

CAPÍTOL II

Autoritats autonòmiques de protecció de dades

Secció 1a Disposicions generals

Article 57. *Autoritats autonòmiques de protecció de dades.*

1. Les autoritats autonòmiques de protecció de dades personals poden exercir les funcions i les potestats que estableixen els articles 57 i 58 del Reglament (UE) 2016/679, d'acord amb la normativa autonòmica, quan es refereixin a:

a) Tractaments dels quals siguin responsables les entitats integrants del sector públic de la comunitat autònoma corresponent o de les entitats locals incloses en el seu àmbit territorial o els qui prestin serveis a través de qualsevol forma de gestió directa o indirecta.

b) Tractaments que duguin a terme persones físiques o jurídiques per a l'exercici de les funcions públiques en matèries que siguin competència de l'Administració autonòmica o local corresponent.

c) Tractaments que estiguin previstos expressament, si s'escau, als estatuts d'autonomia respectius.

2. Les autoritats autonòmiques de protecció de dades poden dictar, en relació amb els tractaments sotmesos a la seva competència, circulars amb l'abast i els efectes que estableix per a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades l'article 55 d'aquesta Llei orgànica.

Article 58. Cooperació institucional.

La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha de convocar, per iniciativa pròpia o quan ho sol·liciti una altra autoritat, les autoritats autonòmiques de protecció de dades per contribuir a l'aplicació coherent del Reglament (UE) 2016/679 i d'aquesta Llei orgànica. En tot cas, s'han de dur a terme reunions semestrals de cooperació.

La presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades poden sol·licitar i s'han d'intercanviar mútuament la informació necessària per al compliment de les seves funcions i, en particular, la relativa a l'activitat del Comitè Europeu de Protecció de Dades. Així mateix, poden constituir grups de treball per tractar afers específics d'interès comú.

Article 59. Tractaments contraris al Reglament (UE) 2016/679.

Quan la presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades consideri que un tractament dut a terme en matèries que siguin competència de les autoritats autonòmiques de protecció de dades vulnera el Reglament (UE) 2016/679 les pot requerir perquè adoptin, en el termini d'un mes, les mesures necessàries perquè aquell cessi.

Si l'autoritat autonòmica no atén dins del termini el requeriment o les mesures adoptades no suposen la cessació en el tractament il·lícit, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot exercir les accions que escaiguin davant la jurisdicció contenciosa administrativa.

Secció 2a Coordinació en el marc dels procediments establerts al Reglament (UE) 2016/679

Article 60. Coordinació en cas d'emissió d'un dictamen per part del Comitè Europeu de Protecció de Dades.

S'han de practicar pel conducte de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades totes les comunicacions entre el Comitè Europeu de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades quan aquestes, com a autoritats competents, hagin de sotmetre el seu projecte de decisió al Comitè esmentat o li sol·licitin l'examen d'un afer en virtut del que estableixen els apartats 1 i 2 de l'article 64 del Reglament (UE) 2016/679.

En aquests casos, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha de ser assistida per un representant de l'autoritat autonòmica en la seva intervenció davant el Comitè.

Article 61. Intervenció en cas de tractaments transfronterers.

1. Les autoritats autonòmiques de protecció de dades tenen la condició d'autoritat de control principal o interessada en el procediment que estableix l'article 60 del Reglament (UE) 2016/679 quan es refereixi a un tractament previst a l'article 57 d'aquesta Llei orgànica que dugui a terme un responsable o encarregat del tractament dels que preveu l'article 56 del Reglament (UE) 2016/679, tret que dugui a terme significativament tractaments de la mateixa naturalesa a la resta del territori espanyol.

2. Correspon en aquests casos a les autoritats autonòmiques intervenir en els procediments que estableix l'article 60 del Reglament (UE) 2016/679, i han d'informar l'Agència Espanyola de Protecció de Dades sobre el seu curs en els supòsits en què s'hagi d'aplicar el mecanisme de coherència.

Article 62. Coordinació en cas de resolució de conflictes per part del Comitè Europeu de Protecció de Dades.

1. S'han de practicar pel conducte de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades totes les comunicacions entre el Comitè Europeu de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades quan aquestes, com a autoritats principals, hagin de

sol·licitar del Comitè l'emissió d'una decisió vinculant segons el que preveu l'article 65 del Reglament (UE) 2016/679.

2. Les autoritats autonòmiques de protecció de dades que tinguin la condició d'autoritat interessada no principal en un procediment dels que preveu l'article 65 del Reglament (UE) 2016/679 han d'informar l'Agència Espanyola de Protecció de Dades quan l'afer es trameti al Comitè Europeu de Protecció de Dades, i li han de facilitar la documentació i la informació necessàries per a la seva tramitació.

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha de ser assistida per un representant de l'autoritat autonòmica interessada en la seva intervenció davant el Comitè esmentat.

TÍTOL VIII

Procediments en cas de possible vulneració de la normativa de protecció de dades

Article 63. Règim jurídic.

1. Les disposicions d'aquest títol són aplicables als procediments que tramiti l'Agència Espanyola de Protecció de Dades en els supòsits en què un afectat reclami que no s'ha atès la seva sol·licitud d'exercici dels drets reconeguts als articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679, així com en els que aquella investigui l'existència d'una possible infracció del que disposen el Reglament esmentat i aquesta Llei orgànica.

2. Els procediments que tramita l'Agència Espanyola de Protecció de Dades es regeixen pel que disposen el Reglament (UE) 2016/679, aquesta Llei orgànica, les disposicions reglamentàries dictades en desplegament seu i, en tot el que no les contradiguin, amb caràcter subsidiari, les normes generals sobre els procediments administratius.

3. El Govern ha de regular per mitjà d'un reial decret els procediments que tramiti l'Agència Espanyola de Protecció de Dades a l'empara d'aquest títol, i ha d'assegurar en tot cas els drets de defensa i audiència dels interessats.

Article 64. Forma d'iniciació del procediment i durada.

1. Quan el procediment es refereixi exclusivament a la falta d'atenció d'una sol·licitud d'exercici dels drets establerts als articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679, s'ha d'iniciar per mitjà d'un acord d'admissió a tràmit, que s'ha d'adoptar de conformitat amb el que estableix l'article 65 d'aquesta Llei orgànica.

En aquest cas el termini per resoldre el procediment és de sis mesos a comptar de la data en què s'hagi notificat al reclamant l'acord d'admissió a tràmit. Transcorregut aquest termini, l'interessat pot considerar estimada la seva reclamació.

2. Quan el procediment tingui per objecte la determinació de la possible existència d'una infracció del que disposen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica, s'ha d'iniciar mitjançant un acord d'inici adoptat per iniciativa pròpia o com a conseqüència d'una reclamació.

Si el procediment es fonamenta en una reclamació formulada davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, amb caràcter previ, aquesta ha de decidir sobre la seva admissió a tràmit, de conformitat amb el que disposa l'article 65 d'aquesta Llei orgànica.

Quan siguin aplicables les normes que estableix l'article 60 del Reglament (UE) 2016/679, el procediment s'ha d'iniciar mitjançant l'adopció del projecte d'acord d'inici de procediment sancionador, del qual s'ha de donar coneixement formal a l'interessat als efectes que preveu l'article 75 d'aquesta Llei orgànica.

Admesa a tràmit la reclamació així com en els supòsits en què l'Agència Espanyola de Protecció de Dades actuï per iniciativa pròpia, amb caràcter previ a l'acord d'inici, hi pot haver una fase d'actuacions prèvies d'investigació, que es regeix pel que preveu l'article 67 d'aquesta Llei orgànica.

El procediment té una durada màxima de nou mesos a comptar de la data de l'acord d'inici o, si s'escau, del projecte d'acord d'inici. Transcorregut aquest termini es produeix la seva caducitat i, en conseqüència, l'arxivament d'actuacions.

3. El procediment també es pot tramitar com a conseqüència de la comunicació a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades per part de l'autoritat de control d'un altre Estat membre de la Unió Europea de la reclamació formulada davant d'aquesta, quan l'Agència Espanyola de Protecció de Dades tingui la condició d'autoritat de control principal per a la tramitació d'un procediment de conformitat amb el que disposen els articles 56 i 60 del Reglament (UE) 2016/679. En aquest cas és aplicable el que disposen l'apartat 1 i els paràgrafs primer, tercer, quart i cinquè de l'apartat 2.

4. Els terminis de tramitació que estableix aquest article, així com els d'admissió a tràmit que regula l'article 65.5 i de durada de les actuacions prèvies d'investigació que preveu l'article 67.2, queden automàticament suspesos quan s'hagi d'obtenir la informació, la consulta, la sol·licitud d'assistència o el pronunciament preceptiu d'un òrgan o organisme de la Unió Europea o d'una o diverses autoritats de control dels estats membres de conformitat amb el que estableix el Reglament (UE) 2016/679, pel temps que hi hagi entre la sol·licitud i la notificació del pronunciament a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Article 65. *Admissió a tràmit de les reclamacions.*

1. Quan es presenti davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades una reclamació, aquesta n'ha d'avaluar l'admissibilitat a tràmit, de conformitat amb les previsions d'aquest article.

2. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha d'inadmetre les reclamacions presentades quan no versin sobre qüestions de protecció de dades personals, no tinguin fonament manifestament, siguin abusives o no aportin indicis racionals de l'existència d'una infracció.

3. Igualment, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot inadmetre la reclamació quan el responsable o encarregat del tractament, amb l'advertència prèvia formulada per l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, hagi adoptat les mesures correctives encaminades a posar fi al possible incompliment de la legislació de protecció de dades i es doni alguna de les circumstàncies següents:

a) Que no s'hagi causat cap perjudici a l'afectat en el cas de les infraccions que preveu l'article 74 d'aquesta Llei orgànica.

b) Que el dret de l'afectat quedi plenament garantit mitjançant l'aplicació de les mesures.

4. Abans de resoldre sobre l'admissió a tràmit de la reclamació, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades la pot trametre al delegat de protecció de dades que, si s'escau, hagi designat el responsable o encarregat del tractament o a l'organisme de supervisió establert per a l'aplicació dels codis de conducta als efectes que preveuen els articles 37 i 38.2 d'aquesta Llei orgànica.

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot igualment trametre la reclamació al responsable o encarregat del tractament quan no s'hagi designat un delegat de protecció de dades ni estigui adherit a mecanismes de resolució extrajudicial de conflictes, cas en què el responsable o encarregat ha de donar resposta a la reclamació en el termini d'un mes.

5. La decisió sobre l'admissió o inadmissió a tràmit, així com la que determini, si s'escau, la tramesa de la reclamació a l'autoritat de control principal que s'estimi competent, s'han de notificar al reclamant en el termini de tres mesos. Si transcorregut aquest termini no es produeix aquesta notificació, s'entén que prossegueix la tramitació de la reclamació d'acord amb el que disposa aquest títol a partir de la data en què es compleixin tres mesos des que la reclamació va tenir entrada a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Article 66. *Determinació de l'abast territorial.*

1. Excepte en els supòsits a què es refereix l'article 64.3 d'aquesta Llei orgànica, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, amb caràcter previ a la pràctica de qualsevol altra actuació, inclosa l'admissió a tràmit d'una reclamació o el començament d'actuacions prèvies d'investigació, ha d'examinar la seva competència i determinar el caràcter nacional o transfronterer, en qualsevol de les seves modalitats, del procediment que s'ha de seguir.

2. Si l'Agència Espanyola de Protecció de Dades considera que no té la condició d'autoritat de control principal per a la tramitació del procediment ha de trametre, sense cap més tràmit, la reclamació formulada a l'autoritat de control principal que consideri competent, a fi que aquesta li doni el curs oportú. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha de notificar aquesta circumstància a qui, si s'escau, hagi formulat la reclamació.

L'acord pel qual es resolgui la tramesa a què es refereix el paràgraf anterior implica l'arxivament provisional del procediment, sense perjudici que l'Agència Espanyola de Protecció de Dades dicti, en cas que així escaigui, la resolució a què es refereix l'apartat 8 de l'article 60 del Reglament (UE) 2016/679.

Article 67. *Actuacions prèvies d'investigació.*

1. Abans de l'adopció de l'acord d'inici de procediment, i una vegada admesa a tràmit la reclamació, si n'hi ha, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot dur a terme actuacions prèvies d'investigació a fi d'aconseguir una determinació millor dels fets i les circumstàncies que justifiquen la tramitació del procediment.

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha d'actuar en tot cas quan sigui necessària la investigació de tractaments que impliqui un trànsit massiu de dades personals.

2. Les actuacions prèvies d'investigació s'han de sotmetre al que disposa la secció 2a del capítol I del títol VII d'aquesta Llei orgànica i no poden tenir una durada superior a dotze mesos a comptar de la data de l'acord d'admissió a tràmit o de la data de l'acord pel qual se'n decideixi la iniciació quan l'Agència Espanyola de Protecció de Dades actuï per iniciativa pròpia o com a conseqüència de la comunicació que li hagi tramès l'autoritat de control d'un altre Estat membre de la Unió Europea, de conformitat amb l'article 64.3 d'aquesta Llei orgànica.

Article 68. *Acord d'inici del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora.*

1. Concloeses, si s'escau, les actuacions a què es refereix l'article anterior, correspon a la presidència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, quan així escaigui, dictar l'acord d'inici de procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora, en què s'han de concretar els fets, la identificació de la persona o l'entitat contra la qual es dirigeixi el procediment, la infracció que s'hagi pogut cometre i la seva possible sanció.

2. Quan l'Agència Espanyola de Protecció de Dades tingui la condició d'autoritat de control principal i s'hagi de seguir el procediment que preveu l'article 60 del Reglament (UE) 2016/679, el projecte d'acord d'inici de procediment sancionador s'ha de sotmetre al que s'hi disposa.

Article 69. *Mesures provisionals i de garantia dels drets.*

1. Durant la pràctica de les actuacions prèvies d'investigació o iniciat un procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot acordar motivadament les mesures provisionals necessàries i proporcionades per salvaguardar el dret fonamental a la protecció de dades i, en especial, les que preveu l'article 66.1 del Reglament (UE) 2016/679, el bloqueig cautelar de les dades i l'obligació immediata d'atendre el dret sol·licitat.

2. En els casos en què l'Agència Espanyola de Protecció de Dades consideri que la continuació del tractament de les dades personals, la seva comunicació o transferència internacional comporti un menyscabament greu del dret a la protecció de dades personals,

pot ordenar als responsables o encarregats dels tractaments el bloqueig de les dades i la cessació del seu tractament i, en cas que aquests incompleixin aquests manaments, procedir a la seva immobilització.

3. Quan s'hagi presentat davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades una reclamació que es refereixi, entre altres qüestions, a la falta d'atenció en el termini dels drets que estableixen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades pot acordar en qualsevol moment, fins i tot abans de la iniciació del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora, mitjançant una resolució motivada i amb l'audiència prèvia del responsable del tractament, l'obligació d'atendre el dret sol·licitat, i es prossegueix el procediment pel que fa a la resta de les qüestions objecte de la reclamació.

TÍTOL IX

Règim sancionador

Article 70. *Subjectes responsables.*

1. Estan subjectes al règim sancionador que estableixen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica:

- a) Els responsables dels tractaments.
- b) Els encarregats dels tractaments.
- c) Els representants dels responsables o encarregats dels tractaments no establerts al territori de la Unió Europea.
- d) Les entitats de certificació.
- e) Les entitats acreditades de supervisió dels codis de conducta.

2. No és aplicable al delegat de protecció de dades el règim sancionador que estableix aquest títol.

Article 71. *Infraccions.*

Constitueixen infraccions els actes i les conductes a què es refereixen els apartats 4, 5 i 6 de l'article 83 del Reglament (UE) 2016/679, així com les que siguin contràries a aquesta Llei orgànica.

Article 72. *Infraccions considerades molt greus.*

1. En funció del que estableix l'article 83.5 del Reglament (UE) 2016/679 es consideren molt greus i prescriuen als tres anys les infraccions que suposin una vulneració substancial dels articles que esmenta aquell i, en particular, les següents:

- a) El tractament de dades personals que vulneri els principis i les garanties que estableix l'article 5 del Reglament (UE) 2016/679.
- b) El tractament de dades personals sense que es doni alguna de les condicions de licitud del tractament que estableix l'article 6 del Reglament (UE) 2016/679.
- c) L'incompliment dels requisits que exigeix l'article 7 del Reglament (UE) 2016/679 per a la validesa del consentiment.
- d) La utilització de les dades per a una finalitat que no sigui compatible amb la finalitat per a la qual es van recollir, sense tenir el consentiment de l'afectat o una base legal per a això.
- e) El tractament de dades personals de les categories a què es refereix l'article 9 del Reglament (UE) 2016/679, sense que es doni alguna de les circumstàncies que preveuen el precepte esmentat i l'article 9 d'aquesta Llei orgànica.

f) El tractament de dades personals relatives a condemnes i infraccions penals o mesures de seguretat connexes fora dels supòsits que permeten l'article 10 del Reglament (UE) 2016/679 i l'article 10 d'aquesta Llei orgànica.

g) El tractament de dades personals relacionades amb infraccions i sancions administratives fora dels supòsits que permet l'article 27 d'aquesta Llei orgànica.

h) L'omissió del deure d'informar l'afectat sobre el tractament de les seves dades personals de conformitat amb el que disposen els articles 13 i 14 del Reglament (UE) 2016/679 i 12 d'aquesta Llei orgànica.

i) La vulneració del deure de confidencialitat que estableix l'article 5 d'aquesta Llei orgànica.

j) L'exigència del pagament d'un cànon per facilitar a l'afectat la informació a què es refereixen els articles 13 i 14 del Reglament (UE) 2016/679 o per atendre les sol·licituds d'exercici de drets dels afectats que preveuen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679, fora dels supòsits que estableix el seu article 12.5.

k) L'impediment o l'obstaculització o la no atenció reiterada de l'exercici dels drets que estableixen els articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679.

l) La transferència internacional de dades personals a un destinatari que es trobi en un tercer país o a una organització internacional, quan no concorrin les garanties, els requisits o les excepcions que estableixen els articles 44 a 49 del Reglament (UE) 2016/679.

m) L'incompliment de les resolucions que dicti l'autoritat de protecció de dades competent en l'exercici dels poders que li confereix l'article 58.2 del Reglament (UE) 2016/679.

n) L'incompliment de l'obligació de bloqueig de les dades que estableix l'article 32 d'aquesta Llei orgànica quan aquesta sigui exigible.

ñ) No facilitar l'accés del personal de l'autoritat de protecció de dades competent a les dades personals, la informació, els locals, els equips i els mitjans de tractament que requereixi l'autoritat de protecció de dades per a l'exercici dels seus poders d'investigació.

o) La resistència o l'obstrucció de l'exercici de la funció inspectora de l'autoritat de protecció de dades competent.

p) La reversió deliberada d'un procediment d'anonimització a fi de permetre la reidentificació dels afectats.

2. Tenen la mateixa consideració i també prescriuen als tres anys les infraccions a què es refereix l'article 83.6 del Reglament (UE) 2016/679.

Article 73. *Infraccions considerades greus.*

En funció del que estableix l'article 83.4 del Reglament (UE) 2016/679 es consideren greus i prescriuen als dos anys les infraccions que suposin una vulneració substancial dels articles que esmenta aquell i, en particular, les següents:

a) El tractament de dades personals d'un menor d'edat sense obtenir-ne el consentiment, quan tingui capacitat per a això, o el del titular de la seva pàtria potestat o tutela, de conformitat amb l'article 8 del Reglament (UE) 2016/679.

b) No acreditar la realització d'esforços raonables per verificar la validesa del consentiment prestat per un menor d'edat o pel titular de la seva pàtria potestat o tutela sobre aquell, de conformitat amb el que requereix l'article 8.2 del Reglament (UE) 2016/679.

c) L'impediment o l'obstaculització o la no atenció reiterada dels drets d'accés, rectificació, supressió, limitació del tractament o a la portabilitat de les dades en tractaments en què no es requereix la identificació de l'afectat, quan aquest, per a l'exercici d'aquests drets, hagi facilitat informació addicional que en permeti la identificació.

d) La falta d'adopció de les mesures tècniques i organitzatives que siguin apropiades per aplicar de manera efectiva els principis de protecció de dades des del disseny, així com la no integració de les garanties necessàries en el tractament, en els termes que exigeix l'article 25 del Reglament (UE) 2016/679.

e) La falta d'adopció de les mesures tècniques i organitzatives apropiades per garantir que, per defecte, només es tracten les dades personals necessàries per a cadascuna de les finalitats específiques del tractament, de conformitat amb el que exigeix l'article 25.2 del Reglament (UE) 2016/679.

f) La falta d'adopció de les mesures tècniques i organitzatives que siguin apropiades per garantir un nivell de seguretat adequat al risc del tractament, en els termes que exigeix l'article 32.1 del Reglament (UE) 2016/679.

g) L'incompliment, com a conseqüència de la falta de la diligència deguda, de les mesures tècniques i organitzatives que s'hagin implantat de conformitat amb el que exigeix l'article 32.1 del Reglament (UE) 2016/679.

h) L'incompliment de l'obligació de designar un representant del responsable o encarregat del tractament no establert al territori de la Unió Europea, de conformitat amb el que preveu l'article 27 del Reglament (UE) 2016/679.

i) La falta d'atenció per part del representant a la Unió del responsable o de l'encarregat del tractament de les sol·licituds que efectuïn l'autoritat de protecció de dades o els afectats.

j) La contractació per part del responsable del tractament d'un encarregat de tractament que no ofereixi les garanties suficients per aplicar les mesures tècniques i organitzatives apropiades de conformitat amb el que estableix el capítol IV del Reglament (UE) 2016/679.

k) Encarregar el tractament de dades a un tercer sense la formalització prèvia d'un contracte o un altre acte jurídic escrit amb el contingut que exigeix l'article 28.3 del Reglament (UE) 2016/679.

l) La contractació per part d'un encarregat del tractament d'altres encarregats sense tenir l'autorització prèvia del responsable, o sense haver-lo informat sobre els canvis produïts en la subcontractació quan siguin exigibles legalment.

m) La infracció per part d'un encarregat del tractament del que disposen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica, en determinar les finalitats i els mitjans del tractament, de conformitat amb el que disposa l'article 28.10 del Reglament esmentat.

n) No disposar del registre d'activitats de tractament que estableix l'article 30 del Reglament (UE) 2016/679.

ñ) No posar a disposició de l'autoritat de protecció de dades que l'hagi sol·licitat el registre d'activitats de tractament, de conformitat amb l'apartat 4 de l'article 30 del Reglament (UE) 2016/679.

o) No cooperar amb les autoritats de control en l'exercici de les seves funcions en els supòsits no previstos a l'article 72 d'aquesta Llei orgànica.

p) El tractament de dades personals sense dur a terme una valoració prèvia dels elements que esmenta l'article 28 d'aquesta Llei orgànica.

q) L'incompliment del deure de l'encarregat del tractament de notificar al responsable del tractament les violacions de seguretat de què tingui coneixement.

r) L'incompliment del deure de notificació a l'autoritat de protecció de dades d'una violació de seguretat de les dades personals de conformitat amb el que preveu l'article 33 del Reglament (UE) 2016/679.

s) L'incompliment del deure de comunicació a l'afectat d'una violació de la seguretat de les dades de conformitat amb el que preveu l'article 34 del Reglament (UE) 2016/679 si el responsable del tractament ha estat requerit per l'autoritat de protecció de dades per dur a terme la notificació esmentada.

t) El tractament de dades personals sense haver dut a terme l'avaluació de l'impacte de les operacions de tractament en la protecció de dades personals en els supòsits en què aquella sigui exigible.

u) El tractament de dades personals sense haver consultat prèviament l'autoritat de protecció de dades en els casos en què aquesta consulta sigui preceptiva de conformitat amb l'article 36 del Reglament (UE) 2016/679 o quan la llei estableixi l'obligació de dur a terme aquesta consulta.

v) L'incompliment de l'obligació de designar un delegat de protecció de dades quan sigui exigible el seu nomenament d'acord amb l'article 37 del Reglament (UE) 2016/679 i l'article 34 d'aquesta Llei orgànica.

w) No possibilitar la participació efectiva del delegat de protecció de dades en totes les qüestions relatives a la protecció de dades personals, no donar-li suport o interferir en l'exercici de les seves funcions.

x) La utilització d'un segell o una certificació en matèria de protecció de dades que no hagi atorgat una entitat de certificació degudament acreditada o en cas que la seva vigència hagi expirat.

y) Obtenir l'acreditació com a organisme de certificació presentant informació inexacta sobre el compliment dels requisits que exigeix l'article 43 del Reglament (UE) 2016/679.

z) L'exercici de funcions que el Reglament (UE) 2016/679 reserva als organismes de certificació, sense haver-lo acreditat degudament de conformitat amb el que estableix l'article 39 d'aquesta Llei orgànica.

aa) L'incompliment per part d'un organisme de certificació dels principis i els deures a què està sotmès segons el que preveuen els articles 42 i 43 de Reglament (UE) 2016/679.

ab) L'exercici de funcions que l'article 41 del Reglament (UE) 2016/679 reserva als organismes de supervisió de codis de conducta sense que l'hagi acreditat prèviament l'autoritat de protecció de dades competent.

ac) La falta d'adopció per part dels organismes acreditats de supervisió d'un codi de conducta de les mesures que siguin oportunes en cas que s'hagi produït una infracció del codi, de conformitat amb el que exigeix l'article 41.4 del Reglament (UE) 2016/679.

Article 74. *Infraccions considerades lleus.*

Es consideren lleus i prescriuen a l'any la resta d'infraccions de caràcter merament formal dels articles que esmenten els apartats 4 i 5 de l'article 83 del Reglament (UE) 2016/679 i, en particular, les següents:

a) L'incompliment del principi de transparència de la informació o el dret d'informació de l'afectat per no facilitar tota la informació que exigeixen els articles 13 i 14 del Reglament (UE) 2016/679.

b) L'exigència del pagament d'un cànon per facilitar a l'afectat la informació que exigeixen els articles 13 i 14 del Reglament (UE) 2016/679 o per atendre les sol·licituds d'exercici de drets dels afectats previstos als articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679, quan així ho permeti el seu article 12.5, si la seva quantia excedeix l'import dels costos afrontats per facilitar la informació o practicar l'actuació sol·licitada.

c) No atendre les sol·licituds d'exercici dels drets establerts als articles 15 a 22 del Reglament (UE) 2016/679, tret que sigui aplicable el que disposa l'article 72.1.k) d'aquesta Llei orgànica.

d) No atendre els drets d'accés, rectificació, supressió, limitació del tractament o a la portabilitat de les dades en tractaments en què no es requereix la identificació de l'afectat, quan aquest, per a l'exercici d'aquests drets, hagi facilitat informació addicional que en permeti la identificació, tret que sigui aplicable el que disposa l'article 73 c) d'aquesta Llei orgànica.

e) L'incompliment de l'obligació de notificació relativa a la rectificació o supressió de dades personals o la limitació del tractament que exigeix l'article 19 del Reglament (UE) 2016/679.

f) L'incompliment de l'obligació d'informar l'afectat, quan així ho hagi sol·licitat, dels destinataris als quals s'hagin comunicat les dades personals rectificades, suprimides o respecte de les quals s'ha limitat el tractament.

g) L'incompliment de l'obligació de suprimir les dades referides a una persona difunta quan això sigui exigible de conformitat amb l'article 3 d'aquesta Llei orgànica.

h) La falta de formalització per part dels responsables del tractament de l'acord que determini les obligacions, les funcions i les responsabilitats respectives respecte al

tractament de dades personals i les seves relacions amb els afectats a què es refereix l'article 26 del Reglament (UE) 2016/679 o la inexactitud en la seva determinació.

i) No posar a disposició dels afectats els aspectes essencials de l'acord formalitzat entre els responsables del tractament, de conformitat amb el que exigeix l'article 26.2 del Reglament (UE) 2016/679.

j) La falta del compliment de l'obligació de l'encarregat del tractament d'informar el responsable del tractament sobre la possible infracció per una instrucció rebuda d'aquest de les disposicions del Reglament (UE) 2016/679 o d'aquesta Llei orgànica, de conformitat amb el que exigeix l'article 28.3 del Reglament esmentat.

k) L'incompliment per part de l'encarregat de les estipulacions imposades en el contracte o acte jurídic que regula el tractament o les instruccions del responsable del tractament, tret que estigui obligat legalment a això de conformitat amb el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica o en els supòsits en què sigui necessari per evitar la infracció de la legislació en matèria de protecció de dades i s'hagi advertit d'això el responsable o l'encarregat del tractament.

l) Disposar d'un registre d'activitats de tractament que no incorpori tota la informació que exigeix l'article 30 del Reglament (UE) 2016/679.

m) La notificació incompleta, tardana o defectuosa a l'autoritat de protecció de dades de la informació relacionada amb una violació de seguretat de les dades personals de conformitat amb el que preveu l'article 33 del Reglament (UE) 2016/679.

n) L'incompliment de l'obligació de documentar qualsevol violació de seguretat, exigida a l'article 33.5 del Reglament (UE) 2016/679.

ñ) L'incompliment del deure de comunicació a l'afectat d'una violació de la seguretat de les dades que comporti un alt risc per als drets i les llibertats dels afectats, de conformitat amb el que exigeix l'article 34 del Reglament (UE) 2016/679, tret que sigui aplicable el que preveu l'article 73.s) d'aquesta Llei orgànica.

o) Facilitar informació inexacta a l'autoritat de protecció de dades, en els supòsits en què el responsable del tractament li hagi d'elevat una consulta prèvia, de conformitat amb l'article 36 del Reglament (UE) 2016/679.

p) No publicar les dades de contacte del delegat de protecció de dades, o no comunicar-les a l'autoritat de protecció de dades, quan el seu nomenament sigui exigible d'acord amb l'article 37 del Reglament (UE) 2016/679 i l'article 34 d'aquesta Llei orgànica.

q) L'incompliment per part dels organismes de certificació de l'obligació d'informar l'autoritat de protecció de dades de l'expedició, la renovació o la retirada d'una certificació, de conformitat amb el que exigeixen els apartats 1 i 5 de l'article 43 del Reglament (UE) 2016/679.

r) L'incompliment per part dels organismes acreditats de supervisió d'un codi de conducta de l'obligació d'informar les autoritats de protecció de dades sobre les mesures que siguin oportunes en cas d'infracció del codi, de conformitat amb el que exigeix l'article 41.4 del Reglament (UE) 2016/679.

Article 75. *Interrupció de la prescripció de la infracció.*

Interromp la prescripció la iniciació, amb coneixement de l'interessat, del procediment sancionador, i es reinicia el termini de prescripció si l'expedient sancionador està paralitzat durant més de sis mesos per causes no imputables al presumpte infractor.

Quan l'Agència Espanyola de Protecció de Dades tingui la condició d'autoritat de control principal i s'hagi de seguir el procediment que preveu l'article 60 del Reglament (UE) 2016/679, interromp la prescripció el coneixement formal per part de l'interessat del projecte d'acord d'inici que se sotmeti a les autoritats de control interessades.

Article 76. *Sancions i mesures correctives.*

1. Les sancions que preveuen els apartats 4, 5 i 6 de l'article 83 del Reglament (UE) 2016/679 s'han d'aplicar tenint en compte els criteris de graduació que estableix l'apartat 2 de l'article esmentat.

2. D'acord amb el que preveu l'article 83.2.k) del Reglament (UE) 2016/679 també es poden tenir en compte:

- a) El caràcter continuat de la infracció.
- b) La vinculació de l'activitat de l'infractor amb la pràctica de tractaments de dades personals.
- c) Els beneficis obtinguts com a conseqüència de la comissió de la infracció.
- d) La possibilitat que la conducta de l'afectat hagi pogut induir a la comissió de la infracció.
- e) L'existència d'un procés de fusió per absorció posterior a la comissió de la infracció, que no es pot imputar a l'entitat absorbent.
- f) L'afectació als drets dels menors.
- g) Disposar, quan no sigui obligatori, d'un delegat de protecció de dades.
- h) La submissió per part del responsable o encarregat, amb caràcter voluntari, a mecanismes de resolució alternativa de conflictes, en els supòsits en què hi hagi controvèrsies entre aquells i qualsevol interessat.

3. És possible, complementàriament o alternativament, l'adopció, quan escaigui, de la resta de mesures correctives a què es refereix l'article 83.2 del Reglament (UE) 2016/679.

4. Ha de ser objecte de publicació al «Butlletí Oficial de l'Estat» la informació que identifiqui l'infractor, la infracció comesa i l'import de la sanció imposada quan l'autoritat competent sigui l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, la sanció sigui superior a un milió d'euros i l'infractor sigui una persona jurídica.

Quan l'autoritat competent per imposar la sanció sigui una autoritat autonòmica de protecció de dades, cal atènyer-se a la seva normativa aplicable.

Article 77. Règim aplicable a determinades categories de responsables o encarregats del tractament.

1. El règim que estableix aquest article és aplicable als tractaments dels quals siguin responsables o encarregats:

- a) Els òrgans constitucionals o amb rellevància constitucional i les institucions de les comunitats autònomes anàlogues a aquests.
- b) Els òrgans jurisdiccionals.
- c) L'Administració General de l'Estat, les administracions de les comunitats autònomes i les entitats que integren l'Administració local.
- d) Els organismes públics i les entitats de dret públic vinculades o dependents de les administracions públiques.
- e) Les autoritats administratives independents.
- f) El Banc d'Espanya.
- g) Les corporacions de dret públic quan les finalitats del tractament es relacionin amb l'exercici de potestats de dret públic.
- h) Les fundacions del sector públic.
- i) Les universitats públiques.
- j) Els consorcis.
- k) Els grups parlamentaris de les Corts Generals i les assemblees legislatives autonòmiques, així com els grups polítics de les corporacions locals.

2. Quan els responsables o encarregats que enumera l'apartat 1 cometin alguna de les infraccions a què es refereixen els articles 72 a 74 d'aquesta Llei orgànica, l'autoritat de protecció de dades que sigui competent ha de dictar una resolució que les sancioni amb una amonestació. La resolució ha d'establir així mateix les mesures que escaigui adoptar perquè cessi la conducta o es corregeixin els efectes de la infracció que s'hagi comès.

La resolució s'ha de notificar al responsable o encarregat del tractament, a l'òrgan del qual depengui jeràrquicament, si s'escau, i als afectats que tinguin la condició d'interessat, si s'escau.

3. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, l'autoritat de protecció de dades ha de proposar també la iniciació d'actuacions disciplinàries quan hi hagi indicis suficients per fer-ho. En aquest cas, el procediment i les sancions que s'han d'aplicar són els que estableix la legislació sobre règim disciplinari o sancionador que sigui aplicable.

Així mateix, quan les infraccions siguin imputables a autoritats i directius, i s'acrediti l'existència d'informes tècnics o recomanacions per al tractament que no s'hagin atès degudament, en la resolució en què s'imposi la sanció s'ha d'incloure una amonestació amb la denominació del càrrec responsable i se n'ha d'ordenar la publicació al «Butlletí Oficial de l'Estat» o autonòmic que correspongui.

4. S'han de comunicar a l'autoritat de protecció de dades les resolucions que es dictin en relació amb les mesures i les actuacions a què es refereixen els apartats anteriors.

5. S'han de comunicar al Defensor del Poble o, si s'escau, a les institucions anàlogues de les comunitats autònomes les actuacions practicades i les resolucions dictades a l'empara d'aquest article.

6. Quan l'autoritat competent sigui l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, aquesta ha de publicar a la seva pàgina web amb la separació deguda les resolucions referides a les entitats de l'apartat 1 d'aquest article, amb indicació expressa de la identitat del responsable o encarregat del tractament que hagi comès la infracció.

Quan la competència correspongui a una autoritat autonòmica de protecció de dades cal atènyer-se, pel que fa a la publicitat d'aquestes resolucions, al que disposi la seva normativa específica.

Article 78. *Prescripció de les sancions.*

1. Les sancions imposades en aplicació del Reglament (UE) 2016/679 i d'aquesta Llei orgànica prescriuen en els terminis següents:

- a) Les sancions per un import igual o inferior a 40.000 euros prescriuen en el termini d'un any.
- b) Les sancions per un import comprès entre 40.001 i 300.000 euros prescriuen al cap de dos anys.
- c) Les sancions per un import superior a 300.000 euros prescriuen al cap de tres anys.

2. El termini de prescripció de les sancions es comença a comptar des de l'endemà d'aquell en què sigui executable la resolució per la qual s'imposa la sanció o hagi transcorregut el termini per recórrer-hi.

3. La prescripció s'interromp per la iniciació, amb coneixement de l'interessat, del procediment d'execució, i torna a transcórrer el termini si aquest ha estat paralitzat durant més de sis mesos per una causa no imputable a l'infractor.

TÍTOL X

Garantia dels drets digitals

Article 79. *Els drets en l'era digital.*

Els drets i llibertats consagrats en la Constitució i en els tractats i convenis Internacionals en què Espanya sigui part són plenament aplicables a Internet. Els prestadors de serveis de la societat de la informació i els proveïdors de serveis d'Internet han de contribuir a garantir la seva aplicació.

Article 80. *Dret a la neutralitat d'Internet.*

Els usuaris tenen dret a la neutralitat d'Internet. Els proveïdors de serveis d'Internet han de proporcionar una oferta transparent de serveis sense cap discriminació per motius tècnics o econòmics.

Article 81. *Dret d'accés universal a Internet.*

1. Tots tenen dret a accedir a Internet independentment de la seva condició personal, social, econòmica o geogràfica.
2. S'ha de garantir un accés universal, assequible, de qualitat i no discriminatori per a tota la població.
3. L'accés a Internet d'homes i dones ha de procurar la superació de la bretxa de gènere tant en l'àmbit personal com laboral.
4. L'accés a Internet ha de procurar la superació de la bretxa generacional mitjançant accions dirigides a la formació i l'accés a les persones grans.
5. La garantia efectiva del dret d'accés a Internet ha d'atendre la realitat específica dels entorns rurals.
6. L'accés a Internet ha de garantir condicions d'igualtat per a les persones que tinguin necessitats especials.

Article 82. *Dret a la seguretat digital.*

Els usuaris tenen dret a la seguretat de les comunicacions que transmetin i rebin a través d'Internet. Els proveïdors de serveis d'Internet han d'informar els usuaris dels seus drets.

Article 83. *Dret a l'educació digital.*

1. El sistema educatiu ha de garantir la plena inserció de l'alumnat en la societat digital i l'aprenentatge d'un ús dels mitjans digitals que sigui segur i respectuós amb la dignitat humana, els valors constitucionals, els drets fonamentals i, particularment, amb el respecte i la garantia de la intimitat personal i familiar i la protecció de dades personals. Les actuacions dutes a terme en aquest àmbit han de tenir caràcter inclusiu, en particular pel que fa a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

Les administracions educatives han d'incloure en el disseny del bloc d'assignatures de lliure configuració la competència digital a què es refereix l'apartat anterior, així com els elements relacionats amb les situacions de risc derivades de la utilització inadequada de les TIC, amb una atenció especial a les situacions de violència a la xarxa.

2. El professorat ha de rebre les competències digitals i la formació necessària per a l'ensenyament i la transmissió dels valors i els drets referits a l'apartat anterior.

3. Els plans d'estudi dels títols universitaris, en especial els que habilitin per a l'exercici professional en la formació de l'alumnat, han de garantir la formació en l'ús i la seguretat dels mitjans digitals i en la garantia dels drets fonamentals a Internet.

4. Les administracions públiques han d'incorporar als temaris de les proves d'accés als cossos superiors i a aquells en què habitualment s'exerceixen funcions que impliquin l'accés a dades personals matèries relacionades amb la garantia dels drets digitals i en particular el de protecció de dades.

Article 84. *Protecció dels menors a Internet.*

1. Els pares, mares, tutors, curadors o representants legals han de procurar que els menors d'edat facin un ús equilibrat i responsable dels dispositius digitals i dels serveis de la societat de la informació a fi de garantir el desenvolupament adequat de la seva personalitat i preservar la seva dignitat i els seus drets fonamentals.

2. La utilització o difusió d'imatges o informació personal de menors a les xarxes socials i serveis de la societat de la informació equivalents que puguin implicar una intromissió il·legítima en els seus drets fonamentals determina la intervenció del Ministeri Fiscal, que ha d'instar les mesures cautelars i de protecció que preveu la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor.

Article 85. Dret de rectificació a Internet.

1. Tots tenen dret a la llibertat d'expressió a Internet.
2. Els responsables de xarxes socials i serveis equivalents han d'adoptar protocols adequats per possibilitar l'exercici del dret de rectificació davant els usuaris que difonguin continguts que atemptin contra el dret a l'honor, la intimitat personal i familiar a Internet i el dret a comunicar o rebre lliurement informació veraç, atenent als requisits i els procediments que preveu la Llei orgànica 2/1984, de 26 de març, reguladora del dret de rectificació.

Quan els mitjans de comunicació digitals hagin d'atendre la sol·licitud de rectificació formulada en contra seva han de procedir a la publicació en els seus arxius digitals d'un avís aclaridor que posi de manifest que la notícia original no reflecteix la situació actual de l'individu. Aquest avís ha d'aparèixer en un lloc visible juntament amb la informació original.

Article 86. Dret a l'actualització d'informacions en mitjans de comunicació digitals.

Qualsevol persona té dret a sol·licitar motivadament dels mitjans de comunicació digitals la inclusió d'un avís d'actualització suficientment visible al costat de les notícies que el concerneixin quan la informació continguda a la notícia original no reflecteixi la seva situació actual com a conseqüència de circumstàncies que s'hagin produït després de la publicació, i li causi un perjudici.

En particular, han d'incloure aquest avís quan les informacions originals es refereixin a actuacions policials o judicials que s'hagin vist afectades en benefici de l'interessat com a conseqüència de decisions judicials posteriors. En aquest cas, l'avís ha de fer referència a la decisió posterior.

Article 87. Dret a la intimitat i ús de dispositius digitals en l'àmbit laboral.

1. Els treballadors i els empleats públics tenen dret a la protecció de la seva intimitat en l'ús dels dispositius digitals que posi a la seva disposició l'ocupador.
2. L'ocupador pot accedir als continguts derivats de l'ús de mitjans digitals facilitats als treballadors només a l'efecte de controlar el compliment de les obligacions laborals o estatutàries i de garantir la integritat dels dispositius esmentats.
3. Els ocupadors han d'establir criteris d'utilització dels dispositius digitals respectant en tot cas els estàndards mínims de protecció de la seva intimitat d'acord amb els usos socials i els drets reconeguts constitucionalment i legalment. En la seva elaboració han de participar els representants dels treballadors.

L'accés per part de l'ocupador al contingut de dispositius digitals respecte dels quals hagi admès el seu ús amb finalitats privades requereix que s'especifiquin de manera precisa els usos autoritzats i s'estableixin garanties per preservar la intimitat dels treballadors, com ara, si s'escau, la determinació dels períodes en què els dispositius es poden utilitzar per a finalitats privades.

S'ha d'informar els treballadors dels criteris d'utilització a què es refereix aquest apartat.

Article 88. Dret a la desconnexió digital en l'àmbit laboral.

1. Els treballadors i els empleats públics tenen dret a la desconnexió digital a fi de garantir, fora del temps de treball establert legalment o convencionalment, el respecte del seu temps de descans, permisos i vacances, així com de la seva intimitat personal i familiar.
2. Les modalitats d'exercici d'aquest dret han d'atendre la naturalesa i l'objecte de la relació laboral, han de potenciar el dret a la conciliació de l'activitat laboral i la vida personal i familiar i s'han de subjectar al que estableixi la negociació col·lectiva o, si no n'hi ha, al que acordin l'empresa i els representants dels treballadors.
3. L'ocupador, amb l'audiència prèvia dels representants dels treballadors, ha d'elaborar una política interna dirigida a treballadors, inclosos els qui ocupin càrrecs directius, en què ha de definir les modalitats d'exercici del dret a la desconnexió i les

accions de formació i de sensibilització del personal sobre un ús raonable de les eines tecnològiques que eviti el risc de fatiga informàtica. En particular, s'ha de preservar el dret a la desconnexió digital en els supòsits de realització total o parcial del treball a distància així com al domicili de l'empleat vinculat a l'ús amb finalitats laborals d'eines tecnològiques.

Article 89. Dret a la intimitat davant de l'ús de dispositius de videovigilància i de gravació de sons al lloc de treball.

1. Els ocupadors poden tractar les imatges obtingudes a través de sistemes de càmeres o videocàmeres per a l'exercici de les funcions de control dels treballadors o els empleats públics previstes, respectivament, a l'article 20.3 de l'Estatut dels treballadors i a la legislació de funció pública, sempre que aquestes funcions s'exerceixin dins del seu marc legal i amb els límits inherents a aquest. Els ocupadors han d'informar amb caràcter previ, i de manera expressa, clara i concisa, els treballadors o els empleats públics i, si s'escau, els seus representants sobre aquesta mesura.

En el supòsit que s'hagi captat la comissió flagrant d'un acte il·lícit per part dels treballadors o els empleats públics s'entén complert el deure d'informar quan hi hagi almenys el dispositiu a què es refereix l'article 22.4 d'aquesta Llei orgànica.

2. En cap cas s'admet la instal·lació de sistemes de gravació de sons ni de videovigilància a llocs destinats al descans o esbargiment dels treballadors o els empleats públics, com ara vestidors, lavabos, menjadors i anàlegs.

3. La utilització de sistemes similars als referits als apartats anteriors per a la gravació de sons al lloc de treball s'admet únicament quan siguin rellevants els riscos per a la seguretat de les instal·lacions, els béns i les persones derivats de l'activitat que es dugui a terme al centre de treball i sempre respectant el principi de proporcionalitat, el d'intervenció mínima i les garanties que preveuen els apartats anteriors. La supressió dels sons conservats per aquests sistemes de gravació s'ha de dur a terme atenent el que disposa l'apartat 3 de l'article 22 d'aquesta Llei.

Article 90. Dret a la intimitat davant de la utilització de sistemes de geolocalització en l'àmbit laboral.

1. Els ocupadors poden tractar les dades obtingudes a través de sistemes de geolocalització per a l'exercici de les funcions de control dels treballadors o els empleats públics previstes, respectivament, a l'article 20.3 de l'Estatut dels treballadors i a la legislació de funció pública, sempre que aquestes funcions s'exerceixin dins del seu marc legal i amb els límits inherents a aquest.

2. Amb caràcter previ, els ocupadors han d'informar de manera expressa, clara i inequívoca els treballadors o els empleats públics i, si s'escau, els seus representants sobre l'existència i les característiques d'aquests dispositius. Igualment els han d'informar sobre el possible exercici dels drets d'accés, rectificació, limitació del tractament i supressió.

Article 91. Drets digitals en la negociació col·lectiva.

Els convenis col·lectius poden establir garanties addicionals dels drets i llibertats relacionats amb el tractament de les dades personals dels treballadors i la salvaguarda de drets digitals en l'àmbit laboral.

Article 92. Protecció de dades dels menors a Internet.

Els centres educatius i qualsevol persona física o jurídica que dugui a terme activitats en què participin menors d'edat han de garantir la protecció de l'interès superior del menor i els seus drets fonamentals, especialment el dret a la protecció de dades personals, en la publicació o difusió de les seves dades personals a través de serveis de la societat de la informació.

Quan aquesta publicació o difusió s'hagi de produir a través de serveis de xarxes socials o serveis equivalents han de tenir el consentiment del menor o els seus representants legals, de conformitat amb el que prescriu l'article 7 d'aquesta Llei orgànica.

Article 93. Dret a l'oblit en cerques d'Internet.

1. Qualsevol persona té dret al fet que els motors de cerca a Internet eliminin de les llistes de resultats que s'obtinguin després d'una cerca efectuada a partir del seu nom els enllaços publicats que continguin informació relativa a aquesta persona quan siguin inadequats, inexactes, no pertinents, no actualitzats o excessius o hagin esdevingut com a tal pel transcurs del temps, tenint en compte les finalitats per a les quals es van recollir o es van tractar, el temps transcorregut i la naturalesa i l'interès públic de la informació.

De la mateixa manera s'ha de procedir quan les circumstàncies personals que si s'escau invoqui l'afectat evidencin la prevalença dels seus drets sobre el manteniment dels enllaços per part del servei de cerca a Internet.

Aquest dret subsisteix encara que sigui lícita la conservació de la informació publicada al lloc web al qual es dirigeixi l'enllaç i aquest no procedeixi al seu esborrament previ o simultani.

2. L'exercici del dret a què es refereix aquest article no impedeix l'accés a la informació publicada al lloc web a través de la utilització d'altres criteris de cerca diferents del nom de qui exerceixi el dret.

Article 94. Dret a l'oblit en serveis de xarxes socials i serveis equivalents.

1. Qualsevol persona té dret al fet que se suprimeixin, amb una simple sol·licitud seva, les dades personals que hagi facilitat per a la seva publicació per part de serveis de xarxes socials i serveis de la societat de la informació equivalents.

2. Qualsevol persona té dret al fet que se suprimeixin les dades personals que el concerneixin i que hagin facilitat tercers per a la seva publicació per part dels serveis de xarxes socials i serveis de la societat de la informació equivalents quan siguin inadequades, inexactes, no pertinents, no actualitzades o excessives o hagin esdevingut com a tal pel transcurs del temps, tenint en compte les finalitats per a les quals es van recollir o es van tractar, el temps transcorregut i la naturalesa i l'interès públic de la informació.

De la mateixa manera s'ha de procedir a la supressió d'aquestes dades quan les circumstàncies personals que si s'escau invoqui l'afectat evidencin la prevalença dels seus drets sobre el manteniment de les dades per part del servei.

S'exceptuen del que disposa aquest apartat les dades que hagin facilitat persones físiques en l'exercici d'activitats personals o domèstiques.

3. En cas que el dret l'exerceixi un afectat respecte de dades que hagin estat facilitades al servei, per ell o per tercers, durant la seva minoria d'edat, el prestador ha de procedir sense dilació a la seva supressió amb una simple sol·licitud seva, sense necessitat que concorrin les circumstàncies que esmenta l'apartat 2.

Article 95. Dret de portabilitat en serveis de xarxes socials i serveis equivalents.

Els usuaris de serveis de xarxes socials i serveis de la societat de la informació equivalents tenen dret a rebre i transmetre els continguts que hagin facilitat als prestadors d'aquests serveis, així com que els prestadors els transmetin directament a un altre prestador que designi l'usuari, sempre que sigui possible tècnicament.

Els prestadors poden conservar, sense difondre-la a través d'Internet, una còpia dels continguts quan aquesta conservació sigui necessària per al compliment d'una obligació legal.

Article 96. Dret al testament digital.

1. L'accés a continguts gestionats per prestadors de serveis de la societat de la informació sobre persones difuntes es regeix per les regles següents:

a) Les persones vinculades al difunt per raons familiars o de fet, així com els seus hereus, es poden dirigir als prestadors de serveis de la societat de la informació a fi d'accedir als continguts esmentats i impartir-los les instruccions que considerin oportunes sobre la seva utilització, destinació o supressió.

Com a excepció, les persones esmentades no poden accedir als continguts del causant, ni sol·licitar-ne la modificació o l'eliminació, quan la persona difunta ho hagi prohibit expressament o així ho estableixi una llei. Aquesta prohibició no afecta el dret dels hereus a accedir als continguts que puguin formar part de l'actiu hereditari.

b) El marmessor testamentari així com la persona o institució a la qual el difunt hagi designat expressament per a això també pot sol·licitar, d'acord amb les instruccions rebudes, l'accés als continguts amb vista a donar compliment a aquestes instruccions.

c) En cas de persones difuntes menors d'edat, aquestes facultats les poden exercir també els seus representants legals o, en el marc de les seves competències, el Ministeri Fiscal, que pot actuar d'ofici o a instància de qualsevol persona física o jurídica interessada.

d) En cas de defunció de persones amb discapacitat, aquestes facultats les poden exercir també, a més dels qui assenyala la lletra anterior, els qui hagin estat designats per a l'exercici de funcions de suport si aquestes facultats s'entenen compreses en les mesures de suport prestades pel designat.

2. Les persones legitimades en l'apartat anterior poden decidir sobre el manteniment o l'eliminació dels perfils personals de persones difuntes en xarxes socials o serveis equivalents, tret que el difunt hagi decidit sobre aquesta circumstància, cas en què cal atènyer-se a les seves instruccions.

El responsable del servei al qual se li comuniqui, d'acord amb el paràgraf anterior, la sol·licitud d'eliminació del perfil ha de procedir a fer-ho sense dilació.

3. Mitjançant un reial decret s'han d'establir els requisits i les condicions per acreditar la validesa i la vigència dels manaments i les instruccions i, si s'escau, el registre d'aquests, que pot coincidir amb el que preveu l'article 3 d'aquesta Llei orgànica.

4. El que estableix aquest article en relació amb les persones difuntes en les comunitats autònomes amb dret civil, foral o especial, propi s'ha de regir pel que estableixin aquestes dins del seu àmbit d'aplicació.

Article 97. *Polítiques d'impuls dels drets digitals.*

1. El Govern, en col·laboració amb les comunitats autònomes, ha d'elaborar un pla d'accés a Internet amb els objectius següents:

a) superar les bretxes digitals i garantir l'accés a Internet de col·lectius vulnerables o amb necessitats especials i d'entorns familiars i socials econòmicament desafavorits mitjançant, entre altres mesures, un bo social d'accés a Internet;

b) impulsar l'existència d'espais de connexió d'accés públic; i

c) fomentar mesures educatives que promoguin la formació en competències i habilitats digitals bàsiques de persones i col·lectius en risc d'exclusió digital i la capacitat de totes les persones per fer un ús autònom i responsable d'Internet i de les tecnologies digitals.

2. Així mateix s'ha d'aprovar un pla d'actuació dirigit a promoure les accions de formació, difusió i conscienciació necessàries per aconseguir que els menors d'edat facin un ús equilibrat i responsable dels dispositius digitals i de les xarxes socials i dels serveis de la societat de la informació equivalents d'Internet amb la finalitat de garantir el desenvolupament adequat de la seva personalitat i de preservar la seva dignitat i drets fonamentals.

3. El Govern ha de presentar un informe anual davant la comissió parlamentària corresponent del Congrés dels Diputats en què ha de donar compte de l'evolució dels

drets, les garanties i els manaments que preveu aquest títol i de les mesures necessàries per promoure el seu impuls i efectivitat.

Disposició addicional primera. *Mesures de seguretat en l'àmbit del sector públic.*

1. L'Esquema Nacional de Seguretat ha d'incloure les mesures que s'hagin d'implantar en cas de tractament de dades personals per evitar-ne la pèrdua, l'alteració o l'accés no autoritzat, amb l'adaptació dels criteris de determinació del risc en el tractament de les dades al que estableix l'article 32 del Reglament (UE) 2016/679.

2. Els responsables que enumera l'article 77.1 d'aquesta Llei orgànica han d'aplicar als tractaments de dades personals les mesures de seguretat que corresponguin de les que preveu l'Esquema Nacional de Seguretat, així com impulsar un grau d'implementació de mesures equivalents en les empreses o fundacions subjectes al dret privat vinculades a aquells.

En els casos en què un tercer presti un servei en règim de concessió, encàrrec de gestió o contracte, les mesures de seguretat es corresponen amb les de l'Administració pública d'origen i s'han d'ajustar a l'Esquema Nacional de Seguretat.

Disposició addicional segona. *Protecció de dades i transparència i accés a la informació pública.*

La publicitat activa i l'accés a la informació pública que regula el títol I de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, així com les obligacions de publicitat activa que estableix la legislació autonòmica, s'han de sotmetre, quan la informació contingui dades personals, al que disposen els articles 5.3 i 15 de la Llei 19/2013, el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica.

Disposició addicional tercera. *Còmput de terminis.*

Els terminis que estableixen el Reglament (UE) 2016/679 o aquesta Llei orgànica, independentment del fet que es refereixin a relacions entre particulars o amb entitats del sector públic, es regeixen per les regles següents:

a) Quan els terminis s'assenyalin per dies, s'entén que aquests són hàbils, i s'exclouen del còmput els dissabtes, els diumenges i els declarats festius.

b) Si el termini es fixa en setmanes, conclou el mateix dia de la setmana en què es va produir el fet que determina la seva iniciació en la setmana de venciment.

c) Si el termini es fixa en mesos o anys, conclou el mateix dia en què es va produir el fet que determina la seva iniciació en el mes o l'any de venciment. Si en el mes de venciment no hi ha un dia equivalent a aquell en què comença el còmput, s'entén que el termini expira l'últim dia del mes.

d) Quan l'últim dia del termini sigui inhàbil, s'entén prorrogat al primer dia hàbil següent.

Disposició addicional quarta. *Procediment en relació amb les competències que atribueixen a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades altres lleis.*

El que disposen el títol VIII i les seves normes de desplegament és aplicable als procediments que l'Agència Espanyola de Protecció de Dades hagi de tramitar en exercici de les competències que li atribueixen altres lleis.

Disposició addicional cinquena. *Autorització judicial en relació amb decisions de la Comissió Europea en matèria de transferència internacional de dades.*

1. Quan una autoritat de protecció de dades consideri que una decisió de la Comissió Europea en matèria de transferència internacional de dades, de la validesa de la qual depengui la resolució d'un procediment concret, infringeixi el que disposa el Reglament

(UE) 2016/679, amb un menyscabament del dret fonamental a la protecció de dades, ha d'acordar immediatament la suspensió del procediment, a fi de sol·licitar de l'òrgan judicial una autorització per declarar-ho així en el si del procediment del qual estigui coneixent. Aquesta suspensió ha de ser confirmada, modificada o aixecada en l'acord d'admissió o inadmissió a tràmit de la sol·licitud de l'autoritat de protecció de dades dirigida al tribunal competent.

Les decisions de la Comissió Europea a les quals se'ls pot aplicar aquesta via són:

- a) les que declarin el nivell adequat de protecció d'un tercer país o organització internacional, en virtut de l'article 45 del Reglament (UE) 2016/679;
- b) aquelles per les quals s'aprovin clàusules tipus de protecció de dades per a la pràctica de transferències internacionals de dades, o
- c) les que declarin la validesa dels codis de conducta a aquest efecte.

2. L'autorització a què es refereix aquesta disposició només es pot concedir si, amb el plantejament previ d'una qüestió prejudicial de validesa en els termes de l'article 267 del Tractat de funcionament de la Unió Europea, la decisió de la Comissió Europea qüestionada és declarada invàlida pel Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

Disposició addicional sisena. *Incorporació de deutes a sistemes d'informació creditícia.*

No s'han d'incorporar als sistemes d'informació creditícia a què es refereix l'article 20.1 d'aquesta Llei orgànica deutes en què la quantia del principal sigui inferior a cinquanta euros.

El Govern, mitjançant un reial decret, pot actualitzar aquesta quantia.

Disposició addicional setena. *Identificació dels interessats en les notificacions per mitjà d'anuncis i publicacions d'actes administratius.*

1. Quan sigui necessària la publicació d'un acte administratiu que contingui dades personals de l'afectat, se l'ha d'identificar mitjançant el seu nom i cognoms, amb l'afegit de quatre xifres numèriques aleatòries del document nacional d'identitat, el número d'identitat d'estranger, el passaport o un document equivalent. Quan la publicació es refereixi a una pluralitat d'afectats aquestes xifres aleatòries s'han d'alternar.

Quan es tracti de la notificació per mitjà d'anuncis, particularment en els supòsits a què es refereix l'article 44 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, s'ha d'identificar l'afectat exclusivament mitjançant el número complet del seu document nacional d'identitat, el número d'identitat d'estranger, el passaport o un document equivalent.

Quan l'afectat no tingui cap dels documents que esmenten els dos paràgrafs anteriors, se l'ha d'identificar únicament mitjançant el seu nom i cognoms. En cap cas s'ha de publicar el nom i cognoms de manera conjunta amb el número complet del document nacional d'identitat, el número d'identitat d'estranger, el passaport o un document equivalent.

2. A fi de prevenir riscos per a víctimes de violència de gènere, el Govern ha d'impulsar l'elaboració d'un protocol de col·laboració que defineixi procediments segurs de publicació i notificació d'actes administratius, amb la participació dels òrgans amb competència en la matèria.

Disposició addicional vuitena. *Potestat de verificació de les administracions públiques.*

Quan es formulin sol·licituds per qualsevol mitjà en què l'interessat declari dades personals que constin en poder de les administracions públiques, l'òrgan destinatari de la sol·licitud pot efectuar en l'exercici de les seves competències les verificacions necessàries per comprovar l'exactitud de les dades.

Disposició addicional novena. *Tractament de dades personals en relació amb la notificació d'incidents de seguretat.*

Quan, de conformitat amb el que disposa la legislació nacional que sigui aplicable, s'hagin de notificar incidents de seguretat, les autoritats públiques competents, els equips de resposta a emergències informàtiques (CERT), els equips de resposta a incidents de seguretat informàtica (CSIRT), els proveïdors de xarxes i serveis de comunicacions electròniques i els proveïdors de tecnologies i serveis de seguretat poden tractar les dades personals que continguin aquestes notificacions, exclusivament durant el temps i l'abast necessaris per a la seva anàlisi, detecció, protecció i resposta davant d'incidents i amb l'adopció de les mesures de seguretat adequades i proporcionades al nivell de risc determinat.

Disposició addicional desena. *Comunicacions de dades per part dels subjectes que enumera l'article 77.1.*

Els responsables que enumera l'article 77.1 d'aquesta Llei orgànica poden comunicar les dades personals que els sol·licitin subjectes de dret privat quan tinguin el consentiment dels afectats o apreciïn que hi ha en els sol·licitants un interès legítim que prevalgui sobre els drets i els interessos dels afectats de conformitat amb el que estableix l'article 6.1.f) del Reglament (UE) 2016/679.

Disposició addicional onzena. *Privacitat en les comunicacions electròniques.*

El que disposa aquesta Llei orgànica s'entén sense perjudici de l'aplicació de les normes de dret intern i de la Unió Europea reguladores de la privacitat en el sector de les comunicacions electròniques, sense imposar obligacions addicionals a les persones físiques o jurídiques en matèria de tractament en el marc de la prestació de serveis públics de comunicacions electròniques en xarxes públiques de comunicació en àmbits en què estiguin subjectes a obligacions específiques establertes en les normes esmentades.

Disposició addicional dotzena. *Disposicions específiques aplicables als tractaments dels registres de personal del sector públic.*

1. Els tractaments dels registres de personal del sector públic s'entenen fets en l'exercici de poders públics conferits als seus responsables, d'acord amb el que preveu l'article 6.1.e) del Reglament (UE) 2016/679.

2. Els registres de personal del sector públic poden tractar dades personals relatives a infraccions i condemnes penals i infraccions i sancions administratives, i s'han de limitar a les dades estrictament necessàries per al compliment de les seves finalitats.

3. D'acord amb el que preveu l'article 18.2 del Reglament (UE) 2016/679, i per considerar-ho una raó d'interès públic important, les dades el tractament de les quals s'hagi limitat en virtut de l'article 18.1 del Reglament esmentat poden ser objecte de tractament quan sigui necessari per al curs dels procediments de personal.

Disposició addicional tretzena. *Transferències internacionals de dades tributàries.*

Les transferències de dades tributàries entre el Regne d'Espanya i altres estats o entitats internacionals o supranacionals es regulen pels termes i amb els límits establerts en la normativa sobre assistència mútua entre els estats de la Unió Europea, o en el marc dels convenis per evitar la doble imposició o d'altres convenis internacionals, així com per les normes sobre l'assistència mútua que estableix el capítol VI del títol III de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària.

Disposició addicional catorzena. *Normes dictades en desplegament de l'article 13 de la Directiva 95/46/CE.*

Les normes dictades en aplicació de l'article 13 de la Directiva 95/46/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 d'octubre de 1995, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades, que hagin entrat en vigor abans del 25 de maig de 2018, i en particular els articles 23 i 24 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, segueixen vigents mentre no siguin expressament modificades, substituïdes o derogades.

Disposició addicional quinzena. *Requeriment d'informació per part de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.*

Quan no hagi pogut obtenir per altres mitjans la informació necessària per dur a terme les seves tasques de supervisió o inspecció, la Comissió Nacional del Mercat de Valors pot obtenir dels operadors que prestin serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic i dels prestadors de serveis de la societat de la informació les dades que constin en poder seu relatives a la comunicació electrònica o servei de la societat de la informació proporcionats per aquests prestadors que siguin diferents al seu contingut i siguin imprescindibles per a l'exercici de les tasques esmentades.

La cessió d'aquestes dades requereix l'obtenció prèvia d'una autorització judicial atorgada de conformitat amb les normes processals.

Queden excloses del que preveu aquest apartat les dades de trànsit que els operadors estiguin tractant amb la finalitat exclusiva de donar compliment a les obligacions que preveu la Llei 25/2007, de 18 d'octubre, de conservació de dades relatives a les comunicacions electròniques i a les xarxes públiques de comunicacions.

Disposició addicional setzena. *Pràctiques agressives en matèria de protecció de dades.*

Als efectes previstos a l'article 8 de la Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial, es consideren pràctiques agressives les següents:

a) Actuar amb intenció de suplantar la identitat de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o d'una autoritat autonòmica de protecció de dades en la pràctica de qualsevol comunicació als responsables i encarregats dels tractaments o als interessats.

b) Generar l'aparença que s'està actuant en nom, per compte o en col·laboració amb l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o una autoritat autonòmica de protecció de dades en la pràctica de qualsevol comunicació als responsables i encarregats dels tractaments en què el remitent ofereixi els seus productes o serveis.

c) Dur a terme pràctiques comercials en què es coarti el poder de decisió dels destinataris mitjançant la referència a la possible imposició de sancions per incompliment de la normativa de protecció de dades personals.

d) Oferir qualsevol tipus de document pel qual es pretengui crear una aparença de compliment de les disposicions de protecció de dades de manera complementària a la pràctica d'accions formatives sense haver dut a terme les actuacions necessàries per verificar que aquest compliment es produeix efectivament.

e) Assumir, sense una designació expressa del responsable o l'encarregat del tractament, la funció de delegat de protecció de dades i comunicar-se en aquesta condició amb l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o les autoritats autonòmiques de protecció de dades.

Disposició addicional dissetena. *Tractaments de dades de salut.*

1. Estan emparats en les lletres g), h), i) i j) de l'article 9.2 del Reglament (UE) 2016/679 els tractaments de dades relacionades amb la salut i de dades genètiques que regulin les lleis següents i les seves disposicions de desplegament:

- a) La Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat.
- b) La Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.
- c) La Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica.
- d) La Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut.
- e) La Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries.
- f) La Llei 14/2007, de 3 de juliol, de recerca biomèdica.
- g) La Llei 33/2011, de 4 d'octubre, general de salut pública.
- h) La Llei 20/2015, de 14 de juliol, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reassuradores.
- i) El text refós de la Llei de garanties i ús racional dels 105 medicaments i productes sanitaris, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2015, de 24 de juliol.
- j) El text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre.

2. El tractament de dades en la recerca en salut es regeix pels criteris següents:

- a) L'interessat o, si s'escau, el seu representant legal pot atorgar el consentiment per a l'ús de les seves dades amb finalitats de recerca en salut i, en particular, la biomèdica. Aquestes finalitats poden comprendre categories relacionades amb àrees generals vinculades a una especialitat mèdica o investigadora.
- b) Les autoritats sanitàries i les institucions públiques amb competències en vigilància de la salut pública poden dur a terme estudis científics sense el consentiment dels afectats en situacions de rellevància i gravetat excepcionals per a la salut pública.
- c) Es considera lícita i compatible la reutilització de dades personals amb finalitats de recerca en matèria de salut i biomèdica quan, havent-se obtingut el consentiment per a una finalitat concreta, s'utilitzin les dades per a finalitats o àrees de recerca relacionades amb l'àrea en què s'integri científicament l'estudi inicial.

En aquests casos, els responsables han de publicar la informació que estableix l'article 13 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de les seves dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades, en un lloc fàcilment accessible de la pàgina web corporativa del centre on es dugui a terme la recerca o l'estudi clínic, i, si s'escau, en la del promotor, i notificar l'existència d'aquesta informació per mitjans electrònics als afectats. Quan aquests no tinguin mitjans per accedir a aquesta informació, en poden sol·licitar la tramesa en un altre format.

Per als tractaments que preveu aquesta lletra, es requereix un informe previ favorable del comitè d'ètica de la recerca.

- d) Es considera lícit l'ús de dades personals pseudonimitzades amb finalitats de recerca en salut i, en particular, biomèdica.

L'ús de dades personals pseudonimitzades amb finalitats de recerca en salut pública i biomèdica requereix:

1r Una separació tècnica i funcional entre l'equip investigador i els qui duguin a terme la pseudonimització i conservin la informació que possibiliti la reidentificació.

2n Que les dades pseudonimitzades únicament siguin accessibles a l'equip de recerca quan:

- i) Hi hagi un compromís exprés de confidencialitat i de no dur a terme cap activitat de reidentificació.
- ii) S'adoptin mesures de seguretat específiques per evitar la reidentificació i l'accés de tercers no autoritzats.

Es pot procedir a la reidentificació de les dades en el seu origen quan, amb motiu d'una recerca que utilitzi dades pseudonimitzades, s'aprecii que hi ha un perill real i concret

per a la seguretat o la salut d'una persona o un grup de persones, o una amenaça greu per als seus drets o sigui necessària per garantir una assistència sanitària adequada.

e) Quan es tractin dades personals amb finalitats de recerca en salut, i en particular la biomèdica, als efectes de l'article 89.2 del Reglament (UE) 2016/679, es poden exceptuar els drets dels afectats que preveuen els articles 15, 16, 18 i 21 del Reglament (UE) 2016/679 quan:

1r Aquests drets s'exerceixin directament davant dels investigadors o centres de recerca que utilitzin dades anonimitzades o pseudonimitzades.

2n L'exercici d'aquests drets es refereixi als resultats de la recerca.

3r La recerca tingui per objecte un interès públic essencial relacionat amb la seguretat de l'Estat, la defensa, la seguretat pública o altres objectius importants d'interès públic general, sempre que en aquest últim cas l'excepció estigui recollida expressament per una norma amb rang de llei.

f) Quan de conformitat amb el que preveu l'article 89 del Reglament (UE) 2016/679 es dugui a terme un tractament amb finalitats de recerca en salut pública i, en particular, biomèdica s'ha de procedir a:

1r Dur a terme una avaluació d'impacte que determini els riscos derivats del tractament en els supòsits previstos en l'article 35 del Reglament (UE) 2016/679 o en els establerts per l'autoritat de control. Aquesta avaluació ha d'incloure de manera específica els riscos de reidentificació vinculats a l'anonimització o la pseudonimització de les dades.

2n Sotmetre la recerca científica a les normes de qualitat i, si s'escau, a les directrius internacionals sobre bona pràctica clínica.

3r Adoptar, si s'escau, mesures dirigides a garantir que els investigadors no accedeixen a dades d'identificació dels interessats.

4t Designar un representant legal establert a la Unió Europea, de conformitat amb l'article 74 del Reglament (UE) 536/2014, si el promotor d'un assaig clínic no està establert a la Unió Europea. Aquest representant legal pot coincidir amb el que preveu l'article 27.1 del Reglament (UE) 2016/679.

g) L'ús de dades personals pseudonimitzades amb finalitats de recerca en salut pública i, en particular, biomèdica s'ha de sotmetre a l'informe previ del comitè d'ètica de la recerca previst en la normativa sectorial.

Si no existeix aquest comitè, l'entitat responsable de la recerca ha de requerir un informe previ del delegat de protecció de dades o, si no n'hi ha, d'un expert amb els coneixements previs a l'article 37.5 del Reglament (UE) 2016/679.

h) En el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, els comitès d'ètica de la recerca, en l'àmbit de la salut, biomèdic o del medicament, han d'integrar entre els seus membres un delegat de protecció de dades o, si no n'hi ha, un expert amb coneixements suficients del Reglament (UE) 2016/679 quan s'ocupin d'activitats de recerca que comportin el tractament de dades personals o de dades pseudonimitzades o anonimitzades.

Disposició addicional divuitena. *Criteris de seguretat.*

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha de desenvolupar, amb la col·laboració, quan sigui necessària, de tots els actors implicats, les eines, les guies, les directrius i les orientacions que siguin necessàries per dotar els professionals, les microempreses i les petites i mitjanes empreses de pautes adequades per al compliment de les obligacions de responsabilitat activa que estableixen el títol IV del Reglament (UE) 2016/679 i el títol V d'aquesta Llei orgànica.

Disposició addicional dinovena. *Drets dels menors davant d'Internet.*

En el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica, el Govern ha de trametre al Congrés dels Diputats un projecte de llei dirigit específicament a garantir els drets dels menors davant l'impacte d'Internet, amb la finalitat de garantir la seva seguretat i lluitar contra la discriminació i la violència que sobre ells s'exerceix mitjançant les noves tecnologies.

Disposició addicional vintena. *Especialitats del règim jurídic de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.*

1. No és aplicable a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades l'article 50.2.c) de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

2. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades es pot adherir als sistemes de contractació centralitzada establerts per les administracions públiques i participar en la gestió compartida de serveis comuns que preveu l'article 85 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Disposició addicional vint-i-unena. *Educació digital.*

Les administracions educatives han de donar compliment al manament que conté el paràgraf segon de l'apartat 1 de l'article 83 d'aquesta Llei orgànica en el termini d'un any a comptar des de la seva entrada en vigor.

Disposició addicional vint-i-dosena. *Accés als arxius públics i eclesiàstics.*

Les autoritats públiques competents han de facilitar l'accés als arxius públics i eclesiàstics en relació amb les dades que se sol·licitin en ocasió d'investigacions policials o judicials de persones desaparegudes, i les institucions o congregacions religioses a les quals es facin les peticions d'accés han d'atendre les sol·licituds amb promptitud i diligència.

Disposició transitòria primera. *Estatut de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.*

1. L'Estatut de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, aprovat pel Reial decret 428/1993, de 26 de març, continua vigent en tot el que no s'oposi al que estableix el títol VIII d'aquesta Llei orgànica.

2. El que disposen els apartats 2, 3 i 5 de l'article 48 i l'article 49 d'aquesta Llei orgànica s'ha d'aplicar una vegada expiri el mandat de qui tingui la condició de director de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades a la seva entrada en vigor.

Disposició transitòria segona. *Codis tipus inscrits en les autoritats de protecció de dades de conformitat amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.*

Els promotors dels codis tipus inscrits en el registre de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o en les autoritats autonòmiques de protecció de dades han d'adaptar el seu contingut al que disposa l'article 40 del Reglament (UE) 2016/679 en el termini d'un any a comptar des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica.

Si, transcorregut aquest termini, no s'ha sol·licitat l'aprovació que preveu l'article 38.4 d'aquesta Llei orgànica, s'ha de cancel·lar la inscripció i s'ha de comunicar als seus promotors.

Disposició transitòria tercera. *Règim transitori dels procediments.*

1. Els procediments ja iniciats a l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica es regeixen per la normativa anterior, tret que aquesta Llei orgànica contingui disposicions més favorables per a l'interessat.

2. El que disposa l'apartat anterior és així mateix aplicable als procediments respecte dels quals ja s'hagin iniciat les actuacions prèvies a què es refereix la secció 2a del capítol III del títol IX del Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, aprovat pel Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre.

Disposició transitòria quarta. *Tractaments sotmesos a la Directiva (UE) 2016/680.*

Els tractaments sotmesos a la Directiva (UE) 2016/680 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals per part de les autoritats competents per a finalitats de prevenció, investigació, detecció o enjudiciament d'infraccions penals o d'execució de sancions penals, i a la lliure circulació de les dades esmentades i per la qual es deroga la Decisió marc 2008/977/JAI del Consell, es continuen regint per la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, i en particular l'article 22, i les seves disposicions de desplegament, mentre no entri en vigor la norma que transposi al dret espanyol el que disposa la directiva esmentada.

Disposició transitòria cinquena. *Contractes d'encarregat del tractament.*

Els contractes d'encarregat del tractament subscrits abans del 25 de maig de 2018 a l'empara del que disposa l'article 12 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, mantenen la seva vigència fins a la data de venciment que assenyalin i en cas que s'hagi pactat de manera indefinida, fins al 25 de maig de 2022.

Durant aquests terminis qualsevol de les parts pot exigir a l'altra la modificació del contracte a fi que aquest sigui conforme al que disposen l'article 28 del Reglament (UE) 2016/679 i el capítol II del títol V d'aquesta Llei orgànica.

Disposició transitòria sisena. *Reutilització amb finalitats de recerca en matèria de salut i biomèdica de dades personals recollides abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica.*

Es considera lícita i compatible la reutilització amb finalitats de recerca en salut i biomèdica de dades personals recollides lícitament abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica quan es doni alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que les dades personals esmentades s'utilitzin per a la finalitat concreta per a la qual s'hagi prestat el consentiment.
- b) Que, havent-se obtingut el consentiment per a una finalitat concreta, s'utilitzin aquestes dades per a finalitats o àrees de recerca relacionades amb l'especialitat mèdica o investigadora en què s'integri científicament l'estudi inicial.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

1. Sense perjudici del que preveuen la disposició addicional catorzena i la disposició transitòria quarta, queda derogada la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

2. Queda derogat el Reial decret llei 5/2018, de 27 de juliol, de mesures urgents per a l'adaptació del dret espanyol a la normativa de la Unió Europea en matèria de protecció de dades.

3. Així mateix, queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que contradiguin, s'oposin, o siguin incompatibles amb el que disposen el Reglament (UE) 2016/679 i aquesta Llei orgànica.

Disposició final primera. *Naturalesa d'aquesta llei.*

Aquesta llei té el caràcter de llei orgànica.
No obstant això, tenen caràcter de llei ordinària:

- el títol IV,
- el títol VII, excepte els articles 52 i 53, que tenen caràcter orgànic,
- el títol VIII,
- el títol IX,
- els articles 79, 80, 81, 82, 88, 95, 96 i 97 del títol X,
- les disposicions addicionals, excepte la disposició addicional segona i la disposició addicional dissetena, que tenen caràcter orgànic,
- les disposicions transitòries,
- i les disposicions finals, excepte les disposicions finals primera, segona, tercera, quarta, vuitena, desena i setzena, que tenen caràcter orgànic.

Disposició final segona. *Títol competencial.*

1. Aquesta llei orgànica es dicta a l'empara de l'article 149.1.1a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva per a la regulació de les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals.

2. El capítol I del títol VII, el títol VIII, la disposició addicional quarta i la disposició transitòria primera només són aplicables a l'Administració General de l'Estat i als seus organismes públics.

3. Els articles 87 a 90 es dicten a l'empara de la competència exclusiva que l'article 149.1.7a i 18a de la Constitució reserva a l'Estat en matèria de legislació laboral i bases del règim estatutari dels funcionaris públics respectivament.

4. La disposició addicional cinquena i les disposicions finals setena i sisena es dicten a l'empara de la competència que l'article 149.1.6a de la Constitució atribueix a l'Estat en matèria de legislació processal.

5. La disposició addicional tercera es dicta a l'empara de l'article 149.1.18a de la Constitució.

6. L'article 96 es dicta a l'empara de l'article 149.1.8a de la Constitució.

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general.*

Es modifica la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, que queda redactada de la manera següent:

U. L'apartat 3 de l'article trenta-nou queda redactat de la manera següent:

«3. Dins el termini anterior, qualsevol persona pot formular reclamació dirigida a la Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral sobre les seves dades censals, si bé només poden ser tingudes en compte les que es refereixin a la rectificació d'errors en les dades personals, als canvis de domicili dins d'una mateixa circumscripció o a la no inclusió del reclamant en cap secció del Cens de la circumscripció malgrat tenir-hi dret. També s'han d'atendre les sol·licituds dels electors que s'oposin a la seva inclusió en les còpies del cens electoral que es facilitin als representants de les candidatures per fer enviaments postals de propaganda electoral. No s'han de tenir en compte per a l'elecció convocada les que reflecteixin un canvi de residència d'una circumscripció a una altra, fet després de la data de tancament del cens per a cada elecció, i ha d'exercir el seu dret en la secció corresponent al seu domicili anterior.»

Dos. S'afegeix un nou article cinquanta-vuit bis, amb el contingut següent:

«Article cinquanta-vuit bis. *Utilització de mitjans tecnològics i dades personals en les activitats electorals.*

1. La recopilació de dades personals relatives a les opinions polítiques de les persones que duguin a terme els partits polítics en el marc de les seves activitats electorals està emparada en l'interès públic únicament quan s'ofereixin garanties adequades.

2. Els partits polítics, les coalicions i les agrupacions electorals poden utilitzar dades personals obtingudes en pàgines web i altres fonts d'accés públic per a la pràctica d'activitats polítiques durant el període electoral.

3. L'enviament de propaganda electoral per mitjans electrònics o sistemes de missatgeria i la contractació de propaganda electoral en xarxes socials o mitjans equivalents no tenen la consideració d'activitat o comunicació comercial.

4. Les activitats divulgatives referides anteriorment han d'identificar de manera destacada la seva naturalesa electoral.

5. S'ha de facilitar al destinatari una manera senzilla i gratuïta d'exercici del dret d'oposició.»

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial.*

Es modifica la Llei orgànica, 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, en els termes següents:

U. S'afegeix un apartat tercer a l'article 58, amb la redacció següent:

«Article 58.

Tercer. De la sol·licitud d'autorització per a la declaració que preveu la disposició addicional cinquena de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, quan aquesta sol·licitud la formuli el Consell General del Poder Judicial.»

Dos. S'afegeix una lletra f) a l'article 66, amb la redacció següent:

«Article 66.

f) De la sol·licitud d'autorització per a la declaració que preveu la disposició addicional cinquena de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, quan aquesta sol·licitud la formuli l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.»

Tres. S'afegeixen una lletra k) a l'apartat 1 i un nou apartat 7 a l'article 74, amb la redacció següent:

«Article 74.

1. [...]

k) De la sol·licitud d'autorització per a la declaració que preveu la disposició addicional cinquena de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, quan aquesta sol·licitud la formuli l'autoritat de protecció de dades de la comunitat autònoma respectiva.

[...]

7. Correspon a les sales contencioses administratives dels tribunals superiors de justícia autoritzar, mitjançant una interlocutòria, el requeriment d'informació per

part d'autoritats autonòmiques de protecció de dades als operadors que prestin serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic i dels prestadors de serveis de la societat de la informació, quan això sigui necessari d'acord amb la legislació específica.»

Quatre. S'afegeix un nou apartat 7 a l'article 90:

«7. Correspon als jutjats centrals contenciosos administratius autoritzar, mitjançant una interlocutòria, el requeriment d'informació per part de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i altres autoritats administratives independents d'àmbit estatal als operadors que prestin serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic i dels prestadors de serveis de la societat de la informació, quan això sigui necessari d'acord amb la legislació específica.»

Disposició final cinquena. *Modificació de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat.*

S'afegeix un nou capítol II al títol VI de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, amb el contingut següent:

«CAPÍTOL II

Tractament de dades de la recerca en salut

Article 105 bis.

El tractament de dades personals en la recerca en salut es regeix pel que disposa la disposició addicional dissetena de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.»

Disposició final sisena. *Modificació de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.*

La Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, es modifica en els termes següents:

U. S'afegeix un nou apartat 7 a l'article 10:

«7. Coneixen de la sol·licitud d'autorització a l'empara de l'article 122 ter, quan la formuli l'autoritat de protecció de dades de la comunitat autònoma respectiva.»

Dos. S'afegeix un nou apartat 5 a l'article 11:

«5. Coneix de la sol·licitud d'autorització a l'empara de l'article 122 ter, quan la formuli l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.»

Tres. S'afegeix un nou apartat 4 a l'article 12:

«4. Coneix de la sol·licitud d'autorització a l'empara de l'article 122 ter, quan la formuli el Consell General del Poder Judicial.»

Quatre. S'introdueix un nou article 122 ter, amb el tenor següent:

«Article 122 ter. *Procediment d'autorització judicial de conformitat d'una decisió de la Comissió Europea en matèria de transferència internacional de dades.*

1. El procediment per obtenir l'autorització judicial a què es refereix la disposició addicional cinquena de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals s'inicia amb la sol·licitud de l'autoritat de protecció de

dades dirigida al tribunal competent perquè es pronunciï sobre la conformitat d'una decisió de la Comissió Europea en matèria de transferència internacional de dades amb el dret de la Unió Europea. La sol·licitud s'ha d'acompanyar d'una còpia de l'expedient que estigui pendent de resolució davant l'autoritat de protecció de dades.

2. Són parts en el procediment, a més de l'autoritat de protecció de dades, els qui ho siguin en el procediment tramitat davant d'aquesta i, en tot cas, la Comissió Europea.

3. L'acord d'admissió o inadmissió a tràmit del procediment ha de confirmar, modificar o aixecar la suspensió del procediment per una possible vulneració de la normativa de protecció de dades tramitat davant l'autoritat de protecció de dades, del qual deriva aquest procediment d'autorització judicial.

4. Admesa a tràmit la sol·licitud, el tribunal competent ho ha de notificar a l'autoritat de protecció de dades a fi que ho traslladi als qui intervinguin en el procediment tramitat davant seu perquè s'hi personin en el termini de tres dies. Igualment, s'ha de traslladar a la Comissió Europea al mateix efecte.

5. Conclòs el termini que esmenta la lletra anterior, s'ha de traslladar la sol·licitud d'autorització a les parts personades a fi que en el termini de deu dies al·leguin el que considerin procedent, i poden sol·licitar en aquest moment la pràctica de les proves que considerin necessàries.

6. Transcorregut el període de prova, si alguna de les parts ho ha sol·licitat i l'òrgan jurisdiccional ho considera pertinent, s'ha de dur a terme una vista. El tribunal pot decidir l'abast de les qüestions sobre les quals les parts han de centrar les seves al·legacions en aquesta vista.

7. Finalitzats els tràmits que esmenten els tres apartats anteriors, el tribunal competent ha d'adoptar en el termini de deu dies una d'aquestes decisions:

a) Si considera que la decisió de la Comissió Europea és conforme al dret de la Unió Europea, ha de dictar una sentència que ho declari així i ha de denegar l'autorització sol·licitada.

b) En cas que consideri que la decisió és contrària al dret de la Unió Europea, ha de dictar una interlocutòria de plantejament d'una qüestió prejudicial de validesa d'aquesta decisió davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, en els termes de l'article 267 del Tractat de funcionament de la Unió Europea.

L'autorització només es pot concedir si la decisió de la Comissió Europea qüestionada és declarada invàlida pel Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

8. El règim de recursos és el que preveu aquesta Llei.»

Disposició final setena. *Modificació de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.*

Es modifica l'article 15 bis de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, que queda redactat de la manera següent:

«Article 15 bis. *Intervenció en processos de defensa de la competència i de protecció de dades.*

1. La Comissió Europea, la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència i els òrgans competents de les comunitats autònomes en l'àmbit de les seves competències poden intervenir en els processos de defensa de la competència i de protecció de dades, sense tenir la condició de part, per iniciativa pròpia o a instància de l'òrgan judicial, mitjançant l'aportació d'informació o presentació d'observacions escrites sobre qüestions relatives a l'aplicació dels articles 101 i 102 del Tractat de funcionament de la Unió Europea o els articles 1 i 2 de la Llei 15/2007, de 3 de juliol, de defensa de la competència. Amb la vènia del corresponent òrgan judicial, també poden presentar observacions verbals. A aquests efectes, poden sol·licitar a l'òrgan

jurisdiccional competent que els remeti o els faci remetre tots els documents necessaris per fer una valoració de l'assumpte de què es tracti.

L'aportació d'informació no comprèn les dades o els documents obtinguts en l'àmbit de les circumstàncies d'aplicació de l'exempció o reducció de l'import de les multes previstes als articles 65 i 66 de la Llei 15/2007, de 3 de juliol, de defensa de la competència.

2. La Comissió Europea, la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència i els òrgans competents de les comunitats autònomes han d'aportar la informació o presentar les observacions previstes al número anterior deu dies abans de la celebració de l'acte del judici a què es refereix l'article 433 o dins el termini d'oposició o impugnació del recurs interposat.

3. El que disposen els apartats anteriors en matèria de procediment és així mateix aplicable quan la Comissió Europea, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i les autoritats autonòmiques de protecció de dades, en l'àmbit de les seves competències, considerin necessària la seva intervenció en un procés que afecti qüestions relatives a l'aplicació del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016.»

Disposició final vuitena. *Modificació de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats.*

S'inclou una nova lletra l) a l'apartat 2 de l'article 46 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, amb el contingut següent:

«l) La formació en l'ús i la seguretat dels mitjans digitals i en la garantia dels drets fonamentals a Internet.»

Disposició final novena. *Modificació de la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica.*

Es modifica l'apartat 3 de l'article 16 de la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica, que passa a tenir el tenor següent:

«Article 16. [...]»

3. L'accés a la història clínica amb fins judicials, epidemiològics, de salut pública, de recerca o de docència, es regeix pel que disposen la legislació vigent en matèria de protecció de dades personals i la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, i la resta de normes aplicables en cada cas. L'accés a la història clínica amb aquests fins obliga a preservar les dades d'identificació personal del pacient, separades de les de caràcter clínicoassistencial, de manera que, com a regla general, quedi assegurat l'anonimat, llevat que el mateix pacient hagi donat el consentiment per no separar-les.

S'exceptuen els supòsits de recerca que preveu l'apartat 2 de la disposició addicional dissetena de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.

Així mateix s'exceptuen els supòsits d'investigació de l'autoritat judicial en els quals es consideri imprescindible la unificació de les dades identificatives amb les clínicoassistencials, en què cal atènyer-se al que disposin els jutges i tribunals en el procés corresponent. L'accés a les dades i documents de la història clínica queda limitat estrictament als fins específics de cada cas.

Quan això sigui necessari per a la prevenció d'un risc o perill greu per a la salut de la població, les administracions sanitàries a les quals es refereix la Llei 33/2011, de 4 d'octubre, general de salut pública, poden accedir a les dades identificatives dels pacients per raons epidemiològiques o de protecció de la salut pública. L'accés

l'ha de fer, en tot cas, un professional sanitari subjecte al secret professional o una altra persona subjecta, així mateix, a una obligació equivalent de secret, prèvia motivació per part de l'Administració que sol·licita l'accés a les dades.»

Disposició final desena. *Modificació de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.*

S'inclou una nova lletra l) a l'apartat 1 de l'article 2 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, que queda redactada de la manera següent:

«l) La capacitació per garantir la plena inserció de l'alumnat en la societat digital i l'aprenentatge d'un ús segur dels mitjans digitals i respectuós amb la dignitat humana, els valors constitucionals, els drets fonamentals i, particularment, amb el respecte i la garantia de la intimitat individual i col·lectiva.»

Disposició final onzena. *Modificació de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.*

Es modifica la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, en els termes següents:

U. S'afegeix un nou article 6 bis, amb la redacció següent:

«Article 6 bis. *Registre d'activitats de tractament.*

Els subjectes que enumera l'article 77.1 de la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals han de publicar el seu inventari d'activitats de tractament en aplicació de l'article 31 de la Llei orgànica esmentada.»

Dos. L'apartat 1 de l'article 15 queda redactat de la manera següent:

«1. Si la informació sol·licitada conté dades personals que revelin la ideologia, l'afiliació sindical, la religió o les creences, l'accés únicament es pot autoritzar en cas que es tingui el consentiment exprés i per escrit de l'afectat, llevat que l'afectat hagi fet manifestament públics les dades abans que se sol·licités l'accés.

Si la informació inclou dades personals que facin referència a l'origen racial, a la salut o a la vida sexual, inclou dades genètiques o biomètriques o conté dades relatives a la comissió d'infraccions penals o administratives que no comportin l'amonestació pública a l'infractor, l'accés només es pot autoritzar en cas que es tingui el consentiment exprés de l'afectat o si aquell està emparat per una norma amb rang de llei.»

Disposició final dotzena. *Modificació de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.*

Es modifiquen els apartats 2 i 3 de l'article 28 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, que passen a tenir la redacció següent:

«Article 28. [...]»

2. Els interessats tenen dret a no aportar documents que ja estiguin en poder de l'Administració actuant o que hagi elaborat qualsevol altra Administració. L'Administració actuant pot consultar o obtenir aquests documents tret que l'interessat s'hi oposi. No escau l'oposició quan l'aportació del document s'exigeixi en el marc de l'exercici de potestats sancionadores o d'inspecció.

Les administracions públiques han d'obtenir els documents electrònicament a través de les seves xarxes corporatives o mitjançant una consulta a les plataformes d'intermediació de dades o altres sistemes electrònics habilitats a l'efecte.

Quan es tracti d'informes preceptius ja elaborats per un òrgan administratiu diferent del que tramita el procediment, aquests s'han de remetre en el termini de deu dies a comptar de la seva sol·licitud. Complert aquest termini, s'ha d'informar l'interessat que pot aportar aquest informe o esperar que el remeti l'òrgan competent.

3. Les administracions no han d'exigir als interessats la presentació de documents originals, llevat que, amb caràcter excepcional, la normativa reguladora aplicable estableixi el contrari.

Així mateix, les administracions públiques no han de requerir als interessats dades o documents que no exigeixi la normativa reguladora aplicable o que hagi aportat abans l'interessat a qualsevol Administració. A aquests efectes, l'interessat ha d'indicar en quin moment i davant quin òrgan administratiu va presentar els documents esmentats, i les administracions públiques els han d'obtenir electrònicament a través de les seves xarxes corporatives o d'una consulta a les plataformes d'intermediació de dades o altres sistemes electrònics habilitats a l'efecte, tret que consti en el procediment l'oposició expressa de l'interessat o que la llei especial aplicable requereixi el seu consentiment exprés. Excepcionalment, si les administracions públiques no poden obtenir els documents esmentats, poden sol·licitar novament a l'interessat que els aportï.»

Disposició final tretzena. *Modificació del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors.*

S'afegeix un nou article 20 bis al text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, amb el contingut següent:

«Article 20 bis. *Drets dels treballadors a la intimitat en relació amb l'entorn digital i a la desconexió.*

Els treballadors tenen dret a la intimitat en l'ús dels dispositius digitals que posi a la seva disposició l'ocupador, a la desconexió digital i a la intimitat davant de l'ús de dispositius de videovigilància i geolocalització en els termes que estableix la legislació vigent en matèria de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.»

Disposició final catorzena. *Modificació del text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic.*

S'afegeix una nova lletra j bis) a l'article 14 del text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, que queda redactada de la manera següent:

«j bis) A la intimitat en l'ús de dispositius digitals posats a la seva disposició i davant de l'ús de dispositius de videovigilància i geolocalització, així com a la desconexió digital en els termes que estableix la legislació vigent en matèria de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.»

Disposició final quinzena. *Desplegament normatiu.*

S'habilita el Govern per desplegar el que disposen els articles 3.2, 38.6, 45.2, 63.3, 96.3 i la disposició addicional sisena, en els termes que estableixen.

Disposició final setzena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei orgànica entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 5 de desembre de 2018.

FELIPE R.

El president del Govern,
PEDRO SÁNCHEZ PÉREZ-CASTEJÓN